

L: 836
BIBLIOTEKA KRAKOWSKA

NR. 57—58.

ADAM CHMIEL

DOMY KRAKOWSKIE

ULICA FLORYAŃSKA

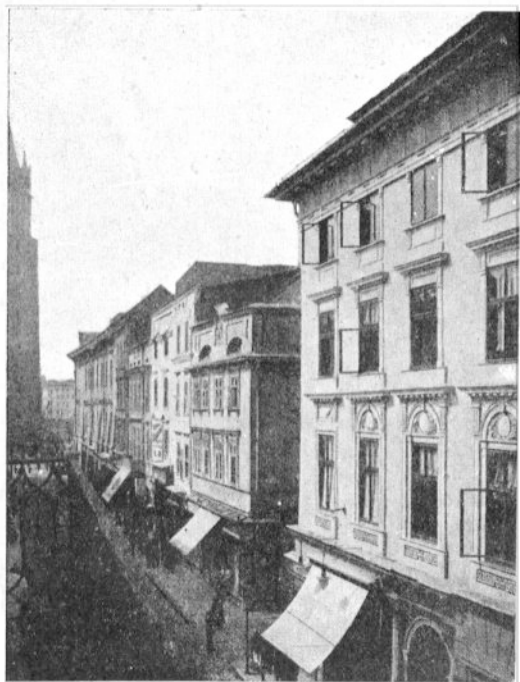
CZEŚĆ II

(Liczby or. parzyste (2—44))

Z ILUSTRACYAMI

W KRAKOWIE — DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI
1920

Kamienica przy ulicy Floryańskiej l. or. 2--14.

231 m

Portal »Hotelu pod Różą« przy ul. Floryańskiej 1. 14. Zdjęcie w r. 1897.

L. or. 16, sp. 328, Gm. IV, 505. Kamieniczka, o dwóch oknach frontu, należała w drugiej połowie XVI-go wieku do Seweryna Głacza (1577)¹⁾, kuśnierza krakowskiego. Z jego córką Anną ożenił się Aleksander Węgrzynowicz (Vegrinius) filozofii i medycyny doktor, zwany powszechnie w Krakowie: »excellens Gallus Vegrinius doctor«. Po śmierci Seweryna Głacza (w r. 1589) przechodzi kamienica na własność »pani doktorowej Galuszowej«, mimo to wykaz czynszów nazywa ją kamienicą: »doctoris Galli«. Aleksander Węgrzynowicz umarł we wrześniu 1600 r. (Na testamencie podpisał się D(ector) Gallus Węgrinowicz). W testamencie nie wspomina o kamienicy, bo ta była własnością żony²⁾), zapisuje jej tylko wiano a na szpital przy kościele św. Szczepana w Krakowie, którego był prowizorem, 200 złp., na sklepienie kościoła farnego w Pilźnie 100 złp. Bibliotekę swoją przekazał synowcom, jeżeliby który studiom lekarskim oddawać się zechciał. Między egzekutorami

¹⁾ Registr censuum nr. 2533.

²⁾ Consularia Craç. nr. 455, str. 718, 719.

testamentu¹⁾ wymienia brata swego Andrzeja Węgrzynowicza, który był rzeźnikiem krakowskim i posiadał kamienicę na ul. Szpitalnej²⁾. »Anna doktorowa Galuszowa« w powtórnym małżeństwie, była w trzecim za Maciejem Sybeneicherem, rajcą krakowskim.

W r. 1609, dnia 18 maja nastąpił podział kamienicy »z dawna rzeczonyj doktora Galiusza«³⁾ macierzystej między potomków Macieja Sybeneichera i żony jego Anny (doktorowej Gallusowej). Sukcesorów było pięcioro, liczba znaczna na tak małą kamieniczkę. Oprócz wspólnych przejść, używania piwnic, ponoszenia kosztów naprawy bruku przed kamienicą, dachu etc. przypadał na część I: Zuzanny Sybeneicherówny, żony Mikołaja Trąbkowica, złotnika krakowskiego: sklep na dole w sieni cały, połowica komnaty na II p., piwnica pod sienią całą, do której wejście z ulicy, »jednak czasu potrzeby ma być do niej wolne przejście dla przepuszczania win, albo czegokolwiek gwałtownego«.

Część II dla Urszuli Sybeneicherówny, małżonki Krzysztofa Kotlickiego: »Komnatka na I p. przeciwko izbie i z gankiem całą«, okno z tej komnatki do sieni i olmarya w murze na połowicy schodów, idąc na I p.; piwnica pod sklepem dolnym i wejście do niej z sieni.

Część III dla Sebastjana Goryszow-

¹⁾ Ob. Dr. Lachs Jan, Kronika lekarzy krak. do końca XVI w., Kraków 1909, str. 71 [159].

²⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 358.

³⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 103.

skiego młodszego syna nieżyjących już Cecyli Sybeneicherówny i Wojciecha Goryszowskiego w imieniu sióstr swoich: Elżbiety Krolikowej, Zuzanny Borkowej i Jadwigi Radkowskiej: izba na I piętrze z okny na ulicę cała, część piwnicy pod dolnym sklepem.

Część IV dla Justa Sybeneichera, jurysty: »indermach cały wszystek jako sam w sobie jest aż po sam dach ze wszystkimi przyległościami«, sklep pod indermachem, połowa komnaty na II piętrze (t. j. $13\frac{1}{2}$ łokcia wzdłuż, a $3\frac{1}{2}$ łokcia wszerz).

Część V dla Justyny Sybeneicherówny, wdowy po Dziulim Baldim¹⁾, mieszczaninie krak.: izdebka na wtórym piętrze i część piwnicy pod sklepem.

Kamieniczka ta, jak widać z powyższego, była już w r. 1609 dwupiętrowa z indermachem jednopiętrowym. Należała do wymienionych spadkobierców, z których Krzysztof Kotlicki przedstawia wiertelnikom krak. w r. 1617, dnia 26 października, że kazał naprawić drzwi do piwnicy z ulicy będące, okno do sklepu na tyle, mury »na indermaszku« i t. p., tudzież dał nowy bruk przed kamienicą²⁾.

W r. 1637 należy do Piotra Ochockiego³⁾. W r. 1681 na żądanie właściciela kamienicy sąsiedniej l. or. 14 i Piotra Ochockiego, stwierdzają

¹⁾ Pochodził z Florencyi, przyjął prawo miejskie krak. dnia 28 sierpnia 1581 r.

²⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 268.

³⁾ Registr censuum nr. 2609.

wiertelnicy krak., że mur graniczny między temi kamienicami jest płytko zafundamentowany, stąd jest przyczyna, że ściany kamienicy (l. or. 14) porysowały się (ob. tamże), nadto, że ściana graniczna kamienicy Ochockiego nie jest związana z murem, tylko »na kosę« przymurowaną i że zawalenie się sklepienia indermasznego u p. Ochockiego także z przyczyny »złych gruntów« nastąpiło.

W posiadaniu rodziny Ochockich była do końca XVII wieku. W następnem stuleciu była »kamienica Ochockich« w dzierżawie Michała Żulińskiego, podczaszego buskiego, który w r. 1731 dnia 25 czerwca przeprowadza urzędową rewizję¹⁾ tej kamienicy, przy której rewizji byli: »księża komisarze ex decreto fori spiritualis seu consistorii Cracoviensis zesłani dla zatrzymania czynszów widerkaufowych z tej kamienicy pochodzących do kościoła Panny Maryi«. Rewizya podaje, że facyata tej kamienicy nie szwankuje, jednak na tyle jest ona zrysowana, mieszkania są zrujnowane, sięń niesklepiona i na dole tylko sklepik od tyłu. Na pierwsze piętro wschód drewniany »obstarni«, od ulicy i »od zadzi« są izby niewielkie bez komnat. Mieszkania na II p. takie jak na pierwszym. Na trzecim piętrze są tylko cztery komory z tarcic zrobione, we trzech są mieszkania a czwarta pusta, belki »ponaginane«, dach zły, przez który woda się leje na mieszkania. Indermach miał spodem sklepik — nad nim izdebka z tarcic. Piwnic dwie, jedna z ulicy »z piętrzem«, w której piwniczny²⁾ naj-

¹⁾ Revisio quart. nr. 1384, str. 1110.

²⁾ »Piwniczny« znaczy mieszkający w piwnicy.

mem mieszka, druga piwnica jest od tyłu. Oszacowano tę kamieniczkę na 2.000 złp.

Kamienica Żulińskich zawaliła się prawie cała w sierpniu 1750 r., powodując także uszkodzenie kamienicy sąsiedniej narożnej (l. or. 14), będącej własnością Agnieszki Burczyńskiej, o czym mówimy przy kam. l. or. 14. Żulińscy nie zabierali się do odbudowania zwałonej kamienicy, nie idąc w tem za przykładem sąsiadki, Agnieszki Burczyńskiej-Kozłowskiej, która nawet sprowadza na rewizję i takse »ruiny i zwałisk« ich kamienicy w r. 1754 dnia 21 marca ¹⁾ wiertelników. Ci oszacowali resztki kamienicy Żulińskich na 600 (sześćset) złp.

W latach 1764—1771 należy do mosiężnika krak. Rysmana (Ryzman) ²⁾, a potem około roku 1788 do Kozłowskiego, rajcy krakowskiego ³⁾ W r. 1791 jest własnością wdowy po nim radczyni Kozłowskiej. Opis zabudowania m. Krakowa z r. 1791 podaje, że mieszkało wówczas w tej kamienicy 4 lokatorów. W r. 1817 są właścicielami Andrzej i Teresa Kaczkowscy, następnie sama Teresa Kaczkowska, a w r. 1834 jej sukcesorowie, w imieniu których Ignacy Kaczkowski, jako współwłaściciel tej kamienicy podpisuje ugodę przyjacielską ze sąsiadem St. Westwalewiczem (l. or. 18), który wówczas budował trzecie piętro na swojej kamienicy, że mur graniczny między obiema realnościami jest w całej wysokości

¹⁾ Revisio quart. nr. 1388, str. 34.

²⁾ Regestr censuum nr. 2822, 2832.

³⁾ Toż, nr. 2836.

i długości wspólną własnością¹⁾. W połowie XIX w. (1858) należy do Franciszka i Anny Pallmannów, a w roku 1879 do ich sukcesorów. W tymże roku zawaliła się w oficynie tej kamienicy część sklepienia łęczkowego na parterze. W r. 1886 należy do Matłachowskich Eleonory i Florentyny, a potem (1890) w połowie do Gadomskiego Alfreda. Od r. 1891 jest właścicielem Samuel Goldfinger, w r. 1904 Towarzystwo zaliczkowe w Krakowie, a następnie Szymon i Józefa Marya Pstruchowie vel Pstruszyńscy, w których posiadaniu znajduje się do dzisiaj.

Przebudowań tak wewnętrznych jak i zewnętrznych kamieniczka ta po jej odbudowaniu w drugiej połowie XVIII-go wieku nie przechodziła, oszpecono ją tylko na froncie wystawieniem wysokiej aż pod sklepienie sięgającej wystawy sklepowej, skutkiem czego usunięto jeden filar muru na rozszerzenie okna wystawowego. Przeróbkę tę wykonano w r. 1908 według »pomysłu« budowniczego K. Torbe. Sień wchodowa aż do izby tylnej ma sklepienie przez całą szerokość kamieniczki (część sieni zamieniona na sklep) dalsza część sieni aż do podwórza, wąska, jest również sklepią, lecz tylko przez swoją szerokość. Schody na górę ciemne i wąskie drewniane, z piętra I-go na drugie także z poręczem drewnianym, przy którym balasiki żelazne kute (na II piętrze balasiki są niskie — i cienkie). Izba dolna ma jedno okno na podwórko, jest sklepią o 5-ciu lunetach na 2 ścianach bocznych, prze-

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

ważnie z uciętymi nogami. Na I-em piętrze 2 pokoiki frontowe, za nimi dawna kuchnia. Izba tylna I-go piętra ma od podwórza obramienie okna kamienne, z profilem podobnym do obramień kamiennych okien parterowych pałacu Krzysztoforów. Przejście obok tej izby na ganek sklepione, wąskie na jednego człowieka. Ganek wchodowy z podwórza na I-e piętro bystry, łączący się z gankiem biegnącym na ścianie kam. l. or. 14, jest drewniany. Widermach jest trzechpiętrowy jak i frontową kamieniczka.

L. or. 18, sp. 329, Gm. IV, 506, 507. Kamienica, oznaczona l. or. 18, powstała z połączenia dwóch kamienic. Połączenie to nastąpiło dopiero w r. 1834—1836. Przedtem były dwie odrębne kamienice mające osobnych właścicieli. Jedna kamienica przylegająca do kamienicy l. or. 16 (t. j. od strony rynku krakowskiego) należała do typu kamienic dwuokiennech, z bramą wchodową przy murze kamienicy l. or. 16. Tę kamienicę oznaczamy przy opisie dawnym jej numerem 506.

Druga kamienica, to jest część dzisiejszej od strony kamienicy l. or. 20, miała przed złączeniem 3 okna frontowe (na I p.) i bramę wchodową przy murze kamienicy l. or. 20. Była to kamienica oznaczona numerem 507¹⁾.

Zaczynamy opis kamienicy nr. 506. W połowie XVI-go wieku (1564) należała do Pawła

¹⁾ Plan m. Krakowa z r. 1785 (Kołątajowski), ob. Rocznik krak. t. IX, jest w tej postaci ul. Flor. nieściśły. Wyznacza bowiem tylko sześć kamienic, zamiast ośm, które były do r. 1834.

Krzywokolskiego, rajcy krakowskiego, a po nim (1593) do Szymona Łużyńskiego także rajcy krak.¹⁾, który ożenił się z wdową po Krzywokolskim Martą. Jej własnością było $\frac{2}{3}$ części kamienicy, a jedna trzecia część należała do Reginy, żony Stanisława Konopnickiego, kuśnierza krak. w spadku po stryju swoim Pawle Krzywokolskim. W r. 1602 dnia 11 października kupił na własność tę kamieniczkę Marcin Raysik, (Raysig, Rayzik, Razik, Reiszikg) pasamonik i pisarz procentów miejskich, nabywając $\frac{2}{3}$ części od Krzysztofa Łasiczki, mydlarza krak. i żony jego Doroty a stryjenki zmarłej Marty Łużyńskiej, a $\frac{1}{3}$ od wspomnianej Reginy Konopnickiej²⁾. Na całej kamienicy ciążył wówczas zapis 100 złp. dla mansyonarzy kościoła N. P. Maryi w Krakowie.

Marcin Raysik jest właścicielem jeszcze w r. 1633. Nie wiele wiadomości mogliśmy wyszukać do kamienicy »Rayzikowskiej«. Wiemy tylko, że w r. 1604 wymurował on ścianę w tyle swojej kamienicy, zastrzegając sobie, że nie dopuści na niej oparcia żadnego »budunku«, ani używania ze strony kamienicy p. doktorowej Gallusowej³⁾ (l. or. 16). W rewizji z r. 1633 tej ostatniej kamienicy (l. or. 16), będącej własnością doktora medycyny Jana Jurkowskiego, wspomniano, że w kamienicy Rayzika jest ganek sklepiony na tyle⁴⁾.

Pasamonik Marcin Raysik zapisał wdzięcznie

¹⁾ Registr censuum nr. 2518; 2533, 2559.

²⁾ Scabinalia Crac. nr. 28, str. 698—701.

³⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 793.

⁴⁾ Toż, nr. 1378. str. 126.

nazwisko swe w historyi miasta Krakowa tem, że wraz z Jerzym Więckowicem kupcem krak. wystawił w r. 1606 kaplicę imienia Jezus po stronie południowej kościoła św. Barbary. Jest to mała barokowa przybudowa po stronie zewnętrznej, mająca ładnie profilowane kamienne obramienie wejścia i dwa okna elipsowate, ozdobione kratą żelazną w esowate sploty.

Nad drzwiami kaplicy jest wyryty na kamiennym kartuszu napis erekcyi. Fundatorowie tej kaplicy M. Raysik i Jerzy Więckowicz uposażyli też ją w zapisy dla kapelana i fundacye mszalne¹⁾.

Bezpośrednim właścicielem kamienicy »Rayzikowskiej« po Marcynie Rayziku był wspomniany kupiec krak. Jerzy Węgrzynowicz²⁾ już w r. 1637. W jego to kamienicy mieszka w r. 1640 Jan Żoratyński malarz³⁾, do którego kilka szczegółów biograficznych podaje Dr. St. Tomkowicz w swoich »Przyczynkach« str. 174. Wykaz czynszów z r. 1666⁴⁾ nazywa kamienicę Rayzikowską alias Bractwa Miłosierdzia.

W r. 1689 kamienica »Bractwa Miłosierdzia« jest zapisaną jako należąca do: »kasztelana wołyńskiego«⁵⁾. Na początku XVIII-go wieku należy do: »PP. Pisarskich« (1714)⁶⁾, a w r. 1723 do »p. Pisarzowej koronnej«⁷⁾. Następnie (już w r. 1734) jest

1) Ob. Tomkowicz St. Przyczynki do hist. kultury Krakowa, Kraków 1912, str. 14 i nast.

2) Regestr censuum, nr. 2609.

3) Toż, nr. 2612.

4) Toż, nr. 2645.

5) Toż, nr. 2703.

6) Toż, nr. 2773.

7) Toż, nr. 2783.

własnością Potockiego, starosty krasnostawskiego aż do r. 1755¹⁾. Mieszkał w tej kamienicy Hans Jurga, kamieniarz w r. 1738—1743²⁾. Po Potockim przechodzi do rąk niejakiego Dytrycha rękawiczarza krakowskiego (r. 1762, 1771)³⁾, u którego mieszka »szulmagister niemiec«. Około r. 1788 należy do rodziny Rutkowskich, aż do czasu nabycia jej w r. 1833 przez Stanisława Westfalewicza. Opis zabudowania m. Krakowa z r. 1791, wymienia właścicielem Karola Rutkowskiego kupca, w r. 1817 posiada ją Walenty Rutkowski, a w r. 1818 Ignacy i Karolina Rutkowscy, którzy w tym roku przeprowadzają naprawę obu murów granicznych, a w r. 1822 znoszą drzwi sklepowe od ulicy, zamieniając je na okno z futryną⁴⁾.

W r. 1833 jest kamienica własnością Stanisława Westfalewicza (Westwalewicz) wraz z sąsiednią kamienicą l. 507.

Do kamienicy l. 507 zdołaliśmy zebrać znacznie więcej wiadomości, niż do jej sąsiadki z lewej strony. W miejscu gdzie się wznosi: był w r. 1419 dom zwany »Ikusz«, który w XVI-ym wieku zwał się »pod koniem«. Właścicielem w drugiej połowie XVI-go wieku (1564) był mieszczanin krakowski Wawrzyniec piwowar, a w r. 1577 należy już do Stanisława Gostkowicza, kowala⁵⁾.

1) Revisio quart. nr. 1388, str. 148.

2) Registr censuum nr. 2797, 2800.

3) Toż nr. 2820, 2822.

4) Akta Budownictwa miejskiego.

5) Registr censuum nr. 2533.

Godło domu »pod koniem« pochodzi oczywiście z czasów posiadania go przez kowala Gostkowicza.

Na początku XVII-go wieku (1603) kamienica »pod koniem« należy w jednej części do Sebastjana Miskowicza, a w drugiej do Stanisława Menerta¹⁾ jurysty; nazywaną bywa ta kamienica także »Gostkowską« od nazwiska poprzedniego jej właściciela, a następnie kam. Menertowską, od czasu kiedy (w r. 1607) wyłącznym właścicielem jej był Stanisław Menert i żona Zofia. Wówczas była ona już dwupiętrową²⁾. W r. 1616 wykaz czynszów dopisuje uwagę, że Stanisław Menert wino szynkuje, a w kamienicy mieszka zięć jego: aptekarz³⁾. Rewizyje wiertelników potwierdzają, że w tej kamienicy była apteka. Miał ją jednak syn: Stanisław Menert, (młodszy) aptekarz, który w roku 1639, już po śmierci (przed r. 1633) ojca, wnosi żałobę przed wiertelnikami krak., że wybito mu dziurę niemałą w aptece przez to, że oknem z ulicy pod apteką rzucają drzewo do piwnicy p. doktorowej⁴⁾. Była to żona Jana Jurkowskiego, doktora medycyny i zapewne siostra aptekarza St. Menerta. Rewizya⁵⁾ z r. 1633, wymienia bowiem właścicielem tej kamienicy Jana Jurkowskiego, doktora medycyny. Jakim był doktorem nie wiemy, lecz Stan. Menert młodszy przedstawia wiertelnikom krak., że p. Jurkowski »na ganku sól tłucze, którą p. doktorowa na mieście sprzedaje«.

¹⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 750.

²⁾ Toż, nr. 1378, str. 126.

³⁾ Regestr censuum nr. 1616.

⁴⁾ Revisio quart. nr. 1379, str. 18.

⁵⁾ Toż, nr. 1378, str. 517.

Kamienica »Menertowska« należała w r. 1656 do Jacka Kruczkiewicza, kuśnierza krakowskiego, mieszkał w niej także aptekarz Stanisław Piotkowicz¹⁾. Rewizya ruin kamienicy »quondam Menertowska« z r. 1658 dnia 19 września²⁾ wymienia właścicielem Wincentego Stalmachowicza, kuśnierza krak., który w następnych latach miał sąsiednią kamienicę l. or. 20. Rewizya tych »ruin« wykazuje, że w sieni okna ani szyb ani ramów nie mają, podłoga w niej z forsztów, apteka z tarcic zrobiona, podle niej także komórka, »podłoga« nad sienią stara, tramów dziewięć podwleczono siostrzanem, ażeby I-e piętro nie upadło. W izbie dolnej »antwas« kamienny zły, tak samo okna i piec. Na I piętrze schody złe i izdebka nad gankiem. Na sali I piętra od ul. okna nie masz, ani ramów, krzyż kamienny wyłamany, posadzka miejscami powypadała. Izdebka od kamienicy Struziny (l. or. 20) drewniana, gliną polepiona, okno i posadzka bardzo złe, podle tej izdebki komora drewniana. Druga izdebka od kamienicy »Razikowej« o jednym oknie, papierem polepiona, miała kuchenkę. Przy izbie od zadzi u wierzchu zapierzenie z tarcic, okno z niej na tył. Na strychu izdebka gliną polepiona i dwie komory (z drzewa). Indermach był z gankiem na podwórze. Z opisu tego widać, że drugie piętro było właściwie na strychu z jedną izdebką w środku kamienicy i dwie komory, wszystko z tarcic zbudowane, z którego to

¹⁾ Registr censuum nr. 2627.

²⁾ Revisio quart. nr. 1379, str. 430.

materyału były także izdebki na I piętrze w ścianach wewnętrznych. Ściana frontowa (od ulicy) I-go piętra była murowana, miała nawet w jednym oknie krzyżowe kamienne obramienie; pozostałe niewątpliwie z XVI-go wieku. Te uwagi potwierdza niżej przytoczona rewizya z r. 1751. Po Stalmachowiczu Wojc. był właścicielem Jan Rychliński, również kuśnierz krakowski, który w r. 1689 zabezpieczył na kamienicy swojej »Mennertowskiej« sumę widerkaufową 1200 złp. dla szpitala św. Rocha, zniesioną z kamienicy »pod Bazanty«.

Od początku XVIII-go wieku należy do »p. Białego«, a w r. 1734 do »p. Dembińskiego« obersztajtnanta, aż do połowy tegoż wieku, jak wykazują spisy czynszów. Za czasów Dembińskiego mieszkał w niej mosiężnik Waydner v. Waygner.

W r. 1751 należy już do Józefa Stayzona, krawca krak., który nazywa ją kamienicą swą dziedziczną, położoną między kamienicami »wojewódziny wołyńskiej« a Józefa Feistmantla rajcy krakowskiego. Rewizya urzędowa z tego roku dnia 16 grudnia¹⁾ wykazuje, że przeprowadzono w kamienicy niedawno jej restauracyą, dając przeważnie odrzwia drewniane i ściany pruskie w izbach. »Facyata przednia — mówi rewizya — jest odnowiona, jednak środkiem wydęta, potrzebuje podszkarpowania. Wchodząc do sieni odrzwia kamienne, nad drzwiami krata żelazna, w sieni podłoga i powała. Z sieni wchodząc po lewej ręce do izdebki ściana z pruska nowo dana, odrzwia i drzwi dREW-

¹⁾ Revisio quart. nr. 1387, str. 201.

niane nowe, okno z niej w ulicę z okiennicami drewnianymi ze sklepowym zawarciem, w izdebce powała. Ex opposito druga izdebka, do niej ściana z pruska nowo wystawiona i okno w ulicę.

Izba dolna, przy niej kuchenka sklepiona, okna w izbie 2 na tył i jedno okno w pół zamurowane dla utrzymania tylnej facyaty; w izbie podłoga i piec kaflowy a około izby tabulatury nowe drewniane dla wilgoci dane, nad drzwiami ganek drewniany nowy, do którego schodki kamienne zapierzone.

Na półschodziu odrzwia kamienne, wchód z niego do sklepiku, w którym okno na tył z kratą żelazną, posadzka ceglana i sklepienie.

Na I-e piętro schody drewniane z balasami i poręczami nowe, przed izbami po prawej ręce 2 kuchenki, ściana w nich pruska, ognisko murywane i spiżarka z okienkiem ku schodom z kratą żelazną. Izba przednia na I p. ze ścianą pruską, 2 okna w ulicę z szybami tafłowymi, ramy dębowe, kraty żelazne, tabulatury nowe, podsiębitka nowa z prosta malowana, piec kaflowy nowy przez połowę: z izby i komnaty, do której ściana z pruska i okno w ulicę. W tej komnacie były wybite drzwi z drugiej kamienicy »województyny wołyńskiej«, te zamurowano.

Z sieni I-go piętra do izby tylnej schodki drewniane z poręczami i balasikami, odrzwia do niej kamienne, dwa okna na tył nowe, rynienki przy nich miedziane, tabulatury, piec kaflowy stary i podłoga. W murze były wybite drzwi do kamienicy województyny wołyńskiej, teraz zamurowane. Z izby do komnaty prowadziły drzwi z odrzwia-

mi staremi kamiennemi, okno w niej na tył z kwarterami staremi.

Na II piętro schody drewniane nowe, balasy toczone, nad schodami altanka nowa z 3 oknami. Na tem piętrze wywiedziono nowe mury frontowe i tylne, (poprzednio były drewniane) a ściany wewnętrzne izb wymurowano z pruska, dając w izbach powały i podłogi nowe. Rozkład izb był jak na I-em piętrze, do izby tylnej prowadziły 3 schodki drewniane, a drzwi jej były kamienne stare, nowo otafłowane.

Z sieni na dole przechód do podwórza sklepiony, na podwórzu studnia z wałem i indermach dwupiętrowy na dole sklepiony z drzwiami kamiennemi. Kamienicę tę oszacowano wówczas na 4.000 złp.

Po Stayzonie była kamienica »Menertowska« własnością (1771 r.) Zieleńskiego, mieszkał w niej wówczas: Przechodzki snycerz¹⁾, w r. 1788 p. Baumowej, a w r. 1790 Jana Godfryda Zeylera (Zaylera), który w roku 1791 wykazuje w swojej kamienicy 7 lokatorów²⁾. Następnie właścicielem jej jest Jan May³⁾, księgarz i drukarz, a później redaktor »Gazety krakowskiej«, który około r. 1793 kupił drukarnię po Stanisławie Stachowiczu, ojcu malarza Michała Stachowicza, znajdującą się w tej kamienicy. Jan May (ur. 1758, zm. 1831 r.) zaczął wydawać, redagować i drukować

¹⁾ Regestr censuum nr. 2832.

²⁾ Opis zabudowania m. Krakowa z r. 1791.

³⁾ Kilka szczegółów do jego biografii podaje Ambr. Grabowski: Wspomnienia t. II, str. 78.

»Gazetę krakowską« w r. 1796¹⁾ i prowadził ją aż do swojej śmierci (1831 r.). Oddany wyłącznie pracy redaktorskiej i wydawniczej »Gazety«, nie zajmował się interesami księgarni, którą prowadziły żony (był bowiem dwa razy żonaty), stąd też i księgarnia jego upadła, co prawda, były to czasy, w których księgarze nie mieli prawdziwie co sprzedawać tak byli skrupowani naprzód przez cenzurę austryacką a potem przez »Komitet cenzury wolnego i ściśle neutralnego miasta Krakowa«. Lokal drukarni mieścił się na I-em piętrze w oficynie, na parterze oficyny była sklepiona wielka stajnia, w której właściciel trzymał 4 krowy, a jeszcze pomieścić w niej mógł i 4 konie, jak to w r. 1821 raportuje wójt Gminy IV-ej Wydziałowi Policji Senatu Rządzącego.

Po śmierci Jana Maya, kamienica przeszła do rąk Tekli z Mayów Kolanekowskiej, lecz już w r. 1833 dnia 9 lutego wystawioną została w cenie szacunkowej 18.000 złp. na licytację²⁾ na zaspokojenie sumy 839 złp. Joachimowi Schönberg od Jana Maya dłużnej i zasądzonej. Na licytacji nabył tę kamienicę, właściciel sąsiedniej kamienicy (od południa) nr. 506 Stanisław Westfalewicz, który przystąpił naprzód do przeróbki wspomnianej powyżej oficyny (kamienicy 507). Dół jej stanowiły dwie sklepione beczkowo ubikacje, które jak wiemy zamienione były na oborę czy stajnię za czasów Jana Maya. Na pierwsze piętro wcho-

¹⁾ Ob. Bąkowski Kl. Dziennikarstwo krakowskie do r. 1848, (Odbitka z Rocznika krak. t. VIII).

²⁾ Gazeta krak. z r. 1833 dodatek do nr. 2.

dziło się z ganku od strony kamienicy 506. Okna pierwszego piętra nie były w pionie z oknami i drzwiami (prostokątnymi) dołu. Westfalewicz przeprowadza w r. 1833 przesunięcie okien dolnych do linii pionowej z oknami pierwszego piętra, wskutek czego trzeba było przemurować filary (mur) od fundamentu. Plan tej oficyny i widok fasady wraz ze zmianami okien z r. 1833 znajduje się w Archiwum planów budownictwa miejskiego.

* * *

Połączenie kamienic zaczął w r. 1833 Westfalewicz od pokrycia wspólnym dachem obu oficyn (t. j. kam. 506 i 507), przyczem rozebrał część muru granicznego. Kamienice frontowe złączono według planów budowniczego Hercoka z r. 1834. Na linii połączenia kamienic wykonano trójpolowe okno, którego część trzecia po lewej ręce stanowi t. zw. okno ślepe. Takim było ono na parterze, na piętrze I-em i drugim. Piętro trzecie, nadbudowane w całości nowo, ma okno środkowe trójdzielne pełne. Przebudowę kamienicy wykonano w latach 1834—1836. W posiadaniu Stanisława Westfalewicza była kamienica jeszcze w r. 1858.

W r. 1878 należy do Florentyny ze Szwarców Wodakowej, a po jej śmierci (1888 r.) do jej dzieci Emila, Magdaleny, Olgi i Matyldy Wodaków, od połowy r. 1894 do Jana Chachłowskiego, rzeźnika i żony jego Antoniny ze Świątków a następnie do Wincentego Sataleckiego, majstra masarskiego i żony jego Karoliny. Ten właściciel rozpoczął w r. 1895 przebudowę w kamienicy,

głównie w oficynie i piwnicach na urządzenie i rozszerzenie zakładu masarskiego, który pod jego kierunkiem i pracą stał się w tym czasie pierwszorzędnym warsztatem co do dobroci wyrobów i czystości w sklepie.

Roboty przebudowy prowadził budowniczy krakowski Aleksander Biborski. Fasada frontowa pozostała ta sama, którą kamienica otrzymała w r. 1834—1836. Dół jej tylko został przerobiony i zasłonięty drewnianą »wystawą sklepową«. W następnych latach przeprowadzono w urządzeniu technicznym masarni różne przeróbki i ulepszenia, które wprowadzał Wincenty Satalecki. Skończyły się one z chwilą śmierci właściciela w r. 1914. Pracownię masarską prowadziła potem żona, w końcu przeszła na akcyjne towarzystwo.

Właścicielkami kamienicy pozostała wdowa p. Karolina Satalecka i córka jej Aniela żona artysty-malarza Burtana.

* * *

Kamienica obłożona jest przez cały dół pod piętro drewnianą wystawą sklepową zaprojektowaną w r. 1895 przez budowniczego Leopolda Tlachnę. Wejście do kamienicy jest na prawem narożu t. j. w dawniejszym wejściu kamienicy l. 507. W lewym narożu jest sklep zajmujący całą szerokość dawniejszej kamienicy l. 506. Zachowała dotychczas się wjezdną, sklepioną beczkowo i szerokie schody dębowe z balasami listwowemi. Na pierwszym piętrze od kamienicy l. or. 20 jest wybite z pokoju

przejście do pokojów sąsiedniej kamienicy, należącej do tej samej właścicielki.

L. or. 20, sp. 320, Gm. IV, 508. Kamienica ta powinna być we wdzięcznym wspomnieniu uczącej się młodzieży, gdyż była w pierwszej połowie XVI-go w. własnością ks. Stanisława Borka, kantora katedry poznańskiej i kanonika krakowskiego, wielkiego jałmużnika scholarów, który fundował stypendya dla nich znane tak bardzo wielu ubogiej młodzieży szkolnej p. t. »Borkarne« (Borkane). Na kamienicy tej, swojej dziedzicznej, położonej na ul. Floryańskiej, »prope domum Pangratii Gutteter«, którą miał częściowo w spadku po zmarłym ojcu, a częściowo po spłaceniu sum bratu swemu Alexemu (w r. 1530 już nieżyjącym) zapisał ks. Borek w r. 1530 dnia 26 sierpnia sumę wderkaufową 100 złp. na nowy szpital św. Rocha poza murami miasta i takąż sumę dla klasztoru św. Agnieszki na Stradomiu¹⁾. Umarł on w r. 1556²⁾, ma pomnik w kształcie płyty bronzowej z całą postacią zmarłego w katedrze krakowskiej na Wawelu, wykonany w r. 1558³⁾.

W drugiej połowie XVI-go wieku należy do Erazma Gałki (1564), a następnie do Stojowskiego (1577)⁴⁾. Wykazy czynszów nazywają ją »domem« a nie kamienicą i wymieniają, że mieszkał w niej »Kasper Labach Schoth«. W końcu te-

¹⁾ Consul. Cracov. nr. 434, str. 214.

²⁾ Testament jego zapisany jest w Cons. Cracov. nr. 772, str. 423.

³⁾ Cercha-Kopera, Pomniki Krakowa, t. II, str. 250.

⁴⁾ Registr censuum nr. 1564, 2533.

goż stulecia była własnością Wojciecha Wałaszką, krawca a w r. 1593 wymieniona jest jako należąca do nieboszczyka Wałaszką. Gospodarzem w niej był wówczas niejaki Samuel słosarz¹⁾.

Na początku XVII-go w. należy do Hieronima Raciborskiego (Raciborowskiego) 1607, a w r. 1616 zwie się kamienicą p. Raciborowskiej, niewątpliwie wdowy po poprzednim właścicielu. Następnie (1628 r.) jest własnością Jana Siechowskiego v. Świechowskiego, a w r. 1640 Adama Struzimy, szewca i mieszczanina krakowskiego²⁾. W drugiej połowie XVII-go w. należy do Czyżowskiego i od niego zwana później w przekręconej nazwie: kamienicą »Cuszowską« (1656). W r. 1666 jest w rękach Wincentego Stalmachowicza, kuśnierza³⁾ czyli kamienicą: »Stalmachowską«, a pod koniec tegoż stulecia należy do Michała Pfaffa, (Faffa) kotlarza krakowskiego. Ten właściciel przeprowadził »wizyę ruin« kamienicy w r. 1682 dnia 21 lipca, która była wówczas »domem częścią murowanym częścią drewnianym, zdawna Struszynowski« (od właściciela dawniejszego: Struzimy), a potem »Cuszowskim« zwany. Poprzednio, przed tą »wizyą ruin« kamienica ta się spaliła, pozostałe jej reszty murowane uzupełniono konstrukcją drewnianą, która uległa z czasem zniszczeniu. Rewizya z r. 1682 wymienia, że ściana od ulicy jest w połowie drewnianą, a w połowie murowaną. Drzwi do domu

¹⁾ Regestr censuum nr. 2559.

²⁾ Toż, nr. 2612.

³⁾ Toż, nr. 2645.

stare, wpółotwierające się, z furtką, krata żelazna półokrągła. Sien niesklepista, albowiem ściana graniczna od domu Kordaszowskiego (l. or. 22) podłużna jest drewniana »ze słupami od wiązania, na których tramy«. W sieni na ulicę okno w ścianie drewnianej na łokci 5 szerokie, a 6 łokci wysokie. Co jest muru od ulicy, ten się porysował.

Od strony kamienicy Wincentego Stalmachowicza, (który wówczas posiadał kamienicę l. or. 18 (507), ob. tamże) jest sklepik długi łokci 10, a szeroki łokci $5\frac{3}{4}$, okno z niego na ulicę z kratą i okiennicą żelazną, sklepienie porysowane, pod tym sklepikiem piwnica z oknem w ulicę. Piętro tej kamienicy jest bardzo zbutwiałe, na niem izba o trzech ścianach drewnianych, a czwartej murywanej od kam. l. or. 18, cała zgniła, przy niej kuchnisko; tylko komin obleciały z krokiew i łat zrobiony. Schody na górę niebezpieczeństwem grożą. Nad wspomnianym sklepikiem jest izdebeczka z oknem na ulicę, zrujnowana. Nad nią była druga izdebeczka, ale to wszystko pogniło. Po drugiej stronie na powale nad sienią są trzy komory i czwarta za nią.

Zszedłszy na dół jest w tyle sklepik (od strony kam. l. or. 22), w nim sklepienie porysowane. Za sklepikiem indermach pusty, porujnowany, sklepy dwa, nad nimi porujnowane mieszkanie.

W posiadaniu Michała Pfaffa była kamienica do końca XVII-go wieku. Następnie należy do niej Stalmachowej, stąd kamienicą »Stalmachowską« zwana (1706, 1709), w r. 1714 jest własnością Heynika (Heyna, Hendrych) kotlarza. Też właściciela kamienicy wymienia jeszcze wykaz

czynszów z r. 1724¹⁾, poczem należy do Wojciecha Zeydlera (Zeygler) kotlarza. W roku 1743 dnia 4 września przeprowadzono rewizję urzędową²⁾ kamienicy »Faufowska«, leżącej między kamienicami »pod Barankiem« (l. or. 22) z jednej, a sukcesorów P. Dembieńskiego, obersztlejtnanta (l. or. 18) z drugiej strony. Rewizję tę przeprowadzono w celu »wydzielenia 2 części kamienicy« na rzecz Teresy Gitnerowej wdowy i sukcesorów zmarłej Maryanny Zeydlerowej (Zeyglerowej). Rewizya wskazuje, że kamienica ta została odbudowana po jej złym stanie w r. 1682.

Wchodząc do kamienicy odrzwia kamienne, drzwi wpółotwierające się z zamkiem i drągiem do zapierania, nad drzwiami krata żelazna w cyrkuł. Sien jest sklepiona, rynsztok w sieni nakryty, z sieni okno w ulicę z okiennicami i kratą żelazną.

Z sieni idąc jest izba tylna, odrzwia kamienne, obtaflowanie dębowe, w niej dwa okna na tył z kwaterami tafłowymi, okiennice z tyłu, sufit gipsowy, piec kaflowy. Z tej izby jest kuchnia sklepiona, odrzwia z obtaflowaniem dębowem, ognisko ceglane, z niej okno na schody z kratą żelazną i drucianą, drugie okno do sklepu, który jest sklepiony z oknem w ulicę, w oknie krata i okiennice. W sklepie posadzka kamienna i wychód do sieni z odrzwiami kamiennymi i żelaznymi drzwiami.

Na I-e piętro idąc, są schody drewniane dębowe, z poręczami i balasami, na półwschodzie krata żelazna z łańcuszkiem żelaznym do zamyka-

¹⁾ Regestr censuum nr. 2784.

²⁾ Revisio quart. nr. 1386, str. 272, 297.

nia. Sień na I p. bez powały, z niej izba o 2 oknach na ulicę, podłoga z tarcic, powała podlepiana, piec kaflowy. Z tej izby komnata z odrzwiami kamiennymi, z niej okno na ulicę z kwaterami. W sieni jest także kuchnia. Izba na tył z odrzwiami kamiennymi, drzwi drewniane, w niej 2 okna na tył. Z tej izby komnata sklepiona, z odrzwiami kamiennymi i jednym oknem na tył.

Idąc na strych są schodki drewniane, przy nich komora z oknem na ulicę, powała i podłoga w niej z tarcic. W podwórzu warsztat kotlarski, drewniany, stary. Facyata tylna dobra, na tyle dwa sklepy, do których odrzwia kamienne.

Indermach dwupiętrowy z małemi piwniczkami. Facyata przednia kamienicy wydęta, z ulicy wejście do piwnicy z obdaszem drewnianem. Wartość kamienicy oszacowano na 5.000 złp.

Od drugiej połowy XVIII-go wieku należy kamienica do rajcy krakowskiego Feystmantla który jest jej właścicielem jeszcze w r. 1771 ¹⁾, następnie przechodzi do rąk Benedykta Kubeckiego, kupca krakowskiego (1788) i sędziego apelacyjnego. W jego ręku jest jeszcze w r. 1791 ²⁾.

Na początku XIX-go wieku zwie się kamienicą »pod św. Józefem«, a w r. 1826 należy do Tekli z Kubeckich Lipnickiej. Od r. 1841 jest własnością Andrzeja Dutkiewicza, który w r. 1861/2 przerabia sień wjezdną, o sklepieniu beczkowym, będącą od strony kamienicy l. or. 22, przedziela ścianą murowaną podłużną i poprzeczną

¹⁾ Regestr censuum nr, 2832.

²⁾ Opis zabudowania m. Krakowa z r. 1791.

i tworzy sklep nowy z wejściem na ulicę (w miejscu okna sieni)¹⁾. Na widoku dolnej części fasady z r. 1861, jest w środku fasady kamienicy narysowany portal kamienny z boniami, półkolisty od góry zakończony i na niem naznaczony jest otwór wejścia (z dawniejszego okna) do nowego sklepu. Portal ten ma szerokość dawniejszej sieni. Widocznie było zamiarem portal dawny, z sieni usunięty, umieścić w tem miejscu.

W r. 1870 był właścicielem kamienicy Feig, (Feik) po jego śmierci spadkobiercy: Feik Franciszka Ksawera i Maryanna (1878), w r. 1886 Żychowiczowa Franc. Ks. 1° v. Feikowa i Maryanna z Feików Kaczorowska, a w r. 1896 Stanisław Banaś, który w tymże roku przeprowadza budowę nowych schodów służbowych, ganków od strony l. or. 18 i przerobienie oficyny na I i II piętrze, pozostawiając dwie izby parterowe o sklepieniu beczkowem tejże oficyny niezmienione²⁾. Równocześnie z tą przebudową nastąpiło także wybudowanie trzeciego piętra na kamienicy frontowej ze zmianą fasady i budowa nowych schodów ogniotrwałych. Fasada przed r. 1896³⁾ (dwupiętrowa) była podzielona ponad parterem przez cztery pilastry, zakończona u góry attyką. Okna drugiego piętra były mniejsze niż okna na I-em piętrze, nad oknem środkowem 2-go piętra była płaskorzeźba przedstawiająca św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus, stąd nazywała się kamienicą »pod św. Józefem«.

1) Akta Budownictwa miejskiego.

2) Akta Budownictwa miejskiego.

3) Widok fasady przy planie z r. 1896, ob. fig. na str. 89.

Facada kamienicy l. or. 20 przed r. 1896 i dzisiejsza.

W miejsce tej pięknej fasady zaprojektował budowniczy Jan Hercok tę, którą do dzisiaj widzimy. W nowej fasadzie umieszczono ponad oknem środkowym na I-em piętrze obraz św. Józefa za szkłem w miejsce usuniętego z dawniejszej fasady ponad oknem drugiego piętra. Przy przebudowie kamienicy konserwator Dr. St. Tomkowicz zastrzegł »aby w mieszkaniach frontowych zachowane były boaserie w stylu rococo w parapetach okiennych...« przyjmuje także do wiadomości, że »właściciel zamierza odczyścić kamienne odrzwia wejścia z sieni do izby tylnej parterowej, oraz słup międzyokienny w tejże izbie. Następnie, że pozostanie niezmienione wejście do piwnicy pod widermachem z obramieniem kamiennem, oraz że stara krata wyjęta dawniej z klatki schodowej będzie użytą do zamknięcia wejścia piwnicznego w oficynie«. Nadto budownictwo miejskie zastrzegło — co konserwator przeoczył — że zachowanym być ma także bez naruszenia kominek staroświecki w pokoju I-go piętra od frontu i bez jakiegokolwiek zmiany«¹⁾.

Zastrzeżenie konserwatora odniosło tylko ten skutek, że wspomniane zabytki pozostały na miejscu. Nie doczekały się jednak do dzisiaj odczyszczenia i większej troski. I odrzwia i kolumna międzyokienna są dotychczas obmurowane i zakryte wapnem. Do tej kolumny dodajemy: że nad jej kapitelem aż pod sufit jest kartusz otoczony 2 palmami od dołu, na nim IHS.

Wreszcie kamienicę nabył Wincenty Satalecki, majster mąsarski (w r. 1900), właściciel są-

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

siedniej kamienicy l. or. 18, i do dziś dnia pozostaje ona w posiadaniu spadkobierców jego t. j. wdowy Karoliny Sataleckiej i córki Anieli Burtanowej.

Sień wjazdna kamienicy zachowała dawne sklepienie, t. j. część przednia ma sklepienie beczkowe z lunetami, których nogi schodzą nisko ku ziemi, część od podwórza ma sklepienie beczkowe. Kamienica obejmuje powierzchni 428 m.²

L. or. 22, sp. 331, Gm. IV, 509. Wiadomości do tej kamienicy posiadamy od połowy XVI-go w. Wówczas jak i przez cały następny wiek nie była to »kamienica« w ścisłym znaczeniu, t. j. w całości murowaną, tylko t. zw. domem czyli częścią murowaną, częścią drewnianą. Od drugiej połowy XVII-go wieku znana jest pod nazwą: dom, kamienica »pod Barankiem«.

W połowie XVI-go wieku należy do Jakuba kowala, po którym przechodzi w ręce również rodziny rzemieślniczej Szymona Krzyżeka (Krzyżek) majstra kowalskiego i żony jego Zofii (1577)¹⁾. Ci w r. 1589 dnia 5 maja zapisali i zabezpieczyli »na domu swoim częścią murowanym częścią drewnianym« sumę widerkaufową złp. 200 z procentem 5 dla kollegiaty św. Floryana na Kleparzu, sumę pochodzącą z fundacyi kanonika kollegiaty św. Floryana księdza Piotra Honacyusza²⁾). Zapis fundacyjny Krzyżeków potwierdził król Zygmunt dokumentem z dnia 25 grudnia 1590 r. w Warsza-

¹⁾ Regestr censuum nr. 2533.

²⁾ Akta hipoteczne m Krakowa.

wie wystawionym. Następnie należy do Macieja Świetlika, kowala krakowskiego, a po jego śmierci do wdowy po nim: Matysowej Świetlikowej (1593—1602).

Na początku XVII-go wieku (1602) jest własnością Stanisława Staniszwowskiego (Staszowski, Stanuszowski) krawca i żony jego Zofii, którzy w r. 1604 dnia 7 października zapisują na tym »domu« złp. 300 szpitalowi ubogich studentów¹⁾.

W roku 1602 był spór między Staniszwowskim a właścicielem sąsiedniej kamienicy (l. or. 24) Wojciechem Mogiłańskim o to, że Staniszwowski chciał zawlec na wspólnym murze za obopólnym kosztem rynną sosnową, Mogiłański zaś chciał, by ta rynna była modrzewiową, »bo taka jest trwała i chce o taką się starać wspólnie, by ją i przepłacić«²⁾.

W posiadaniu Staniszwowskiego była gdzieś do roku 1635. Wykaz czynszów z r. 1637³⁾ wymienia właścicielem Andrzeja Sasnowicza, aptekarza, od którego dom ten zwał się »Sasinowskim«. W połowie XVII-go wieku należy do Kordasa, a potem do wdowy Reginy Kordasowej (1656). Dom »Kordaszowski« należy potem do Karbińskiego, następnie (1682) do Jana Pfaffa, kotlarza krakowskiego, właściciela kamienicy sąsiedniej »pode dzwony« (l. or. 24).

W tymże roku 1682 dnia 21 lipca⁴⁾ na żąda-

1) Akta hipoteczne m. Krakowa.

2) Revisio quart. nr. 1377, str. 719.

3) Registr censuum nr. 2609.

4) Revisio quart. nr. 1383, str. 220.

nie tegoż Jana Pfaffa (Faffa) uczyniono wizyę ruin »domu Kordaszowskiego zdawna nazwanego«, w którym »przodek tego domu od ulicy był drzewiany, wiązanie z tarcic, szerokość poprzeczna ściany łokci 15-e, ta ściana pochyliła się na ulicę. Od strony domu »Czuszowskiego« (t. j. l. or. 20) była ściana poboczna także z tarcic zbudowana długości 35 łokci. Ta ściana jest także pochyłą i ciągnie się do muru tylnego, który jest wspólny, jako sklep Czuszowskich poczyna się«. W sieni znajduje się kram drewniany z tarcic z oknem na ulicę, długi $8\frac{1}{2}$ łokcia, a łokci 4 i ćwierć szeroki. Za drzwiami po drugiej stronie od »dzwonów« (t. j. kamienicy l. or. 24) jest kram drewniany albo komora 8 łokci długi, a wszerz łokci sześć. W sieni poza tymi kramami przy ścianie murowanej »od dzwonów« — długości 40 łokci — jest komin do roboty kotlarskiej i izba drewniana. Na górze tego domu były izby drewniane i lepianki z gliny. Dach potłuczony — widocznie dachówką kryty — a całe domostwo zgniłe.

Kamienica ta w końcu XVII-go wieku została przyprowadzoną do normalnego stanu, jak świadczy jej rewizya z dnia 18 listopada 1700 r.¹⁾, uczyniona »na instancyą Szymona Babskiego, kupca i Jana Tomaszewicza, kuchlera (piernikarza) jako dóbr i nieletnich dzieci Jana Pfaffa, kotlarza i Anny małżonków opiekunów, kamienicy nieboszczyka Janą Pfaffa i małżonki jego, która była powtórnego małżeństwa za Tomaszem Szczurowicem po połowicy względem zapisu należącej, tu w Krakowie

1) Revisio quart. nr. 1383, str. 713.

na ul. Floryańskiej, między drugą kamienicą Phaffowską ojcowską (l. or. 24) a nieboszczyka Michała Phaffa, kotlarza (l. or. 20) sukcesorów kamienicami z obydwu stron będącej¹⁾. Rewizya podaje w ogólnym opisie stan odnowionej kamienicy, który to opis, prawie dosłownie przytaczamy: »Zszedłszy do kamienicy wspólnej ojcowskiej i macierzystej a widząc tę kamienicę niedawno a fundamentis przez tychże nieboszczyków pp. Phaffów wymurowaną, która to kamienica, mając swoje commoditates w mieszkaniach i w pożywania szukaniu, gdy od dołu i sklep korzenny warowny — z kratą — sień wszystka z gankiem sklepiona, dolna izba z kuchnią, na górze zaś na przód i na tył z kuchniami widocznymi, mieszkania dobrze opatrzone, mając kraty w oknach z przodu, alłana, widok w środku sieni do mieszkań dające, dobrze wybudowana, tamże na I piętrze z izby na tył sklepik sklepiony z kratą żelazną w oknie. Na zadzi studnia z łańcuchem żelaznym i wiadrem miedzianym, łazienka z drzewa pobudowana i stajnie, pod indermachent sklepy dwa sklepione, górą mieszkania na indermachu, piwnic cztery pod całą kamienicą porządne. Sama kamienica wjezdna, drzwi żelazem obite, z izby dolnej do piwnic dla szynku i z sieni i z zadzi wejście — owo zgoła w niwczem żadnej niepotrzebuje reparacyi, mając okna, drzwi, piece, dachy całe, przeto tę kamienicę, ile że jest na Floryańskiej ulicy, na dobrem miejscu, lubo ta kamienica

¹⁾ Do rodziny Phaffa należały prawie równocześnie trzy kamienice, t. j. dzisiejsza l. or. 24 i 22 do Jana Phaffa, a l. or. 20 do Michała Phaffa.

nie mało kosztowała, świeżo pobudowana będąc — że teraz kamienice w Krakowie w małej cenie będąc, szacujemy ją wraz z widerkaufami na 8.000 złp.«.

Kamienica »Faffowska« czyli »pod Barankiem« przeszła około r. 1714 do rąk Sołtykowicza (Sołtykiewicz) złotnika krakowskiego, a około roku 1738 do Pawła Struzikowicza szewca i mieszczanina krak. i Anny Struzikowiczowej jego małżonki. Na żądanie tegoż właściciela wiertelnicy krakowscy dnia 18 kwietnia 1739 r. zeszli do kamienicy jego własnej »pod Barankiem« na ul. Floryańskiej podle kamienicy »pod Dzwony« i orzekli, »że te obie kamienice quondam jednego pana były (t. j. Pfaffa), który muru granicznego na zadzi nie stawiał, tylko dla odgrodzenia od kamienicy »pode Dzwony« postawił budynek drewniany, który teraz zgniły i wali się, należy tedy mur graniczny od kamienicy »pod Barankiem« wywieść. Indermach tej kamienicy ma mur graniczny z p. Carlim (Karli) rajcą krakowskim, mającym kamienicę od ulicy św. Jana ¹⁾. W posiadaniu rodziny Struzikiewiczów pozostawała kamienica do siódmego dziesiątka XVIII-go wieku, (w połowie tego wieku należała do Andrzeja Struzikowicza) i za ich to czasów była już kamienicą murowaną w całości. Taką przedstawia nam już rewizya z r. 1765 d. 11 kwietnia ²⁾. Facyata przednia podszkarpowana, gzems pod dachówką w niektórych miejscach opadły. Wchodząc do kamienicy odrzwia kamienne, krata żelazna cyrklista, na kracie »kompardyment« stary,

¹⁾ Revisio quart. nr. 1384, str. 1718.

²⁾ Toż, nr. 1390, str. 144.

w sieni sklepionej podłoga, z niej okno w ulicę z kratą żelazną i okiennicami na 2 hakach.

Z sieni do sklepu po prawej ręce, odrzwia kamienne ofutrowane, drzwi żelazne, drugie w tychże drzwiach »dębowe, fasowane stare bez gałki«, w tym sklepie podłoga, od sieni tablatura malowana, od ulicy drzwi do tego sklepu z drzewa, wpół otwierające się, w jednej ich połowie okienko małe, nade-drzwiami obdasze z podsiębitką, w murze od kamienicy Smukrowicza (l. or. 24) dwie framugi; jedna otablaturowana. Sklep był sklepiony, miał jeszcze przepierzenie z desek, za niem piec kaflowy na fundamencie murowanym.

Idąc ku izbie tylnej w sieni jest framuga w murze »tablaturowana z wierzchu i bokiem« — dalej kuchenka sklepiona, z niej okno do sieni.

Izba tylna miała odrzwia tablaturowane stolarską robotą, za nimi szafka w murze po lewej ręce, z wierzchu i wewnątrz tablaturowana z drzwiczkami; w tej izbie ganek nade-drzwiami, do którego prowadziły schodki poza piecem, powała stara, papierem wylepiona, piec kaflowy z koronką u góry, wokoło ławki drzewiane, okna 2 tafłowe w ołów oprawne, tablatury na trzech stronach staroświecką robotą, nadrzesałe, pod nimi ławy, także na 3 strony. Z tej izby wejście do izdebki, odrzwia w niej z forsztów, podłoga, szafka w murze otablaturowana, piec kaflowy przy nim kominek szafiasty, powała stara dobra, okno jedno z szybami tafłowymi w ołów oprawnymi, drugie drzwi w podwórze.

Na I-e piętro idąc, schody drewniane z poręczami i balasami z forsztów. Wychodząc na salę

nad schodami, jest poręcz z balasami toczonymi, posadzka ceglana.

Z sali drzwi dwoje do kuchni (jedne zabite) posadzka w niej ceglana. Kuchnia sklepiona, ogniska dwa ceglane, blacha żelazna do pieca izby tylnej.

Izba od ulicy (na I piętrze) miała drzwi fasowane, nasadzone w odrzwiach »kalowanych«, dwa okna w ulicę w ramach dębowych, szyby ołowiem przewidzione, rynienki między oknami miedziane, podsiębitka i podłoga, tablatury wokoło, piec kaflowy z koronką u góry. Izba druga o jednym oknie w ulicę budowana jak poprzednia.

Do izby tylnej prowadziły odrzwia kalowane, powała ze stragarzami, tablatury wokoło, 2 okna w podwórze z szybami tafłowemi w ołowiu, sztabów żelaznych w tych oknach dziesięć, piec kaflowy, około niego ławek dwie.

Wchodząc do sklepu drzwi fasowane w odrzwiach kamiennych ofaflowanych, w nich drugie drzwi żelazne, posadzka ceglana, sklepienie, okno jedno w ołów z kratą żelazną, szafek dwie w murze: jedna z kratką i zawarciem, framug dwie z półkami. Z tej izby wyjście na ganek, balasy z desek, dalej 2 loca sekretne.

Na drugie piętro prowadziły schody drewniane z poręczą i balasami z forsztów, od półschodzia balasy toczne w poręczy niedawno danej. W sali ganki ze 3 stron także niedawno dane, z balasami toczonymi, altana deskami opierzona z podsiębitką, w altanie 3 okna w ołów w szybach okrągłych.

Z sali wejście do kuchni, w której posadzka ceglana, ognisko murowane, dalej komórka.

Izba od ulicy miała drzwi fasowane, odrzwia dębowe, piec kaflowy, dwa okna taflowe w ołów, podłogę i powałę. Z tej izby wejście do drugiej o jednym oknie na ulicę, przepierzenie do komórki, wreszcie izba tylna.

Idąc z sieni na dole przechód sklepiony, rynsztok; facyata tylna filarkiem podszkarpowana. Na podwórzu studnia z wałem i korbą, schowanie w ściankach drewnianych etc. Indermach był dwupiętrowy, pod nim browarek. Piwnice pod kamienicą sklepione, z jednej wyjście do izby tylnej (dolnej). Wartość całej tej kamienicy dwupiętrowej wraz z widerkaufami oszacowano na 12.000 złp.

W krótkim czasie po dokonaniu tej rewizji należy kamienica »pod Barankiem« do Józefa Cerchy mydlarza krakowskiego (około r. 1770) i jest w jego posiadaniu jeszcze w r. 1791. Opis zabudowania m. Krakowa z r. 1791 wymienia w kamienicy Józefa Cerchy dwóch lokatorów oprócz właściciela, który prowadził tu swój mydlarski zawód.

W r. 1805 dnia 29 marca nabyła kamienicę na publicznej licytacji Maryanna Senderkowska (Sendrakowska) a w r. 1813 był już właścicielem kamienicy zięć M. Senderkowskiej: Ignacy Nikoledon, patron Trybunału cywilnego I Instancyi departamentu krakowskiego. Po jego śmierci należy kamienica (już w roku 1826) do wdowy po nim: Zofii z Senderkowskich Nikoledonowej;

w jej posiadaniu jest jeszcze w r. 1858¹⁾. W r. 1878 należy do Wojciecha Kowalskiego, a w r. 1886 do Aleksandra Strzeleckiego.

Znacznej przebudowy doznała kamienica za czasów właścicielki Stefanii Strzeleckiej w r. 1880, według planów Karola Żychonia, inżyniera i budowniczego. Wystawiono wówczas drugie piętro na kamienicy frontowej i na oficynie, tudzież połączono te oficyny z kamienicą krytym gankiem przejściowym przy murze granicznym kamienicy l. or. 20, wreszcie wybudowano nowe schody na sklepieniu. Sień kamienicy — obejmująca przedtem na szerokość większą część kamienicy (dwa okna na I p.) ze sklepieniem lunetowym przez całą jej szerokość, z gurtem w środku długości, przedzielono na dwie części ścianą murowaną. Część przy kam. l. or. 20 pozostała sienią, część po prawej stronie zamieniono na sklep. W dawnym »sklepie« przylegającym do kam. l. or. 24, o sklepieniu również lunetowym, rozszerzono wejście od ulicy. Dalsza część sieni ku podwórzu pozostała niezmieniona o sklepieniu beczkowym. Ładne sklepienia lunetowe posiadają dwie izby parterowe oficyny, która nie posiada piwnic. Piwnice pod kamienicą są sklepione beczkowo²⁾.

Kamienica otrzymała wówczas nową fasadę frontową według projektu K. Żychonia, którą zatrzymała do dzisiaj w swej części II-go i I-go piętra. Dolna część fasady została w r. 1908 zmieniona za czasów właściciela domu (już w r. 1896) Gu-

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

²⁾ Plany w Archiwum budownictwa miejskiego.

w jej posiadaniu jest jeszcze w r. 1858 ¹⁾. W r. 1878 należy do Wojciecha Kowalskiego, a w r. 1886 do Aleksandra Strzeleckiego.

Znaczej przebudowy doznała kamienica za czasów właścicielki Stefanii Strzeleckiej w r. 1880, według planów Karola Żychonia, inżyniera i budowniczego. Wystawiono wówczas drugie piętro na kamienicy frontowej i na oficynie, tudzież połączono te oficyny z kamienicą krytym gankiem przejściowym przy murze granicznym kamienicy l. or. 20, wreszcie wybudowano nowe schody na sklepieniu. Sienń kamienicy — obejmująca przedtem na szerokość większą część kamienicy (dwa okna na I p.) ze sklepieniem lunetowym przez całą jej szerokość, z gurtem w środku długości, przedzielono na dwie części ścianą murowaną. Część przy kam. l. or. 20 pozostała sienią, część po prawej stronie zamieniono na sklep. W dawnym »sklepie« przylegającym do kam. l. or. 24, o sklepieniu również lunetowym, rozszerzono wejście od ulicy. Dalsza część sieni ku podwórzu pozostała niezmieniona o sklepieniu beczkowem. Ładne sklepienia lunetowe posiadają dwie izby parterowe oficyny, która nie posiada piwnic. Piwnice pod kamienicą są sklepione beczkowo ²⁾.

Kamienica otrzymała wówczas nową fasadę frontową według projektu K. Żychonia, którą zatrzymała do dzisiaj w swej części II-go i I-go piętra. Dolna część fasady została w r. 1908 zmieniona za czasów właściciela domu (już w r. 1896) Gu-

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

²⁾ Plany w Archiwum budownictwa miejskiego.

stawa Häuslera, fabrykanta instrumentów muzycznych. Wystawiono mianowicie nowy portal murowany do sklepu przy kam. l. or. 24, według projektu architektury M. Krawczyńskiego. Portal ten do dzisiaj istnieje¹⁾. W posiadaniu Gustawa Häuslera pozostaje kamienica do dnia dzisiejszego.

L. or. 24, sp. 332, Gm. IV, 510. Kamienica zwana dzisiaj »pod trzema dzwonami« nosiła taką nazwę już w połowie XVI-go wieku. Godło tego domu brzmiało w poprzednich stuleciach: »pod dzwonem, pode dzwonem, pod dzwony, podedzwony, podeszwony«, w akcie z r. 1570²⁾ nazwaną jest »domus campanae«. Już w roku 1510 dom ten był własnością Marcina Kannegiser, więc mistrza-rzemieślnika, trudniącego się odlewami metali: (konwie, nalewki, a może i dzwony i t. p. Od tego zajęcia otrzymał dom ten godło swe: podedzwony). W roku 1576 należy do Benedykta (Bieniasza) Majerana, ślusarza i mieszczanina krakowskiego. W tym roku dnia 7 lipca wiertelnicy krak. na żądanie właściciela zeszli się ku oglądaniu budowania potrzebnego, co zowie się nothbą³⁾, do domu, który zowią »podeszwony« i określili⁴⁾, że wrota albo drzwi przednie z ulicy są złe, połamane, węgar kamienny przy nich połamany, rynna na ziemi, co woda z tyłu bieży na ulicę, pogniła, w sieni dyłowanie z desek. Wrota z sieni na tył wyłamane z kamienia. Na I-e

¹⁾ Widok w Archiwum planów budownictwa miejskiego.

²⁾ Ob. kamienica l. or. 26.

³⁾ Z wyrazu niemieckiego: Nothbau.

⁴⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 194.

piętro prowadziły schody drewniane, słupki drzwiowe na pierwszym wschodzie połamane, izdebka u komnaty miała okna w ulicę papierem zalepione, w komnacie dwa okna na tył bez ram i błon. Na dole izba miała również dwa okna. W tyle »indermaszek« zły, dach nad nim, jak i nad kamienicą także zły. Przy ścianie granicznej p. Erazma Czezcotki (t. j. kamienicy l. or. 26) »plac pusty subdivo«. Ruina kamienicy »podedzwony« w r. 1576 jednopiętrowej była znaczną. Pod koniec XVI-go w. należy ona do Wojciecha Mogiłańskiego alias Płaczka, także ślusarza¹⁾, który w r. 1602 skarży się, że w kamienicy sąsiedniej Stanisława Staniszowskiego (l. or. 22) stoi na zadzi kamień wielki do toczenia albo ostrzenia naczynia kowalskiego, przez co woda z tego kamienia zalewa jego ścianę²⁾. W r. 1607 jest właścicielem syn poprzedniego Jakub Mogiłański, ślusarz, a w r. 1635 na żądanie potomków jego nastąpił podział kamienicy na 4 części dla 2 dzieci z pierwszego małżeństwa: Andrzeja i Zuzanny i z drugiej małżonki Barbary dla trojga dzieci: Reginy, Wojciecha i Jana — Mogiłańskich. Od nich przeszła w ręce Błażeja Wolnowicza, który w r. 1640 dnia 27 stycznia zabezpieczył na kamienicy »Podedzwony« przed aktami łańwicznymi krakowskimi sumę widerkaufową 700 złp. z 6⁰/₁₀ na rzecz szpitala św. Szczepana³⁾.

Na początku połowy XVII-go wieku (1656) była własnością w połowie Jerzego Remera,

¹⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 561.

²⁾ Tamże, str. 719.

³⁾ Akta hipoteczne m. Krakowa w Archiwum a. d. m. Krakowa.

a w połowie Władysława Petera, których spis kamienic mieszczzańskich z r. 1666 wymienia jeszcze właścicielami ¹⁾).

Okolo r. 1684 należy do Jana Pfaffa z zawodu kotlarza, który miał równocześnie kamienicę sąsiednią (l. or. 22), zaś brat jego Michał Pfaff, także kotlarz, kamienicę dzisiejszą l. or. 20 ²⁾). Jan Pfaff umarł przed r. 1696, w tym bowiem czasie właścicielką kamienicy »pod dzwonami« i drugiej sąsiedniej (l. or. 22) jest wdowa po nim: Anna Pfaffowa, kotlarka. Kamienica »Fafowska zdawna podedzwony zwana« w trzecim dziesiątku XVIII-go wieku (1734) należy do Szymona Sroczyńskiego i żony jego Barbary. Była jeszcze i wówczas jednopiętrową, co więcej nie była w całości na pierwszym piętrze murowaną, lecz ze ścianami drewnianymi.

Rewizya z r. 1738 dnia 8 lutego ³⁾) opisuje ją, że miała szkarpę podmurowaną i dobrze ugruntowaną, odrzwia bramy dobre, kamienne, rozwelta jedna utłuczona, nad drzwiami drewnianymi krata żelazna cyrklista. W sieni po lewej ręce okno w ulicę zamurowane, w którym od wierzchu krata żelazna, powała stara, dwie komory z desek, za niemi wejście do piwnicy. Po prawej ręce sklep, drzwi żelazne do niego w odrzwiach kamiennych, posadzka w sklepie ceglana, okno z kratą żelazną, piec kaflowy zielony z kominkiem szafiastym na fundamencie ceglanym. Wedle tego sklepu izba,

¹⁾ Registr censuum nr. 2645.

²⁾ Toż, nr. 2690.

³⁾ Revisio quart. nr. 1384, str. 1633.

do której przechód deskami zabity, w izbie »okien dwie«, powała, alkierz, z balasami od wierzchu, framugi 2 od kamienicy Rychlickich (l. or. 26), piec kaflowy z kominkiem. W tejże sieni rynsztok.

Na I-e piętro prowadziły schody drewniane, na półwschodzie komora ciemna. W sieni na tem piętrze okno w ulicę, dwie komory z desek zapierzone, w jednej okno w ulicę, drugie deskami zabite; między stragarzami niedomurowana ściana, komora druga z nowych desek. Po drugiej stronie izba z dwoma oknami w ulicę z drewnianymi okiennicami, w izbie odrzwia kamienne, powała, środkiem niej siostrzon, piec kaflowy. Z niej wejście do izby na zadź, z drzwiami stolarską robotą, w niej 2 okna, powała, piec kaflowy zielony z kominkiem szafiastym, drzwi stare ku sieni w odrzwiach kamiennych. W sieni tegoż piętra okno na zadź z okiennicą drewnianą, pod oknem wejście na ganek, dalej kuchenka murowana.

Na strych wiodły schody drewniane nowe. Piwnic pod kamienicą trzy: jedna pod sienią, druga pod sklepem i izbą, do której wchód z ulicy z obdaszem i drzwiami w pół otwierającymi się, trzecia piwnica pod izbą dolną. Na zadzi kotlarnia »kiedyś murowana«, za nią izdebki drewniane, ze ściankami, piecykami i kominkami, górą także trzy izdebki.

Kamienicę »podedzwony« oszacowano wówczas na 3.100 złp. wraz z widerkaufami, orzekając, że »lubo potrzebuje reparacyi, jest w dobrym miejscu, gdzie popłacają kamienice, ma niezgorszych sąsiadów i na obszerności jej nie zbywa, nie mniej, że może mieć najemnika i może fruktyfikować«.

W r. 1740 dnia 16 stycznia należała już do Michała Szabaszowskiego¹⁾, nazywano ją kamienicą drugą Szabaszowskiego »szynkarską«, a w roku 1766 do Łukasza Struzikiewicza, cyrulika krakowskiego i żony jego Agnieszki. Kamienica »podedzwony« należy następnie do rodziny Smukrowiczów, przez nich odnowiona i wywiedziona na drugie piętro. Urzędowa rewizya kamienicy, dokonana na instancją Stanisława Zawadzkiego i Michała Nicińskiego cyrulików krakowskich, jako opiekunów po śmierci Smukrowiczów, w roku 1781 dnia 23 czerwca²⁾ opisuje, że miała facyatę przez dół i pięter dwa w zwyż nad dachy ciągnącą się — czyli z attyką — podszkarpowaną, z dachówką na gzemsie. Odrzwia do bramy pozostały dawniejsze, w sieni rynsztok, podłoga i stragarze częścią stare, częścią niedawno dane. Po prawej ręce w sieni wejście do sklepu, odrzwia do niego drewniane, jedno okno w ulicę z szybami tafłowemi w ołowiu z kratą żelazną i rynienką miedzianą. Sklep sklepiony miał podłogę z desek, piec. Ze sklepu wchodząc do izby odrzwia drewniane, oblejtramowane, drzwi wpół otwierające się, fasowane z dwiema zasuwkami bokiem z szybkami, okna dwa w podwórze, wyjście z tej izby do sieni teraz zamurowane, powała w niej i stragarze stare: podsiębitka ciesielską robotą z gzemsami roboty ciesielskiej, tablatura na ścianach z 3 stron, piec a przy nim kominek kapiasty. Z tej izby schowanie, okno ku studni z kratą żelazną, ściany tego schowania

¹⁾ Revisio quart. nr. 1386, str. 12.

²⁾ Toż nr. 1395, str. 144.

od podwórza gliną polepione, powała i stragarze. Z tego schowania drzwi w podwórze dwoiste. Po lewej ręce sklep, w nim sklepienie dobre, odrzwia kamienne stare, drzwi dębowe pasami żelaznymi obite, okno jedno w ulicę z szybami tafłowymi z 2 okiennicami od ulicy. W odrzwiach okienko z okienniczką małą dla widoku, od dołu furteczka drewniana. W sklepie ganeczek drewniany, do którego wejście po drabinie, piec kaflowy.

Pod schodami I-go piętra 2 komory, z nich wchód do piwnic. Z podwórza wejście do kuchni z odrzwiami kamiennymi, w niej okno w podwórze pod ganek z kratą żelazną, powała ze stragarzami, ognisko murowane z kapą na krańcu. Za kuchnią budynek drewniany, w tyle izdebek kuźnia, żłób z drabiną. Pod murem od kamienicy Morbiera, ławnika krak. (l. or. 26) ganek, przy ganku »przykłapa na 3 kroksztynach i 2 płatwach wisząca«, ta przykłapa jako i ganki w podwórzu nachylone. W temże podwórzu studnia, nad nią daszek drewniany na słupkach dwóch dębowych z gzemami, sztybrem drewnianym i karczochem blaszanym.

Na I-e piętro prowadzą schody drewniane z balasami tocznemi i poręczami, w sieni na wychodzie kraniec z balasami i poręczą, powała ze stragarzami. Z sieni tej I-go piętra jest sionka z oknem w ulicę, izba z 2 oknami i z szybami w ołwiu, przy izbie komora, z której palenie do pieca, dalej izba również z 2 oknami w ulicę, drzwi do niej z sieni dębowe w $\frac{1}{2}$ otwierające się. Z tej izby wchód do drugiej z 2 oknami w podwórze, w których szyby tafłowe »z wietrznikiem«, piec ka-

flowy na filarach murowanych, wejście do sieni. Z izby był także wchód do spiżarki, której dwie ściany były z desek, jedno okienko w podwórze i wejście na ganek. Z sieni była kuchenka z wyjściem na ganek, a z niego wyjście do sionki nad stajnią.

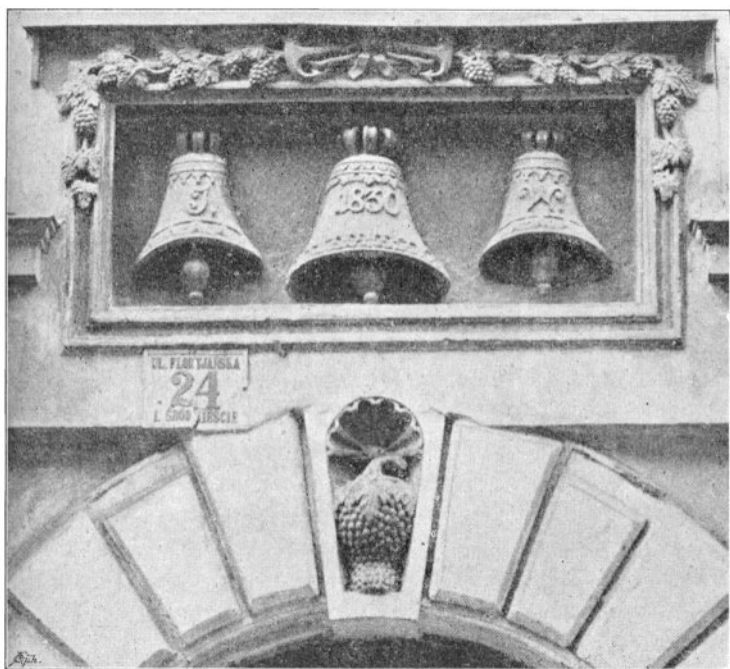
Na II-e piętro prowadziły schody drewniane z balasami z desek rżniętych z poręczami. Rozkład izb, jak na I-em piętrze, wiele jednak ścian w tych ubikacjach było drewnianych tj. środkowych i tylnych, natomiast facyata od ulicy była murowaną¹⁾.

Wartość tej kamienicy oszacowano wówczas wraz z widerkaufami na 7.550 złp.

Przed rokiem 1789 była własnością Piotra i Reginy Wierzyńskich, od których na mocy transakcyi z dnia 1 kwietnia 1789 r. nabył kamienicę »podezwony« Mikołaj Korde (Corde), doktor medycyny i akuszer. Ten kontraktem z dnia 9 grudnia 1805 roku sprzedał kamienicę za 40.000 złp., czyli 10.000 reńskich Wiktoryi z Gadomskich Ponset i jej sukcesorom²⁾ wraz z widerkaufami: 600 złp. dla szpitala św. Szczepana i 300 złp. dla szpitala św. Ducha w Krakowie. Wiktorya Ponset wyszła wkrótce za tegoż Mikołaja Korde. Około r. 1815 wystawiła właścicielka w swojej kamienicy wiodermach, czyli oficyny (trzypiętrowe). Po śmierci Wiktoryi Ponset-Korde wystawiono kamienicę tę na licytację na żądanie sukcesorów: Józefa Korde, doktora medycyny, Marcina Korde i Justyny z Korców Weissowej, żony Józefa Weissa kupca kra-

¹⁾ Registr censuum nr. 2836.

²⁾ Transactiones perpetuae Mgtus Cracov. liber 10, k. 71, (Archiwum m. Krakowa nr. 957).

Godło »pod trzema dzwonami« kam. l. 26 przy ul. Floryańskiej.

kowskiego, dnia 31 lipca 1829 roku¹⁾. Na licytacji nabył ją dnia 24 listopada 1829 r. wspomniany kupiec win Józef Weiss (właściwie: Wayss). Nowy właściciel przystąpił w r. 1830 do restauracji kamienicy, dając na niej dach nowy²⁾, oraz ozdobił dawniejszy portal kamienny bramy. Mianowicie w kluczu arkady w zagłębieniu umieścił kiść winogron, a ponad łukiem arkady poniżej okna I-go piętra kazał zrobić w prostokątnym obramieniu, oplecionem gałązkami winnej latorośli trzy dzwony w wypukło-rzeźbie, umieszczając na środkowym dzwonie datę 1830, na bocznych zaś inicjały swoje J. | W. Rzeźba ta, przedstawiająca godło domu »pod trzema dzwonami«, pochodzi więc z r. 1830³⁾. Zapewne, że przed r. 1830 było godło tego domu »podedzwony« umieszczone na kamienicy, w jakiej postaci nie możemy wskazać. Przypuszczać należy, że rzeźba dzwonów była pomieszczona we wnęce ponad portalem bramy — jak jest dzisiaj i jak było w zwyczaju — jednak była bez liści winogrodu i oczywiście bez dat i inicjałów Weissa. W miejsce dawniejszej rzeźby kazał J. Weiss zrobić nową, tę, która do dziś się dochowała, z dodatkiem znaków swojego fachowego zawodu, tak w samem godle, jak nadto w kluczu arkady. Trzeba zapisać, że J. Weiss uszanował godło tego domu, które niez-

¹⁾ Dziennik rządowy woln. m. Krakowa, z roku 1829, dodatek do nr. 28.

²⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

³⁾ Dr. A. Sternschuss, w pracy: Godła domów krak., Rocznik krak. t. II, str. 180 mówi o tem, w ten sposób, jakoby Weiss kazał dawniejsze godło tego domu »3 dzwony« ozdobić gałązkami winnej latorośli, datą i inicjałami właściciela.

wodnie było już w XVI-ym w. Winiarnia Weissa, którą w swojej kamienicy prowadził, miała już gotowe przez to »zawołanie« kupieckie. Własnością Weissa była kamienica jeszcze w r. 1852.

Właściciel kamienicy Stanisław Podczaski, przebudował oficynę w r. 1887, wystawiając od strony kam. l. or. 26 mur graniczny i kloaki przy nim, nadto schody boczne ¹⁾, w r. 1891 tenże właściciel położył nowy dach, podnosząc nieco drugie piętro. W podwyższeniu tem umieszczono okienka strychowe od ulicy.

Nowy właściciel Leon Gałek, majster szewski, przerobił w r. 1895 dawniejszy »sklep« na dole dotykający kamienicy l. or. 26, na nowy sklep dla siebie, wyburzając w nim dawne sklepienie ²⁾, a w r. 1897 dał do tego sklepu drewnianą wystawę sklepową. Leon Gałek był właścicielem jeszcze dwóch innych kamienic w Krakowie. Wszystkie jednak poszły w końcu pod młotek licytacyjny. »Wino« umieszczone w godle kamienicy stało się dla właściciela złem »omen«. Kamienica przeszła na własność w r. 1903 Wincentego Sataleckiego, majstra masarskiego, właściciela kamienic sąsiednich t. j. l. or. 20 i 18. Ten w r. 1903 przebudował sklep od strony kam. l. or. 26 oraz dobudował werandę oszkloną w podwórzu przytykającą do tego sklepu. Lokal ten zajęła t. zw. »cukiernia warszawska« z »Grotą«, urządzoną niesmacznie — jasełkowato. W r. 1905 przeprowadzono podsklepienie schodów i rozszerzono na II-giem piętrze ku-

¹⁾ Plany w Archiwum Budownictwa miejskiego.

²⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

chnię i przedpokój, od mieszkań frontowych. W końcu od r. 1906 należy kamienica do Stanisława Andrzeja Krzyżanowskiego, który między drobnymi przeróbkami, kazał powiększyć wejście do sklepu od strony kam. l. or. 22¹⁾.

Kamienica »pod trzema dzwonami« ma razem powierzchni 478 m².

L. or. 26, sp. 333, Gm. IV, 511. Na początku XVI-go wieku należała ta kamienica narożna, wychodząca bokiem w przecznice, dzisiaj ulicą św. Marka nazwaną, a tyłami zwrócona ku ulicy św. Jana, do Jana Sznurowanego, który w r. 1510 dnia 25 stycznia z Mikołajem Ramołem opiekunem małoletniego Feliksa Sznurowanego sprzedał dom swój przy ul. Floryańskiej narożnie, podle domu Marcina Kannegiser sytuowany Maciejowi Głowa, przekazując nowemu nabywcy czynsz ziemny dwóch grzywien czyli złp. 3 gr. 6 dla szpitala św. Ducha rocznie opłacany²⁾. Od tego właściciela kamienica znaną była później pod nazwą: »Głowińska«.

W połowie XVI-go wieku należała do mieszczańskiej rodziny krakowskiej Jaskrów. Ostatni z tych właścicieli Serafin Jaskier, który kamienicę »Głowińską« odziedziczył po ojcu i siostrze swojej rodzonej Katarzynie Królewskiej, sprzedał ją w r. 1560 dnia 12 września Erazmowi Czeczotce-Tłokińskiemu rajcy krakowskiemu za 1000 florenów węgierskich wraz z browa-

1) Archiwum Budownictwa miejskiego.

2) Scabinalia Crac. nr. 9, str. 548.

rem, innymi budynkami i placem pustym w tyle domu położonymi¹⁾. Ten w r. 1570 zapisał nowemu szpitalowi św. Szymona i Judy na Kleparzu 500 złp. z procentem 5⁰/₁₀. Ruinę kamienicy, którą zastał Czeczotka, kazał przyprowadzić do dobrego stanu murarzowi Antoniemu De Ronchi, włochowi z Lugano²⁾, zwanemu w aktach krakowskich: Dyrąm, lub Dirąng. Z zadania tego nie wywiązał się De Ronchi należycie, gdyż starsi cechu murarskiego krakowskiego na żądanie Erazma Czeczotki stwierdzają dnia 19 sierpnia 1573 roku, rysy w murach, które pochodzą ze złego »ugruntowania« murów, jak to miał zrobić Dyrąng według umowy. Mianowicie »w piwnicy na zadzi pod gankiem ściana dostatecznie podjechana, częścią kamieniem, częścią cegłą poprawiona, przez co w budze na górze jest rys wielki«, dalej »w sieni w sklepie podłe apteki przepadł się sztorc kamienny i przez bęgę nad tym sztorcem jest rys z powodu, że w piwnicy jest złe podjechanie«; na drugim gadum izdebka w górze ma na przodku także rys, a u »komnaty przy drzwiach przy sztorcu, przy tablicy i kabzamsie jest odsadzenie i zrysowanie, drzwi do piwnicy zamurował a innych nie otworzył«. Z tej rewizyi widać, że Dyrąng przy restauracyi wstawiał obramienia kamienne, gzemsy i t. p., które przy słabem zafunda-

¹⁾ Consularia Crac. nr. 444, str. 885.

²⁾ Przyjął on prawo miejskie dopiero w roku 1575, dnia 24 listopada (ob. Libri iuris civilis civitatis Crac.) chociaż już przedtem wykonywał prace architektoniczne w Krakowie, jak świadczy następne zeznanie starszych cechu mularskiego krakowskiego.

mentowaniu kamienicy, sprowadziły popękanie murów.

Z końcem XVI-go wieku należała kamienica, »zdawna Głowieńska rzeczona na ul. Floryańskiej na rogu wedle kamienicy podedzwony sytuowana«, do urodzonego Jana Narbortha (1593), który w r. 1602 dnia 31 października przedstawił wiertnikom krakowskim jej stan od przecznicy, chcąc przedsięwziąć jej naprawę. Ukazał więc na zadzi ścianę poprzeczną starą, częścią kamieniem, częścią cegłą zmurowaną, wysoką od ziemi 7 łokci a 23 łokci szeroką, która ściana jest popsowana tak starością jako od dżdżu. W niej jest także 6 bug małych i wielkich, w których bywały bramy dla budunku, jakoż jeszcze są tegoż znaki, skąd znać to, że zdawna wolno było z tej kamienicy budować na tej ścianie. Za tą ścianą ukazał plac pusty też starymi mury obmurowany, na którym placu znać, że była piwnica i jakiś budynek. A drzwi dwoje są z niego w przecznicy jej, są też w onej jakoby piwnicy jedne a drugie nad piwnicą ku św. Jana ulicy«. Były to resztki i ślady po istniejącym tu dawniej browarze, który istniał jeszcze przy nabytciu tej kamienicy w r. 1560 przez Erazma Czeczotkę-Tłokińskiego, rajcę krakowskiego.

Po śmierci Jana Narbortha, a następnie żony jego Anny z Krzyżanowskich Narborthowej, nastąpił w r. 1608 dnia 11 stycznia podział kamienicy »Głowieńskiej« między jej braci i siostry rodzonych Krzyżanowskich: Sebastjana, Joachima, Magdaleny Symoniuszowej, Erazma (Rozmusa) i Urszuli Kloniowskiej w ten sposób, że dział tej ostatniej, do którego należała także »apteka« albo kram

w samym rogu kamienicy i izdebka za tą apteką odstąpiła Erazmowi Krzyżanowskiemu; do niego nadto należała komnatka nad gankiem, który jest z izby wielkiej na górze i druga komnatka, do której drzwi z piętra albo z sali. Część Magdaleny, wdowy po Szymonie Symoniusu (Simonis Simonii), doktorze medycyny, obejmowała izbę na górze wielką z oknami na zadź i w przecznicę, Joachim Krzyżanowski miał izbę na dole, a resztę Sebastyan Krzyżanowski¹⁾. Kamienica ta nie długo była w posiadaniu sukcesorów Anny Narborthowej, bo już w r. 1612, wykaz czynszów²⁾ wymienia jej właścicielem Silnickiego, a w r. 1616 Jakuba Sartoreia³⁾. W r. 1623 jest w posiadaniu Piotra Bezokowica (Bezechowica), kupca krakowskiego, który przeprowadzając w tym roku d. 21 marca⁴⁾ rewizję tej kamienicy jednopiętrowej wykazuje obok rysów w piwnicach i ścianach, że tylna ściana jej była drewnianą jak również i od przecznicy deskami zapierzona, stajnia w podwórzu zrujnowana. Do Piotra Bezokowica należała jeszcze w r. 1656⁵⁾,

W końcu XVII-go wieku (1690) należy do Rójowskiego (Rejowski), a w roku 1699 do Wawrzyńca Handlikowica, złotnika krakowskiego⁶⁾. Na początku XVIII-go wieku kamienica »Handlikowicowska« należy (w r. 1706)⁷⁾ do Ce-

¹⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 31.

²⁾ Regestr censuum nr. 2580.

³⁾ Toż, nr. 2593.

⁴⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 340.

⁵⁾ Regestr censuum nr. 2627.

⁶⁾ Toż, nr. 2731.

⁷⁾ Toż, nr. 2738.

lińskiego, u którego mieszkał złotnik Lenicki (1714). Około roku 1734 jest własnością Jana Ry-chlickiego, cyrulika krak. i żony jego Maryanny, w połowie XVIII-go wieku należy już do jego spadkobierców, a następnie do Andrzeja Morbitzera (Morbicer) kupca krakowskiego¹⁾.

Rewizya urzędowa w r. 1753 dnia 15 marca przeprowadzona²⁾, przedstawia, że kamienica miała facyatę przez pół podszkarpowaną, odrzwia wejścia kamienne cyrkułowe, gzems nad nimi kamienny, w kilku miejscach zrysowany. W sieni wejście po prawej ręce do sklepu z odrzwiami kamiennymi, z niego okno w ulicę z kratą i okiennicą żelazną, posadzka w nim ceglana, sklepienie dobre. Za tym sklepem drugi sklep z takiemiż odrzwiami, sztorc strzaskany, sztabą żelazną podwleczony, drzwi dwoje, okno w przecznicę z kratą żelazną i okiennicami drewnianymi, podłoga, piec kaflowy z blachą żelazną na fundamencie ceglanym. Za sklepem kuchenka sklepiona pod schodami I-go piętra, odrzwia kamienne stare, z niej okno w przecznicę, z kratą żelazną, ognisko ceglane z kapą. Z tej kuchenki wychód do izby dolnej (t. zw. tylnej) również z odrzwiami kamiennymi. W sieni, idąc ku tyłowi, jest przejazd sklepiony, »podłoga« kamienna. Z przechodu wchodząc do izby dolnej są odrzwia kamienne ofutrowane, w niej dwa okna na tył z kwaterami szklannymi, powała, piec kaflowy, przy nim kominek i zapierzenie drewniane

¹⁾ Registr censuum nr. 2807.

²⁾ Revisio quart. nr. 1387, str. 302.

stare z zawarciem. (Rewizya dodaje, że w tej izbie jest połci i sadła pełno).

Z sieni na I-e piętro drzwi drewniane, schody także z poręczami, nad schodami w arkadzie rysa, na półschodzie okno w sieni z kratką żelazną, dalej kraniec drewniany z balasami. W sieni posadzka ceglana, powała, okno w przecznicy z kratą żelazną, przy niem ognisko ceglane z kapą sklepioną. Idąc z sieni do przedniej izby są odrzwia kamienne stare, w niej 2 okna w ulicę z kwaterami szklannymi i kratą żelazną, podłoga, powała i piec kaflowy. Z tej izby do drugiej prowadzą odrzwia kamienne stare ofutrowane, w niej jedno okno w ulicę, takie jak w pierwszej izbie z okiennicami, i t. d. Poza nią jest rejteratka również z odrzwiami kam. i jednym oknem w przecznicy, komin kapiasty staroświecki, (przy oknie locus secretus). Z rejteratki wychód do kuchni. Tylna izba miała dwa okna na tył a trzecie w przecznicy i wychód na ganek. Odrzwia, powały i piece — jak w poprzednich izbach.

Za tylną izbą jest wchód do sionki z odrzwiami kamiennymi, w niej ognisko murowane ceglane z kapą i krańcem na pręcie żelaznym, posadzka ceglana. Ze sionki wchodząc do izdebki odrzwia kamienne stare, sztorc potrzaskany, okno na tył, powała etc. piec kaflowy z kominkiem kapiastym, z izdebki wychód do pierwszej izby. Z sieni I-go piętra schody pod strych. Z dolnej sieni wychodząc na tył są węgary kamienne stare, cyrkiel cegłą sklepiony; facyata tylna podszkarpowana, ganki drewniane na słupach. Na tyle stajnia drewniana z izdebkami nad nią drewnianymi. Indermach był

mieszkalny, z odrzwiami kamiennymi na dole. Z podwórza były wrota drewniane w przecznicy. Facyata boczna od przecznicy czterema szkarpami podmurowana — i wszystkie piwnice sklepione.

Kamienicę tę, mającą przy rewizyi znaczne rysy w murach, oszacowano na 6.600 złp. wraz z widerkaufami.

Rewizya ta służyła za podstawę do restauracyi kamienicy, którą wkrótce przedsięwzięli ci nowi posesorowie: Andrzej Morbitzer, kupiec krakowski i Zofia żona jego. Wskutek znacznych wydatków nie płacił Morbitzer procentów od sumy widerkaufowej do szpitala św. Szymona i Judy na Kleparzu, przyrzeka też w r. 1756 prowizorom tegoż szpitala, że włożywszy pieniądze na reparacyę kamienicy, będzie procenta płacił dopiero od Wielkanocy 1757 roku¹⁾. W rękach Andrzeja Morbitzera pozostawała kamienica do końca XVIII-go w. (w r. 1791 mieszkało w niej 5 lokatorów oprócz właściciela).

Na początku XIX-go w. należy do Bełdowskiego, który w r. 1811 otrzymuje od urzędu budowniczego miejskiego pozwolenie na: 1) zburzenie w podwórzu znajdującej się drewnianej stajni, 2) wmurowania nowych futryn do okien i drzwi, 3) wytynkowania i wybielania całego domu²⁾. Po Bełdowskim jest własnością (już w r. 1815) wdowy Maryanny Bełdowskiej. Kamienica miała już wówczas drugie piętro, które zdaje się dobudował poprzedni właściciel Andrzej Morbitzer. W r. 1820

¹⁾ Akta hipoteczne m. Krakowa.

²⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

uznaną była przez urząd budownictwa za »podspustoszałą«¹⁾.

Miała wówczas facyatę tylną zrysowaną, pokrycie dachówkowe spadło. Indermach w podwórzu, prosto od wjazdu z ul. Floryańskiej, który stanowił na dole drwalnię, a na I piętrze spichlerz z drzewa wystawiony, miał być zburzonym. Facyata od ulicy »poprzecznej« jest bardzo zdezelowana, zamaka i wymaga i reparacyi i wyłamania kamiennych węgarów z okien, a osadzenia nowych futryn. Mur wzdłuż podwórza od ul. poprzecznej jest 3 cale w ulicę nachylony, ganek od domu do indermachu przy tym murze zgniły, wypiera ten mur w ulicę, również i ganki I-go i II-go piętra przy murze indermachu pogniły, mur sam zrysowany, tak samo od deszczów pogniły belki i cały dach.

W dwa lata potem należy do »małoletnich« Bełdowskich, administrowana przez Antoniego Kosteckiego, który (już w r. 1824) stał się właścicielem kamienicy i przeprowadza gruntowną jej naprawę kosztem 10.000 złp.²⁾.

Od tego właściciela kupił kamienicę d. 14 listopada 1833 roku Kazimierz Marciszewski. Józef Lasocki, właściciel (już w r. 1858) kamienicy wystawił w r. 1872 drugie piętro na oficynie. Poprzedni dach na tej oficynie t. zw. »włoski« t. j. z wystającym naprzód okapem został zniesiony³⁾.

¹⁾ Opis domów podspustoszałych w Gm. IV w dniu 20 maja 1820 r. (Akta Spraw wewn. Senatu Rządzącego w m. Krakowa f. 33).

²⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

³⁾ Toż, plan.

W tym samym czasie przerobiono na frontowej kamienicy drugie piętro. Na widoku fasady od ulicy Floryańskiej w roku 1871 widać już powiększone okna drugiego piętra i projektowany nowy dach ogniotrwały. Widzimy też piękny renesansowy portal (z r. 1573 ob. wyżej) między dwiema szkarpaми, szkarpe podpierającą środek kamienicy i szkarpe narożną od przecznicy, dwa wejścia: jedno do małego sklepika, a drugie o obramieniu kamiennem do sklepu narożnego.

Za czasów posiadania tej kamienicy przez Feliksa Dobrzańskiego, dobudowano w r. 1887 budynek dwupiętrowy (o 5-ciu oknach frontu) od przecznicy t. j. od dzisiejszej ulicy św. Marka, na przestrzeni muru zewnętrznego zamykającego od tej ulicy podwórze kamienicy, łącząc dawniejszy widermach z nową dobudową. Przy tej dobudowie »upiększono« też fasadę frontową boniami z narzucanego tynku. Dalsze »upiększenie« nastąpiło w roku 1894 przez wybudowanie drewnianej wystawy sklepowej, zakrywającej pod I-e piętro połowę lewej fasady frontowej, narożnik i część fasady od ul. św. Marka. Następnie należy kamienica do Feliksa Dobrzańskiego, a od roku 1901 do Feliksa Ryłko, wreszcie od r. 1912 do Zygmunta Francmana i Maryana Dajkowskiego. Powierzchnia całej realności wynosi obecnie 597 m.².

L. or. 28, sp. 334, Gm. IV, 512. Kamienica, oznaczona l. or. 28, powstała w części swojej od ulicy Floryańskiej położonej z połączenia trzech dawnych domów. Nadto do korpusu dzisiejszej kamienicy należy czwarta kamienica frontem i wejściem

zwrócona w ulicę św. Marka l. or. 18, a dawniej zwaną przecznicą ulicy św. Jana. Z pierwotnych trzech realności dzisiejszej kamienicy, jedna realność była na miejscu, gdzie dzisiaj na rogu ul. Floryańskiej i św. Marka wznosi się parterowy budynek z żelaza i betonu i z wielkimi kratą opatrzonymi ścianami szklannymi, w którym mieści się filia »akcyjnego Tow. Bankowego i kantorów wymiany »Merkur«, na kamienicę zaś przyległą od ulicy Floryańskiej (l. or. 28) złożyły się dwie dawniejsze kamienice. — Kamienicą l. or. 18 na ul. św. Marka nie zajmujemy się teraz. Zapisujemy tylko, że w roku 1694 należała do kasztelana wiślickiego Jakuba Rojowskiego i zarządzaną była przez Anglikowicza, mieszczanina i jubilera krakowskiego. P. kasztelan wiślicki miał w tym roku »urazę« do Anglikowicza, że chociaż tenże miał klucze od wszystkich sal i obowiązany był z czynszów ją naprawiać, przecież przez niedbalstwo sprowadził jej ruinę. Miał p. kasztelan sobie »za szkodę i urazę«, że »murłata, która jest kalowaną i tragarze na niej malowane, które walor roboty ciesielskiej podnoszą«, zamokła i zgniła. Także p. Anglikowicz z kuchni na dole zrobił sobie gorzelnię, nieczystości wypuszczał na ulicę a w podwórzu trzymał świnię... i t. d.

Przy tej kamienicy p. kasztelana, należącej w końcu XVIII-go wieku do Stockiego, burgrabi krakowskiego, był już w XVI wieku »domek drzewiany«, narożny na ul. Florjańskiej, »gdzie z dawna kowali kołodzieje albo stalmachy«. W ten sposób określa rewizja ¹⁾ z r. 1598, dom, na miejscu któ-

¹⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 665.

rego dzisiaj jest kantor »Merkur«. »Domem«, to znaczy budynkiem z drzewa wystawionym, pozostał on aż w drugi dziesiątek lat XVIII-go wieku i zawsze w rękach rzemieślników krakowskich. W r. 1564 był własnością Sebastjana stelmacha ¹⁾, następnie w r. 1593 należy do Tomasza Wesołowskiego, ślusarza ²⁾. Po jego śmierci jest własnością małoletniego syna jego Stanisława Wesołowskiego, w imieniu którego jego opiekunowie Jakub Toruńczyk i Wojciech Mogiłański, ślusarze, przeprowadzają w r. 1603 dnia 11 sierpnia »szacunek placu i niektórych ruin«, a jest tego placu na dłuż z przodku aż do tylnej ściany 60 łokci a na szerz tak z przodku jak i z tyłu półośmnasta; ten plac krom budunku na nim« oszacowano na 275 złp. Budynek na tym placu był stary, który poprawić się nie da, tylko nowy postawić ³⁾.

Nieletni Wesołowski nie był długo właścicielem tego placu, gdyż już w r. 1607 posiada go Jakub Toruńczyk, ślusarz krakowski ⁴⁾. W roku 1628 należy do wdowy po Janie Ząbeckim mydlarzu ⁵⁾ i jest jeszcze w r. 1637 w jej posiadaniu. W połowie XVII-go wieku (1652) należy do Jakuba Dubienica (Dubiewicz) a w r. 1666 do Mikołaja Sadowicza stelmacha i kołodzieja ⁶⁾, następnie do Michała Serhiejowicz (Serejowicz) rusznikarza krakowskiego, a w r. 1699 do Michała Serejowicza,

1) Regestr censuum nr. 1215.

2) Toż, nr. 2559.

3) Revisio quart. nr. 1377, str. 745.

4) Toż, nr. 2574 i Revisio quart. nr. 1378, str. 103.

5) Regestr censuum nr. 2600.

6) Toż, nr. 2645.

ślusarza krak.,¹⁾ zapewne syna poprzedniego i pozostaje w jego posiadaniu aż do r. 1722, w którym to roku na miejsce tego domu drewnianego był już plac pusty, sprzedany Wojciechowi i Barbarze z Nielepców Szembekom. Sprzedaży tego placu pustego dokonały: Salomea Jakuba Baranowskiego małżonka imieniem swoim i Konstancyi Sierhiewiczówny Jędrzeja Gawrońskiego małżonki, stryjenki swojej, niegdyś Małgorzaty 1° v. Sadowiczowej, 2° v. Michała Serhiewicza córki, tudzież córki Mikołaja Sadowicza i Małgorzaty (z domu Sierhiewiczówny): Gertruda i Magdalena.«²⁾ W ten sposób dom drewniany narożny, który przez dwa wieki w ulicy Floryańskiej rozbrzmiewał głosem kowadeł ślusarskich, zgrzytem pilników rusznikarskich lub roztaczał zapach topionego łożu do mydlarskiego kunsztu — w każdym razie był »ku pożytkowi i wygodzie« mieszkańców ulicy Floryańskiej, przeszedł w ręce szlacheckie: właścicieli kamienicy sąsiedniej. Przeszedł, lecz nie złał się z nią, pozostał bowiem po nim plac pusty, na którym »sąsiednie państwo« założyło ogródek ku swojej przyjemności i ozdobie ulicy.

Zanim do niego wrócimy, podajmy historię dwóch sąsiednich kamienic, które złożyły się w r. 1750 na jedną kamienicę magnacką.— Protoplastów swoich miały te kamienice również w kole mieszczan i rzemieślników krakowskich. Pierwsza, przylegająca do »domu drzewianego« narożnego, należała w połowie XVI-go wieku (1544) do Marcina Gierczy-

¹⁾ Registr censuum nr. 2731.

²⁾ Ks. 52, k. 1127.

ckiego piekarza, który także karczmarstwem się trudnił. W rodzinie Gierczyckich pozostawała do drugiego dziesiątka XVII wieku. Należała więc około r. 1577 do Anny Gierczyckiej piekarki, potem do Andrzeja Gierczyckiego piekarza, do Mikołajowej Gierczyckiej wdowy (1593), to znowuż do jakiegoś Gierczyckiego (1616).¹⁾

Po Gierczyckich przeszła kamienica w posiadanie innej rodziny mieszczańskiej: Majeranowskich. W ich rękach była przez cały wiek, naprzód (1628) Andrzeja Majeranowskiego, stalmacha, następnie (1656) Jana Majeranowskiego, karczmarza, potem sukcesorów, do których w r. 1674—1700 należała także druga przyległa kamienica zdawna zwana »Derdzińska«.

Ta druga kamienica należała w połowie XVI-go wieku do Wojciecha Parzychmiela, piwowara, w r. 1577 do Macieja Dyrdy (Dirda, Derda) piekarza krakow. »Derdzińska« kamienica pozostawała w posiadaniu rodziny Dyrdów do połowy XVII-go wieku, potem (już w r. 1632) Jana Mojeckiego, pisarza miejskiego²⁾ a następnie w roku 1656 jest własnością Jakuba Czaykowica, złotnika krakowskiego a w r. 1674 przechodzi do rąk Majeranowskich, właścicieli poprzedniej kamienicy »zdawna Gierczycka zwanej«. Do Majeranowskich należała do początku XVIII-go wieku a potem (1706) do Stanisława Lenczowskiego, ożenionego z Maryanną Majeranowską.

Obie poprzednio wymienione kamienice prze-

¹⁾ Zestawione według rejestrów czynszów z tych lat.

²⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 499.

chodzą w r. 1721 do rodziny magnackiej Szembeków, na mocy kontraktu kupna i sprzedaży z dnia 18 lutego 1721 roku a dnia 18 marca tegoż roku stwierdzonym¹⁾, którym »Marjanna Majeranowska, wdowa po Stanisławie Lenczowskim i Wojciech Piotr (2 im.) na Słupowie, wojski księstwa zatorskiego i oświęcimskiego oraz Barbara z Nielepców Szembekowie, małżonkowie, nabyli kamienicę pomiędzy kamienicą sąsiedzką »Pieskowiczowską« (l. or. 30) a kamienicą Majeranowskiego stojącą, częścią po rodzicach swych przypadającą, częścią od siostry Salomei Stanisława Gawłowskiego małżonki, nabytą — niemniej części w kamienicy sąsiedzkiej Jakuba Majeranowskiego sobie i przereczonej Salomei Gawłowskiej siostry na małoletnie Dominika Majeranowskiego syna i ks. Józefa Majeranowskiego spadające«. W roku następnym t. j. 1722, jak powyżej podaliśmy, ci sami Szembekowie nabyli plac pusty »Sierhiejewiczowskie« zwany.

Obie kamienice, które nabył Szembek były w bardzo złym stanie. Około r. 1730 zaczął Szembek restaurację i przerabianie dwóch kamienic na jedną. Wiertelnicy krakowscy odbyli w roku 1730 dnia 19 kwietnia na żądanie: »Piotra Wojciecha na Słupowie Szembeka« — już wtenczas kasztelana oświęcimskiego — rewizję ruin kamienicy jego quondam Majeranowska wedle placu pustego »Sierhiejowiczowskie zwanego« i orzekli, że w mieszkaniach wszystkich jest ruina tak dalece, że »ani pował, okrom jednej w izbie, ani tragarzów, ani drzwi, ani okien, ani piętér niema, lecz wszystkie pospady-

¹⁾ Akta radzieckie m. Krakowa, ks. 52, k. 852.

wały i tylko jest dachem nakryta, który trzeba jednak zrzucić a inszym ją pobić». Zdemolowana jest w murach swoich ściennych, osobliwie od pustego placu i od przecznicy, idąc do ulicy św. Jana, potrzebuje zatem naprawy od fundamentów, którą p. Szembek już zaczął i prowadzi. Wymieniają też wiertelnicy, jak postępuje naprawa, między innymi to, że wymurowano ścianę od placu pustego, od ulicy aż na zadź 39 łokci długą, dawniejsza gorzelnia w podwórzu przerobioną została na kuchnię i t. d. Wartość kamienicy wraz z nowymi reparacyami oszacowali wiertelnicy na 1200 złp.

Nie znamy opisu tej kamienicy po dokonanej jej przebudowie i restauracyi, najbliższy opis pochodzi z r. 1750, który podaje jak ta kamienica magnacka przebudowaną została¹⁾. W tym roku należała kamienica »godnej pamięci Szembeka kasztelana oświecimskiego« do Natalii ze Słupowa (Szembekówny) Morsztynowej, wdowy po kasztelanie wiślickim Janie Morsztynie, któremu kamienica ta przypadła w posagu za żoną Natalią, córką Wojciecha Piotra Szembeka.

Kamienica kasztelanowej wiślickiej Natalii Morsztynowej była w roku 1750 już nieco zniszczoną a rewizya na żądanie właścicielki przeprowadzona podaje opis, który w obszerniejszem streszczeniu rzeczy najważniejszych podajemy.

Facyata kamienicy jest modą terazniejszą murowana, szerokości łokci 34 i ciągnie się na wysokość przez dół i piętro jedno (była więc wówczas jeszcze kamienicą jednopiętrową), tynki

¹⁾ Revisio quart. nr. 1386, str. 491.

na niej »powydymane« a murowane sztorce nad oknami z gzemsami murowanymi potrzaskane. Mur parkanowy do ogródka od ul. Floryańskiej, szeroki łokci 17, a wysoki łokci 6, z filarem narożnym tego muru jeden łokieć grubym, był od góry zgniły.

Wchodząc do kamienicy są odrzwia kamienne proste, stare, nadrujnowane, drzwi drewniane, w pół otwierające się, nad drzwiami kratka żelazna, muru facyatniego grubości łokieć, dwie i pół ćwierci, sień sklepiona ma łokci 19 i ćwierć wzdłuż od muru facyaty przedniej aż pod schody.

W sieni po prawej ręce drzwi do sklepu drewniane, otafłowane, teraz zabite deskami, sklep jest sklepiony, z niego 2 okna na ulicę z kratami żelaznymi, długi na łokci 12 a szeroki łokci 7. — Za tym sklepem jest sklep drugi, sklepiony, okno na ulicę z kratą i okiennicą żelazną. W sieni po lewej ręce izba z drzwiami żelaznymi, podłoga i powała w niej drewniane, okno na ulicę z kratą żelazną.

Sieni dalszej ku tyłowi jest łokci 15 i ćwierć jedna, szerokości łokci $10\frac{1}{2}$; w tej połowie sieni powała drewniana, okno jedno ku tyłowi.

Z sieni sklepionej (przedniej) są odrzwia kamienne stare, muru średniego grubości łokci $1\frac{1}{2}$. Dalej wchodząc jest sionka szeroka łokci 7, długa $7\frac{3}{4}$, ta jest sklepiona, w niej bruku połowa a połowa podłogi, z tej sionki jest wchód do sklepu po prawej ręce od sieni wielkiej, drzwi do niego drewniane, nad drzwiami okno z kratą żelazną, ze sionki jest szyi łokci $2\frac{3}{4}$, za tą szyją odrzwia drewniane do kuchni sklepionej, w niej ognisko murowane. Kuchnia szeroka łokci $2\frac{1}{2}$, długa łokci 3

i pół, przy niej wschodki na górę kamienne. Z sionki, wchodząc do izby są odrzwia kamienne, w niej podłoga i powała, okno na tył; w izbie zapierzenie ciesielską robotą z oknem o 4 kwaterach na tył, piec kaflowy stary z koronką, dwie szafki drewniane w murze. Izba ta ma długości łokci $12\frac{1}{2}$, szerokości $10\frac{1}{2}$ łokcia. Z tej izby wychodząc jest przechód ku tyłowi sklepiony, długi $13\frac{1}{2}$ a szeroki łokci $2\frac{1}{2}$.

Z sieni wielkiej, idąc ku tyłowi, izba z odrzwiami kamiennymi, w niej powała i podłoga, okno na tył z kratą żelazną. Izby tej długość łokci 12, szerokość łokci 16, muru poprzecznego grubość łokieć jeden cali 2. — Z tej izby wchód do sklepiku ciemnego, sklepionego z odrzwiami i drzwiami drewnianymi.

Wchodząc na schody I-go piętra jest krata drewniana, wpółotwierająca się, dalej schody drewniane podmurowane, na półwschodziu okna dwa w ogród jedno nad drugim: jedno małe, drugie wielkie (przez środek okien rysa), dalej schody drewniane z taką poręczą na policzku murowanym.

Na I-em piętrze sień przed pokojami, podłoga w niej dobra i podsiębitka, mury z obu stron porysowane; arkada w tej sieni poprzeczna, sklepiona.

Z tej sieni pokój, do którego są odrzwia drewniane otflowane, okno na ulicę, z kwaterami tafłowymi, tablatury w około pokoju drewniane stolarską robotą, podłoga z tarcic stara, sufit gipsowy prosty, kominiek kapiasty staroświecki, przy nim piec kaflowy w murze do dwóch pokoiów i szafka w facyacie od ul. Floryańskiej.

Z tego pokoju po prawej ręce jest pokój drugi, odrzwia w nim drewniane, ofutrowane tablaturami stolarską robotą, drzwi w pół otwierające się, podłoga z tarcic, sufit gipsowy, dwa okna taflowe: jedno na ulicę, drugie w ogródek, okiennice w oknach drewniane, tablatury w około pokoju, kominek kapiasty i szafka w murze. Z pokoju wychód na ganek, który jest na kroksztynach drewnianych, podsteplowanych od ziemi; ten ganek, opierzony deskami i na trzcinnie otynkowany, wali się.

Naprzeciwko tego pokoju jest pokój trzeci, podsiębitka w nim malowana, dwa okna z kwaterami taflowymi w ulicę i okiennicami żelaznymi, tablatury wokoło ścian, piec kapiasty. Z pokoju wychód do sieni i do sklepu, do którego odrzwia kamienne stare, pokryte tablaturą drewnianą. Ten sklep jest sklepiony, okno z niego jedno w ulicę z kratą żelazną i kwaterami tafelkowymi, okiennica drewniana, piec kaflowy, przy nim kominek szafiasty, z którego palą w piecu. Z tego sklepu jest sklepik mały, sklepiony; do niego ze sklepu poprzedniego okienko szklane. Ze sklepiku okno do tylnego pokoju z okiennicą żelazną i wychód do pokoju trzeciego z odrzwiami kamiennymi, staremi, z drzwiami żelaznymi; drugie drzwi z tego pokoju drewniane z tablaturami.

Z sali idąc do tylnej izby stołowej są odrzwia drewniane z tablaturą, podłoga drewniana stara, podsiębitka drewniana, okna na tył dwa wielkie, nad niemi dwa małe, trzecie okno małe taflowe nad gankiem. Z tejże izby dwa wielkie okna w ogródek, z szybami taflowymi, drugie dwa okna małe nad niemi, tablatura w około ścian. Z tej izby

stołowej wychód na ganek, a przy drzwiach od sieni kominek szafiasty, prostą robotą.

Z izby stołowej jest pokój, do którego odrzwia drewniane, dwa okna z kwaterami taflo-wemi na tył, podłoga z tarcic, podsiębitka ma-lo-wana, piec kaflowy, kominek szafiasty, tablatury wokoło ścian.

Z tego pokoju wychodząc jest pokoik, okno w nim na tył, podsiębitka malowana, przepierzenie z deszczulek, tablatury przy ścianiach, kominek i t. d.; przylegał ten pokoik do muru kamienicy Witaj-skiego (t. j. l. or. 30). Z tego pokoiku wychód do sionki małej, z niej zaś wychód do sieni wielkiej z odrzwiami i drzwiami drewnianymi, nad którymi okno cyrkliste z kratą żelazną.

Z sionki małej wchód na strych, w strychu izdebka naprzeciwko wchodu, w niej podłoga i powała z tarcic i jedno okno w ulicę. (Kamienica Morsztynowska była — jak to wyżej podaliśmy, jednopiętrowa, miała jednak w strychu izdebkę z oknem na ulicę).

Mury, które są pod belczosy, t. j. mury strychowe, mają wysokości $3\frac{1}{2}$ łokcia, i okienka 4 w ulicę, jedno ku ogródkowi, ku tyłowi 3, kominów pięć.

Z sieni dolnej wychodząc na tył są odrzwia bez drzwi, w nich węgary kamienne dwa, facyata tylna szkarpą podmurowana, długość facyaty łokci 38, podwórze brukowane, szerokie łokci 20 i trzy ćwierci, długie łokci 38, muru sąsiedzkiego od Wi-tajskiego (l. or. 30) łokci 9 wysokiego a długości łokci 31, ten mur przechodzi po za stajnię i jest cegłą »obdachowany«.

W podwórzu studnia i stajnie drewniane,

na górze nad niemi schowanie na obroki, do którego ganek drewniany zewnątrz.

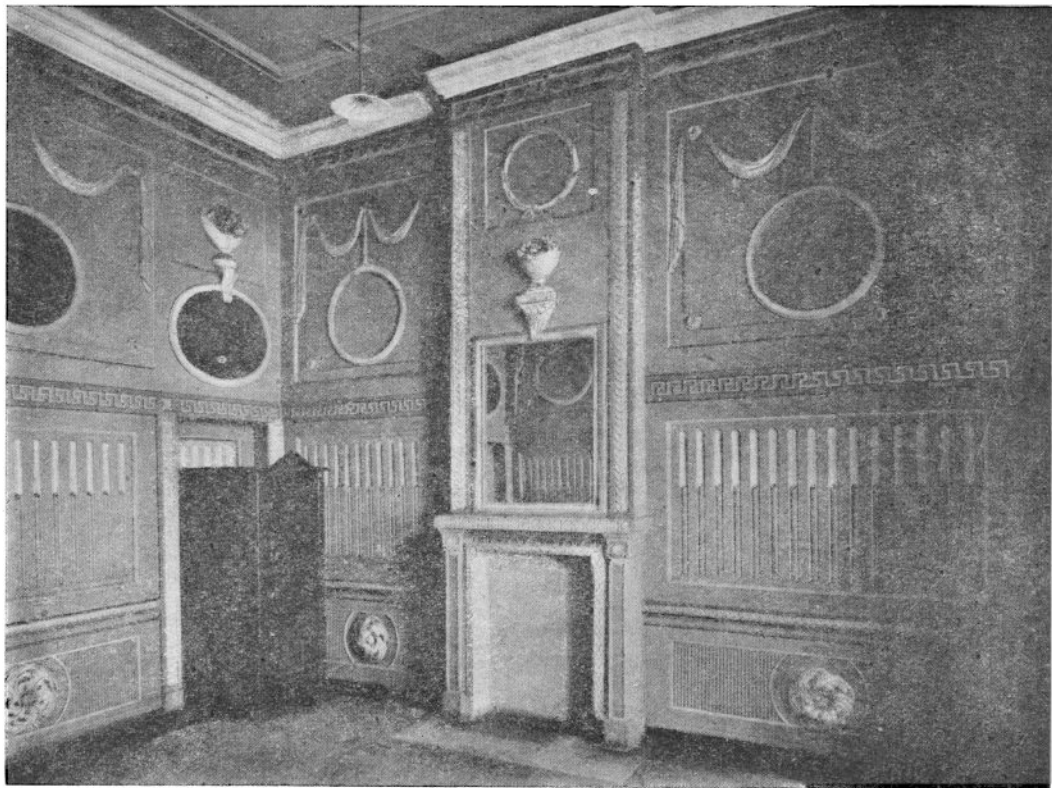
Z podwórza na boku wyjazd w przecznicę, w tym wyjeździe są dwie arkady sklepione i wrota, nadto kuchnia z oknem w przecznicę i izdebka z oknem na tył, piecyk piekarski. Przy wyjeździe locus secretus. Naprzeciwko kuchni wchód do ogródka. Ogródek, murem obwiedziony, ma długości od przecznicy 42 i pół łokcia a $4\frac{1}{2}$ łokcia wysokości. Z podwórza wychodzi się na indermach, z gankami i oknami w przecznicę.

Do piwnic pod kamienicą frontową jest wejście z sieni wielkiej przy kuchence, z jednej piwnicy wychód na ulicę. Piwnic jest 7 dużych sklepionych, a 8-ma piwniczka pod schodami. Kamienicę kasztełańską oszacowano wówczas na 16.500 złp.

Około r. 1760 kamienica »Morsztynowska« jest własnością Teodora na Raciborsku Morsztyna, starosty skotnickiego, który w r. 1764 zamierzał w miejscu, gdzie przy tejże kamienicy znajduje się ogródek, dalsze pokoje erygować, czyli ogródek zabudować.¹⁾ Zamiar ten nie przyszedł do skutku, ponieważ »ogródek« ten istniał dalej i dopiero w r. 1903 zabudowany został dzisiejszym budynkiem parterowym. Być może, że starosta skotnicki kazał wybudować tylko drugie piętro na kamienicy już stojącej,²⁾ która miała dotychczas tylko jedno piętro, a zaniechał rozszerzenia kamienicy ku przecznicy w miejsce ogródka. Po Teodorze Morsztynie przeszła kamienica jego w ręce Joachima

¹⁾ Revisio quart. nr. 1390, str. 112.

²⁾ Piętro drugie miała kamienica już w r. 1817.

Salonik Louis XVI w domu pod l. 28 przy ulicy Floryańskiej.

Morsztyna, »orderów polskich kawalera«, który mocą kontraktu kupna i sprzedaży z dn. 30 listopada 1807 r. sprzedał za 10.000 złp. »kamienicę swoją dziedziczną nr. 512« Stanisławowi Ossolińskiemu i Józefie z Morsztynów małżonkom, zięciowi i córce swym«¹⁾ W r. 1810 zarządzał nią niejaki Jakub Łodziński, murgrabia. Po Ossolińskich jest własnością (1817) Ignacego Wielogłowskiego, który w r. 1817 uzyskuje pozwolenie²⁾ na reperację kamienicy, jako to: 1) obielenie na żółto całej kamienicy, 2) wybicie drzwi do sklepu z frontu ulicy, 3) wybicie okna na drugim piętrze do pokoju, 4) drzwi wybić dwoje do kuchni na drugim piętrze dla łatwiejszego przechodu, 5) sufit jeden naprawić, który jest obwieszony a w innych pokojach poobielać, 6) mur wyreparować około kamienicy«. — W roku 1824 poleca urząd budownictwa miejskiego »mur otaczający ogródek przy tymże domu tak od ul. Floryańskiej jak i od przecznicy nowy wystawić, ponieważ dawny jest 9 cali w ulicę nachylony«²⁾. Po śmierci tegoż właściciela należy kamienica do wdowy po nim: Maryanny z Wielogłowskich Wielogłowskiej.

W połowie XIX w. (1852) jest własnością Anasztazji hr. Sołtykowej. Miała ta kamienica — jak prawie wszystkie kamienice — pokrycie dachu gontowe. Dach nad stajniami spalił się d. 8 kwietnia 1852, pokryto je blachą a w r. 1862 dach gontowy kamienicy zamieniono na pokrycie łupkiem kamiennym. W r. 1871 za właściciela Dra Samelso

¹⁾ Transactiones perpetuae, nr. 958, str. 477 (Archiwum m. Krakowa).

²⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

przerobiono dawniejszy budynek stajenny na ubikację mieszkalną, wystawiając na I-em piętrze w miejsce dawniejszych drewnianych wyspek na zboże murowane ściany.

Po właścicielu Samelsonie powraca następnie kamienica do rodzin magnackich polskich: księżnej Lubomirskiej Marji z hr. Zamoyjskich, a od połowy r. 1894 do hr. Badeniowej Cecylii ze Skrzyńskich.

W r. 1900 przechodzi na własność Gustawa Gersona Bazesa, kupca krakowskiego, który w latach 1901—1903 przeprowadza budowę od fundamentów kamienicy od ul. św. Marka i wystawienie budynku parterowego (żelazno-betonowego) na miejscu dawniejszego ogródka. Kamienica od ul. Floryańskiej uniknęła większej przebudowy, zachowując swą piękną architekturę i urządzenia pokoi w stylu Ludwika XVI-go. Uratowała je troskliwość ówczesnego konserwatora krakowskiego Dra Stanisława Tomkowicza, który w zastrzeżeniu swoim z dn. 14 sierpnia 1901 r. zaznaczył: »1) że poziom pierwszego piętra w starym domu głównym (z wyjątkiem skrzydła od ulicy św. Marka i oficyn) nie będzie podwyższony, 2) że pokoje I-go piętra wszystkie frontowe od ulicy Floryańskiej i dwa tylne od dziedzińca najbliższe sąsiedniej kamienicy l. 30 nie będą zmienione. Cała ich wewnętrzna dekoracja, złożona z boazeryi dolnej, obramień drzwi i okien, kominków, dekoracyi górnej nad kominkami i nad drzwiami a nawet cała dekoracya ścian małego pokoju frontowego przyległego do realności l. 30 jest jednym z ostatnich już w Krakowie przykładów urządzenia mieszkania w stylu Ludwika XVI.

Apartament ten przedstawia dobrze zachowaną całość o niewątpliwej wartości artystycznej i charakterze stylowym skończonym. Składają się nań malowidła, rzeźba czyli snycerstwo części drewnianych jak boazerje, oprawy wnęków okiennych i listew, rozety pięknej roboty i rzeźba kominków marmurowych i stiukowych. Uszczuplenie choćby części tej dekoracji byłoby niepowetowaną szkodą inwentarza artystycznego naszego miasta. Całość tego wnętrza, będącego zabytkiem sztuki, musiałaby ucierpieć nawet wtedy, gdyby nawet podłogi zostały podniesione o 40 cm. jak projektuje przebudowa¹⁾. Wskutek tej troski konserwatora zachowaną została ta charakterystyczna dekoracja pokoi I-go piętra. Szczególniej pięknie przedstawia się pokój zielony z kominkiem. W apartamentach tych nie ma już jednak odpowiedniego dla nich nastroju ani życia, służą bowiem obecnie (1920) na skład amerykańskich urządzeń biurowych i stolarnię firmy Jerry i Spółka.

Powierzchnia kamienicy obejmuje 1054 m.□

L. or. 30, sp. 335. Gm. IV, 513. Kamienica o trzech oknach frontu, przedstawiająca się na zewnątrz skromnie, miała także swoją skromną historję. Nie przechodziła co kilkanaście lat w inne ręce, bo od końca XVI-go wieku aż do połowy wieku XVIII-go pozostawała w jednej rodzinie. W połowie XVI-go wieku należy do Jana Konia karczmarza (1564)²⁾ a w roku 1577 posiada ją Jan

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

²⁾ Regestr censuum nr. 2518.

Naibaur, kowal¹⁾ następnie jest własnością Hanusa Kosli (Koszlan), również kowala i mieszczanina krakowskiego²⁾. Po jego śmierci należy naprzód do wdowy Orszuli Danuszowej Koszlanowej (1588)³⁾ a po niej na żądanie potomków przeprowadzono w roku 1592 dnia 13 maja urzędownie wydzielenie tej kamienicy na 3 części.⁴⁾ Właściwie nie była to kamienica, tylko tak zwany dom, ponieważ miał tylko murowany parter; pierwsze piętro i drugie piętro było drewniane.

Hanus Koslia zostawił trzy córki, które były spadkobiercami tego domu, t. j. 1) Zuzanna Jaślikowska, małżonka Ambrożego Jaślikowskiego, kuśnierza. Dla niej wyznaczono dwie izdebki na przodek z okny na ulicę, »na pierwszym gadum« (piętrze), komnatki z obu izdebek wychodzące, sionkę z kuchenkami, sklep z oknem na ulicę (na dole), pół piwnicy z wejściem od zadzi i małą piwniczkę od kamienicy Uszinskiej (l. or. 32). Na drugim gadum: komora z oknem na ulicę po stronie lewej i komórka przy niej, część stajni na dole i miejsce w »sali« do suszenia chust i t. d.

2) Agnieszka, żona Wojciecha Brucziego alias Suchockiego, miecznika krak. Do niej należała izba na dole z okny na zadź, kuchnia w sieni, piwnica pod sienią (wchód do niej z ulicy) i mała piwniczka; na drugim piętrze komora z oknem na

¹⁾ Regestr censuum nr. 2533.

²⁾ Być może, że poprzedni właściciel Jan Naibaur, kowal, a Hanus Koslia, kowal, jest jedną osobą.

³⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 368.

⁴⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 470.

ulicę przy kamienicy Uszińskiej i komórka niewidoma, na sali miejsce do suszenia chust i t. d.

3) Małgorzata żona Stanisława Pieska prasoła, do której należała komnata z oknem na zadź, kuchnia przy izbie, sklep nad gankiem z oknem na tył, a na drugim gadum komora ślepa podle schodu, miejsce w sali do suszenia i t. d.

Po tych właścicielach nazywa się kamienicą Pieskowiczowską, od rodziny Piesków, w których ręku przez długi czas była. — Właściciele kamienicy »Pieskowiczowskiej« rozpoczyna Stanisław w Piesek, prasoł, zięć Kosliana, który posiadał ją w r. 1593.¹⁾ Wykaz czynszów z tego roku wymienia, że gospodarzem tej kamienicy był: Tomasz, organista. W r. 1626 należy do »uczciwych Stanisława i Jana Pieskowiczów, braci rodzonych i mieszczan krakowskich«,²⁾ niewątpliwie do synów zmarłego przedtem Stanisława Pieska. Przeprowadzają oni w tym roku (1626) dnia 3 grudnia rewizję kamienicy ich własnej, która leży wedle kamienicy p. Śmiałka, kucharza, z jednej strony a kamienicą zdawna rzeczoną: Derdzińską.³⁾ Ukazują oni wiertelnikom krakowskim, że w piwnicy, do której wejście z tyłu pod dolną izbą, jest wody niemało,

¹⁾ Regestr censuum nr. 2559.

²⁾ Jana Pieska, starszego bractwa muzyków krakow. w r. 1619 wymienia Dr St. Tomkowicz: Do historii muzyki w Krakowie, Rocznik krak., t. IX, str. 198.

³⁾ Położenie tej kamienicy oznaczamy według sposobu używanego w rewizjach, ponieważ sąsiednie ich kamienice zostały potem połączone z drugimi do nich przyległymi. Połączone kamienice mają dziś l. or. 28, 32. Obacz tamże.

bo na ćwierć łokcia, która to woda ciecze przez mur Pieskowiców z kamienicy Śmiałka, gdyż u niego jest rząp. Skutkiem tego była zniszczona i sień kamienicy Pieskowiczowskiej. Dalej ukazał sklepik nad gankiem (przechoodem z sieni na podwórze), który jest nad tą piwnicą porysowany w poprzek.¹⁾ Bardzo znaczną ruinę i dewastację przedstawiała kamienica Pieskowiczowska w r. 1646. Właściciel jej Stanisław Pieskowicz przedstawił w rewizyi z dn. 15 stycznia,²⁾ że dylowanie w sieni było wybite i wyłamane »a to skutkiem stawiania koni p. Tworzynańskiego«. Widocznie był to główny lokator kamienicy, gdyż reszta jej przedstawiała ruinę nie do zamieszkania. Węgry we wrotach kamiennych wyruszone, w przechodzie na zadz dylowania ani podłogi nie ma, sklepienie porysowane. Izba dolna w oknie bez ram i błon. Na pierwszym piętrze posadzka ceglana wybrana aż do sklepienia siennego, ogniska, siedzenia w oknie ceglane popsowane, ramów ani błon w sieni nie ma. Także w izdebce nad sklepem dolnym podłoga popsowana, w komnatce posadzka ceglana wybita. Na wtórem piętrze w sieni kwatery u okna nie ma, w komnacie i w komorze powała zbutwiała. Dach nad kamienicą zły, powała na strychu nad izbą zgniła, »ze strachem po niej chodzić«. — Stajnia na zadzi w murze granicznym ma dziury powybijane i t. d. W r. 1652 wykaz czynszów wymienia właścicielkę p. Pieskowiczową, wdowę, zapewne po Stanisławie Pieskowiczu, która płaci czynsz z połowy

¹⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 404.

²⁾ Toż. nr. 1379, str. 225.

kamienicy. W r. 1689 należy do księdza Stanisława Pieskowicza¹⁾ a mieszkał w niej »skrzypek Pieskowic« (także i w r. 1706). W r. 1709 wymienioną jest właścicielka znowu Pieskowicowa, wdowa, u której mieszkają »Pp. Ormianie« (1714)²⁾, w roku 1723 mieszkańcami są »p. Bęgli« kupiec krakowski i p. szwagier muzykant³⁾. Kamienica »Pieskowiczowska« zmienia dopiero właścicieli około r. 1742. W tym roku nowy właściciel Jakub Dębski i jego małżonka wzywają wiertelników krak. na rewizję i takse kamienicy »zdawna Pieskowiczowska między kamienicą Szembekowej kasztelanowej oświęcimskiej z jednej strony a kamienicą pp. Dębskich teraz Darowskich z drugiej strony«. Rewizyta z r. 1742 dn. 9 marca⁴⁾ podaje już stan kamienicy lepszy, wskutek poprzednio przeprowadzonej jej restauracji. Miała facyatę nowo podjechaną filarem, odrzwia kamienne, potrzebujące jednak reparacji, nad drzwiami krata żelazna. Sień sklepiona dobra, podłoga w niej w połowie z desek dana a w połowie nowo wybrukowana, rynsztok przez sień niedawno dany. Po lewej ręce z sieni sklep sklepiony, odrzwia do niego kamienne, lecz węgary spodem wyszarpane, drzwi żelazne. W sklepie podłoga stara, w murze południowym dwie szafki, okno jedno ze sklepu w ulicę z kratą żelazną.

Przy izbie dolnej (tylnej) kuchnia sklepiona, do której także odrzwia kamienne, nad drzwiami krata. Sama izba tylna o trzech oknach na podwó-

¹⁾ Regestr censuum nr. 2703, 2706.

²⁾ Toż, nr. 2773.

³⁾ Toż, nr. 2783.

⁴⁾ Toż, nr. 1386, str. 165.

rze z kwaterami szklanymi miała odrzwia kamienne, piec kaflowy stary i podłogę.

Na I-e piętro prowadziły schody kamienne z poręczami drewnianymi; na półwschodziu odrzwia kamienne z drewnianymi drzwiami, także odrzwia prowadziły do sklepiku skrytego nad sienią sklepionego, z drzwiami żelaznymi, okno z niego z kratą i okienicą żelazną, posadzka ceglana. Sień (na I p.) z oknem w ulicę, podłoga w niej nowo dana z tarcic, powała stara i komin od strony południowej na kroksztynach. Z tejże sieni jest komora przepierzona deskami, z komory druga komora, do której odrzwia kamienne, okienko nad drzwiami z kratą żelazną a drugie do sieni. Naprzeciwko sieni izdebka z odrzwiami drewnianymi i okno w ulicę, w niej piec kaflowy, podłoga i powała. Z tej izby komnatka z odrzwiami kamiennymi. Ku tyłowi była sklepiona kuchnia, do której odrzwia kamienne i izba tylna z drzwiami dębowymi, podsiębitka prosta z tarcic, piec kaflowy, do tej izby tylnej wchodziło się po dwóch schodkach kamiennych. Wreszcie komnata z odrzwiami kamiennymi ofutrowanymi i drzwiami w półotwierającym się, okno na tył, piec kaflowy, przy którym komin szafiasty prostej roboty. Z tej komnaty wychód na schody w murach podłużnych.

Na II piętro schody drewniane, stare, sionka, z niej kuchnia większa i mniejsza i komora deskami ząpierzone. Na ulicę izba, do której ściana drewniana z drzwiami, dwa okna na ulicę, powała nowa, piec kaflowy; z tej izby komnata, do której ściana drewniana, okno na ulicę z kwaterami szklanymi. Z komnaty komórka średnia, z niej wychód do

komory siennej. W facyacie tylnej okna cztery deskami pozakładane, mury graniczne nie wywiedzione z obu stron. — Z tego opisu drugiego piętra widać, że było ono w części drewniane.

Idąc na zadź jest ganek sklepiiony, nowo wybrukowany, na tyle stajnia stara i nowa wybudowana. Od kamienicy sąsiedniej po prawej stronie (Dębskich) parkan drewniany, daszkiem nakryty, od kamienicy p. kasztelanowej (po lewej) mur drewniany nadrujnowany. Kamienica miała dwie piwnice, obie sklepione i brukowane, jedna z oknem na ulicę, a druga z oknem na tył. Oszacowano ją na 4.600 złp.

Kamienica przeszła następnie w posiadanie Witayskiego, siodlarza, Niemca rodem, w połowie XVII-go w. (1750)¹⁾, a potem do Józefa Stattlera (Stadler) (1788) kotlarza, który ożeniony był z Justyną Witayską. Józef Stattler w testamencie swoim z dn. 31 października 1800 r.²⁾, który podpisał w języku niemieckim³⁾ (Das ist mein letzter Willen J. S.) czytamy: »Kamienicę tu w Krakowie w ulicy Floryańskiej pod nr. 513 stojącą wspólnie z żoną moją nabyłem, wartość jej, potrąciwszy widerkauf do kościoła N. P. Maryi należący złp. 300, na 11.700 złp. oszacowana. Po śmierci ma należeć w po-

1) Registr censuum nr. 2807.

2) Testamenta, nr. 783. Arch. m. Krakowa.

3) Rodzina Stattlerów pochodziła z Szwajcaryi. W Krakowie osiedliła się w drugiej połowie XVIII w. W księgach obywatelstwa m. Krakowa (Liber iur. civ. Crac. nr. 430, str. 51) zapisano, że dn. 25 września 1767 r. otrzymał prawo miejskie: »Honoratus Joannes Sztadler artis chaldeatoriae socius de Szwaicary oriundus«.

łowie do żony a połowie do sukcesorów moich z żoną moją spłodzonych». Tych sukcesorów pozostawił S z t a t t l e r sześcioro w chwili śmierci swojej: Joachima lat 32, Maryannę lat 30, Teresę lat 28, Jana Kantego lat 26, (w r. 1811 nazwany on jest porucznikiem Gwardji narodowej, ob. metryka urodz. Joachima Józefa Stattlera z r. 1811 paraf. N. P. Maryi), Weronikę lat 22, Katarzynę l. 18 i Jana l. 13 liczących.

W drugim dziesiątku XIX-go wieku jest własnością (1817) J ó z e f a K o s s o w s k i e g o, kotlarza krak., który w r. 1845 odmurował widermach na budynek jednopiętrowy, obejmujący dwie izby sklepione na dole i 2 izby na I-em piętrze¹⁾. W widermachu tem pomieszczona była pracownia kotlarska.

Następny właściciel Henryk Kossowski przeprowadza w roku 1871 wystawienie ścianki w »obszernej sieni sklepionej dla urządzenia obok sklepu stancyjki, wybicie drzwi do tegoż sklepu i do stancyi tylnej. Na planie przedłożonym Magistratowi¹⁾ naznaczone są te przeróbki, a nadto widać szkarpe, podpierającą kamienicę między dawniejszem oknem sieni a wejściem do niej. Izba tylna o dwóch oknach nie ma jeszcze ściany murowanej przedzielającej ją na 2 izby, jak obecnie.

W r. 1878 jest już własnością D a w i d a K o h n a i żony Maryi i pozostaje w ich rękach do r. 1910 potem należy do Salomona Rennerta, a w końcu kupują ją Stanisław i Stanisława Gędzierscy, obecni właściciele.

Kamienica ta zajmuje całej powierzchni 435 m², miała jeszcze w r. 1891 »bramę o gotyckim pro-

¹⁾ Plany w Archiwum Budownictwa miejskiego.

filu a łuku okrągłym«. Dzisiejsza brama ma otwór prostokątny, dawne kamienne odrzwia usunęło. Dochowały się tylko proste kamienne odrzwia do piwnicy w sieni przy izbie tylnej i także odrzwia do wejścia na strych z klatki schodowej ponad II-giem piętrem.

W kamienicy tej mieszkał do września 1909 r. autor niniejszej pracy przez lat 12 na II-giem p. od frontu. W swoim mieszkaniu przez lat 10 (do r. 1906) gościł bardzo często, niemal codziennie, Stanisława Wyspiańskiego, tu omawialiśmy razem pomysły do dzieł Jego literackich i malarskich.

L. or. 32, sp. 336, Gm. IV, 514/15. Kamienica oznaczona l. or. 32 jest wybudowaną od fundamentów nowo w latach 1913—1914 według projektu budowniczego Romana Bandurskiego. Poprzednia kamienica, która stała na tem miejscu do r. 1913, była złączona z dwóch dawniejszych kamienic, oznaczonych liczbami 514, 515 Gmina IV w r. 1815 (za Rzeczpospolitej Krakowskiej). Ze zburzonej kamienicy podajemy widok oficyn, narysowany w marcu 1913 roku przez artystę-malarza Franciszka Turka, z charakterystycznymi drewnianymi gankami, pochodzącymi z połowy XIX wieku. Widoku fasady, lub innych szczegółów wnętrza tej kamienicy nie posiadamy, zginęły przez zburzenie bezpowrotnie.

Kamienica, która była oznaczona l. 514, przylegała do kam. l. or. 30, i miała dwa okna frontu, druga l. 515 stała po prawej stronie przy kamienicy l. or. 34; ta miała 3 okna frontu od ulicy.

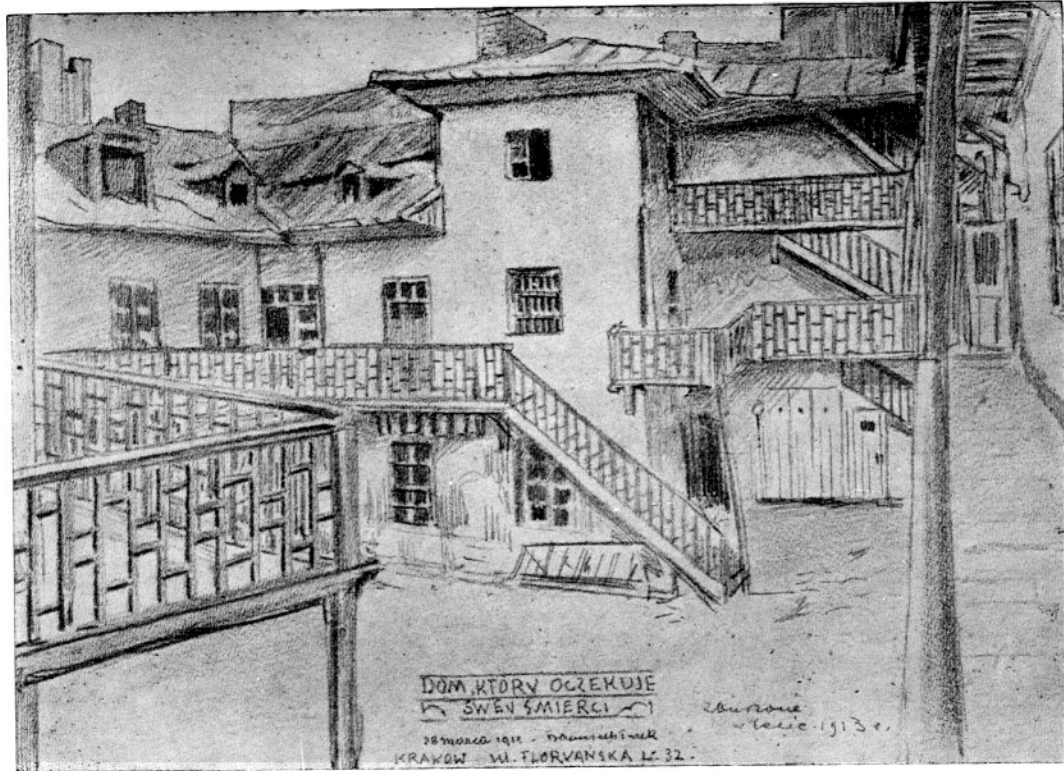
Pierwsza, t. j. 514, nazywała się w drugiej połowie XVI w. »Uszińska« i była własnością Jadwigi

Uszyńskiej, a z końcem tegoż wieku (1593) Jana Mościckiego i od niego »Iwanowska« zwana. W domu »Iwanowskim« mieszkał w r. 1607 niejaki Tomasz, aptekarz. W r. 1612 należy do Piotra Grimaldiego (Drzymaldi) a w r. 1628 do Stanisława Śmiałka. Następnie jest własnością (1637) Wojciecha Dąbrowy, a w r. 1656 Wawrzyńca Mroczkowicza. Potem zwie się kamienicą »Pawikowiczowską« od nazwiska jej właściciela kuśnierza Pawikowicza i przechodzi z rąk mieszczan krak. w posiadanie szlacheckie mianowicie (1674) Piotra Dembińskiego, starosty czchowskiego, w końcu kasztelana oświęcimskiego. W rękach Dembińskich pozostaje do roku 1730. Rewizja tej kamienicy, z r. 1719 dnia 3 stycznia spisana ¹⁾ określa, że była wówczas kamienicą dwupiętrową z indermachem z drzewa wystawionym. W r. 1734 należy do Dąbskiego a w roku 1743 do Darowskiego. W drugiej połowie XVIII-go w. jest własnością Cerchy, mydlarza, a w r. 1771 Chacińskiego. W r. 1788 jest w posiadaniu K. Szymańskiego aż do początku XIX-go wieku.²⁾ W r. 1803 jest wraz z drugą kamienicą l. 515 własnością Stanisława hr. Szembeka.

Historia drugiej kamienicy l. 515 jest krótszą. Była w drugiej połowie XVI-go wieku własnością p. »Bąnka« i od niego Bąkowska zwana a w r. 1619 Szymona Waniachowicza, krawca krak. W r. 1645 należy do Stefana Żółtowskiego, podstarościego rabsztyńskiego, który około r. 1656 darował

¹⁾ Revisio quart. nr. 1384, str. 406,

²⁾ Właściciele zestawiliśmy według współczesnych wykazów czynszów (Registr censuum).

Dziedziniec zburzonego w r. 1913 domu pod l. 32 przy ulicy Floryańskiej. Rysunek Franc. Turka.

ią Bractwu Miłosierdzia w Krakowie. Odtąd aż do r. 1803 kamienica ta jest niepodzielnie własnością tegoż bractwa, które w r. 1803 sprzedało ją właścicielowi sąsiedniej kamienicy l. 514 Stanisławowi Szembekowi. Odtąd kamienice te mają jednego właściciela i stanowią jedną całość. W r. 1826 kataster kamienic wolnego m. Krakowa wymienia, że właścicielami nr. 514/515 jest »Urszula Rozalia dw. im. Szembekowa matka w połowie a Jan Kanty Szembek syn w połowie, zaś dom nr. 515 cały własnością Jana Kantego Szembeka«. Kamienica Bractwa Miłosierdzia była na początku XVII-go wieku (w r. 1629 za właściciela Szymona Waniachowicza) jednopiętrową.¹⁾ Izba na dole miała trzy ściany drewniane od podwórza, nad nią piętro (15 łokci wzduż): »2 komorze i ściana drewniana od kam. l. or. 34, pod kamienicą piwnica, do której wejście z ulicy. W r. 1740 była już dwupiętrową, oszacowano ją w tym roku na 4000 złp. z widerkaufami²⁾. Opis tej kamienicy podajemy według rewizyi z roku 1790, sporządzonej na żądanie Michała Wohlmana, rajcy krakowskiego, sekretarza JKMcI a starszego Bractwa Miłosierdzia. Miała facyatę przez dół i pięter dwa aż nad dachy (z attyką) ciągnąca się, od dołu pod drugie piętro podszkarpowaną. Wchodząc do niej są odrzwia kamienne cyrkliste, drzwi drewniane stare, nad niemi kratka żelazna z 5 precikami. Sieni sklepiona z oknem w ulicę z kratą żelazną i okiennicą drewnianą, brukowana. Wchodząc do sklepiku (po prawej) sklepione są

¹⁾ Revisio quart. nr. 1386, str. 62.

²⁾ Revisio quart. nr. 1397, str. 160.

odrzwia kamienne deskami obite, okno w ulicę z szybami tafelkowemi, piec kaflowy i kominek kapiasty, pod oknem kozub nad schodami piwnicznymi murowany, około tego ławeczka drewniana. Przy sklepie odrzwia kamienne do kuchni, sklepionej, w niej ognisko murowane.

Z sieni idąc do izby tylnej odrzwia kamienne, dwa okna w podwórze, w nich okna tafelkowe w ołów oprawne, powała ze stragarzami i siostrzonym, piec kaflowy, około pieca dwie ławeczki, pod oknem ława, przy drzwiach także ława, »kominek szafiasty z szabaśnikiem i blachą żelazną«, przepierzenie ze swoim zawarciem, nad przepierzeniem ganeczek, do którego wchód po drabince.

Z sieni idąc na I-e piętro trzy stopnie od dołu kamienne, dalsze murowane, deskami nakładane (już w r. 1740) z poręczą drewnianą. W sieni I-go piętra okno na ulicę, powała i stragarze stare, zakopcone. Izba po lewej ręce miała odrzwia kamienne forsztami ofutrowane, w niej okno w ulicę z szybami tafelkowemi, piec kaflowy i kominek szafiasty. Druga izba po prawej ręce miała także odrzwia kamienne, okno w ulicę z szybami tafelkowemi w ołowiu, piec kaflowy. W obu izbach były podłogi i powały ze stragarzami.

Z sieni idąc do kuchni sklepionej, ciemnej (bez okna) są odrzwia kamienne stare, ognisko w niej murowane sklepione.

Z sieni ku tyłowi odrzwia kamienne, puste. Izba tylna była z drzewa gliną polepiona, okna dwa w podwórze, z szybami tafelkowemi i piecem kaflowym na fundamencie murowanym. Za tą izbą ku-

chenka zapierzona, w której komina nie masz, tylko dym pod dach wychodzi z niebezpieczeństwem od ognia.

Na II-gie piętro prowadziły schody drewniane, ściany tego piętra były drewniane, gliną oblepione. Na ulicę wychodziło jedno okno ze sieni i po jednym oknie z dwóch izb.

Przechód z sieni do podwórza sklepiony, arkada murowana. Facyata tylna przez dół murowana, w piętrze pierwszym przepierzenie z deszczek gliną oblepione, po lewej ręce przykłapa drewniana na 2 słupach, dachem nakryta.

W podwórzu studnia z walcem, locus secretus i indermach, w którym dwie izby z drzewa różnego, komin drewniany słomą pleciony i gliną lepiony.

W ulicy było piwniczne wejście z odrzwiami kamiennymi cyrklistami, tudzież okno z tejże piwnicy. Rewizya oszacowała tę kamienicę wraz z winderkaufami na 5.150 złp., »zważając znaczną dezolację tak w murach wewnętrznych, jako i w materiale drzewianym i miarkując niedawne podszkarpowanie tejże kamienicy«.

Ze szczegółów tej kamienicy, podanych w powyższym opisie, ani nawet jednej cegły i kamienia nie pozostało dzisiaj, ponieważ, jak wspomnieliśmy na początku, kamienica ta wraz z jej fundamentami została zburzona w r. 1913, ażeby zrobić miejsce nowej. Zapisać trzeba, że »śmierć« dawnej kamienicy Arcybractwa Miłosierdza zgotowali ostatni jej właściciele: Edward Zaklika herbu »Topór«, budowniczy i żona jego Henryka z hr. Bukowskich.

L. or. 34, sp. 337, Gm. IV, 516. W drugiej połowie XVI-go wieku należała do Mikołaja Ząbka, karczmarza krakowskiego (1564)¹⁾ a potem (1577) do Stanisława Goślińskiego, krawca.²⁾ »Dom Goslinowski«, jak go nazywano, jest własnością na początku XVII-go wieku (1607) Jana Dilągowicza, po śmierci jego należy drogą spadku do córek: Anny Dilągowiczówny, małżonki Stanisława Wołka, mieszczanina krak. i Katarzyny Dilągowiczówny, żony Jana Toporka, mieszczanina kazimierskiego. Na żądanie tych właścicielek nastąpił dnia 9 września 1626 r. wydział ich kamienicy, wówczas jeszcze jednopiętrowej na dwie części.³⁾ Część Katarzyny Toporkowej obejmowała piętro pierwsze: t. j. izdebkę z oknami na ulicę, saliczkę przed tą izdebką z oknem także na ulicę i komnatkę, przeciwko izdebki komnatkę z oknem na ulicę, kuchenkę, obok niej 3 komory drewniane, wreszcie salę przed temi komorami z oknem na tył.

Część Katarzyny Wołkowej obejmowała dół kamienicy: izbę dolną z oknami na tył, kuchnię, sklep w sieni z oknem na ulicę i t. d.

W czwartym dziesiątku XVII-go w. należy do Zuzanny Lansnerowej (Laysnerowej) (1637), żony garbarza krak.,⁴⁾ która w r. 1649 dn. 3 grudnia ukazuje wiertelnikom krak.: »przy murze nowo wmurowanym ganek zawieszony z pierwszego piętra na zadź, z którego ganku wychodzi trąba spustowa

1) Registr censuum nr. 2518.

2) Toż, nr. 2533.

3) Revisio quart. nr. 1378, str. 339.

4) Registr censuum nr. 2609.

na dół.¹⁾ Wykazy czynszów nazywają tę kamienicę do połowy XVII-go wieku: kamienicą garbarki Lan-snerowej, potem należy ona do p. Górnickiej, a następnie do rodziny Wałkanowskich (1674) aż poza r. 1724.²⁾ Następnie właścicielem jej jest Stawiarski (1734)³⁾, a w połowie XVIII-go w. należy do Sławińskiego (Sławiński) 1750 r., od którego drogą spadku przechodzi do rodziny Roz-wadowskich (1754). W r. 1774 d. 14 maja zapisała przed aktami radzieckimi krak. Teresa ze Sławińskich Rozwadowska, w asystencyi męża swego Woj-ciecha Rozwadowskiego, sumę widerkaufową na tej kamienicy szpitalowi św. Ducha w Krakowie 500 złp⁴⁾.

W r. 1788 kamienica ta należała do Jakuba Więckowskiego, kowala i mieszczanina kra-kowskiego, który posiadał ją jeszcze w r. 1791⁵⁾.

Na początku XIX wieku jest własnością Joa-chima Stattlera⁶⁾ (1800), syna Józefa Stattlera, kotlarza krakowskiego, właściciela kamienicy l. or. 30 przy ul. Floryańskiej⁷⁾. Joachim Stattler (urodz. około r. 1768) był ojcem znanego krakowskiego artysty-malarza: Wojciecha Kornelego Stattlera (ur. w Krakowie, dn. 20 kwietnia r. 1800). Joachim Stat-

¹⁾ Revisio quart. nr. 1379, str. 311.

²⁾ Regestr censuum nr. 2784.

³⁾ Toż, nr. 2789.

⁴⁾ Akta hipoteczne m. Krakowa.

⁵⁾ Opis zabudowania... i ludności w mieście Krakowie z r. 1791.

⁶⁾ M. Szukiewicz, który wydał: »Pamiętnik Wojciecha K. Stattlera«, Kraków, 1917 (Biblioteka krak. nr. 52) określa na str. 5 mylnie, że była to kamienica na ul. Floryańskiej l. or. 19.

⁷⁾ Ob. kamienica l. or. 30.

tlar, miał pełnić z początku jakieś obowiązki na dworze Stanisława Augusta w Warszawie. W r. 1794 znajdował się w obozie Tadeusza Kościuszki, a po bitwie maciejowickiej powrócił do Krakowa i tu prowadził warsztat kotlarski, jak jego ojciec i dziad. Ożeniony był 1° v. z Joanną Byczyńską, z której urodził się Wojciech Korneli i 2° v. z Felicją Teodozją Krupczyńską¹⁾. Z tą miał liczne potomstwo. P. Maciej Szukiewicz, wydawca »Pamiętnika Wojciecha Kor. Stattlera, wymienia tylko pięcioro dzieci. W aktach metrykalnych parafii NPMaryi z lat 1811-1825²⁾, to jest do śmierci Joachima Stattlera († dn. 10 września 1825 r. w swojej kamienicy) zapisanych jest urodzin jego dzieci dziesięcioro: Joachim Józef (ur. 3 września 1811), Erazm Sylwian (urodz. 2 czerwca 1813), Otto, Leo, Metodyusz 3 im. (ur. 2 lipca 1814, zm. w r. 1817 dn. 18 maja), Emilja Ludwika³⁾ (ur. 1815 d. 24 czerwca), Henryk Sabin (ur. 1816 d. 12 lipca), Julianna (ur. 1817 d. 5 paźd. † 12 paźd. 1817), Józef (ur. 20 marca 1820, zmarł w trzecim dniu⁴⁾), Józef z Kopertynu Maurycy (ur. 14 września 1821), Florentyna Karolina (urodz. 10 paźd. 1822), Felicjana Teodozja (ur. 30 maja 1824). Oprócz tych miał jeszcze Joachim Stattler dzieci: Maryannę, Wiktorynę i Józefa, które wymieniono między spadkobiercami kamienicy Stattlera w »Kadastrum realności w Gminie IV-tej w. m. Krakowa, które są do hipoteki z końcem 31 maja 1826 roku

¹⁾ Ob. M. Szukiewicz: Pamiętnik, str. 5.

²⁾ Znajdują się w Archiwum a. d. m. Krakowa.

³⁾ Ojcem chrzestnym jej był Józef Wybranowski, kapitan wojsk polskich, zamieszkały na ul. Floryańskiej 531.

⁴⁾ Księgi metryk z r. 1818 brakuje.

wniesione¹⁾ a mianowicie: Maryanna ze Stattle-
rów Westfalewiczowa, Wiktoryna, Ignacy, Silwian,
Emilia, Henryk, Józefa, Florentyna i Filiksa Stat-
tlerowie.

Do sukcesorów nie należał Wojciech Korneli
Stattler, urodzony z pierwszej żony, który kształcił
się w sztuce malarskiej w Rzymie, skąd w r. 1823
przybywa do Krakowa i mieszka w kamienicy
swego ojca aż do połowy roku 1824. Przy akcie
urodzin Felicji Teodozji Stattlerówny, zapisanym
dn. 2 czerwca 1824 r., jest wymieniony jako świ-
adek: »Wojciech Korneli Stattler, malarz l. 24 liczący«,
który też akt ten własnoręcznie podpisuje.

W r. 1858 jest właścicielem kamienicy Stattle-
rowskiej **K a z i m i e r z R u t k o w s k i**.

W kamienicy tej za właścicielki Maryi Latyń-
skiej było w roku 1871 »zapierzenie drewniane tuż
zaraz za bramą wchodową«. Zapierzenie to pozwo-
lono właścicielce zburzyć a zastąpić go zapierze-
niem murowanem na mieszkanie²⁾. Zapierzenie dre-
wniane (zapewne na kram do sprzedaży wiktuałów
i piędzywa) usunięto, lecz nie wystawiono nowego,
bo nie ma go na planie tej kamienicy z r. 1876,
będącej wówczas własnością **R a t y ń s k i e g o**. W tym
roku wystawiono w kamienicy nową od fundamen-
tów klatkę schodową, położoną w tyle kamienicy
przy murze granicznym kam. l. or. 32. Wejście to
na schody pierwszego i drugiego piętra, tudzież do
piwnic zbudowane jest na arkadkach murowanych.
Po za tem wejściem przy tejże ścianie granicznej

¹⁾ Archiwum Senatu rządzącego.

²⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

są ubikacje mieszkalne połączone z dawniejszym widermachem, obejmującym dwie izby a dawniejsze warsztaty (warsztuby) kowalskie i ślusarskie. W tym czasie miała kamienica ta dwupiętrowa jeszcze bramę z odrzwiami kamiennymi »cyrklistemi«, których już dzisiaj niema. Widermach ten przerobiony został w r. 1897 na wozownię (izba sklepiona na dole od kam. l. or. 36) i stajenkę po lewej stronie. Na I i II-em piętrze są po 2 izby mieszkalne, dla których wystawiono nowe schody drewniane przy murze granicznym l. or. 36 z podwórza na ganki.

W r. 1897 właścicielem kamienicy jest lekarz Dr Ludwik Schneider, radca miejski. W jego posiadaniu jest do dzisiaj.

Kamienica ta zachowała przez całą głębokość kamienicy dużą sieć wjazdową o nisko spadającym sklepieniu beczkowem. Front kamienicy po lewej stronie bramy założony jest po pierwsze piętro drewnianą wystawą sklepową, a pod dwoma środkowymi oknami (kamienica ma 4 okna frontu) na I-em piętrze balkon z żelazną balustradą. Kamienica obejmuje razem powierzchni 403 m.²

L. or. 36, sp. 338, Gm. IV, 517. Należała ta kamienica w połowie XVI-go wieku do rodziny mieszczańskiej krakowskiej Rożanków. W roku 1544 był jej właścicielem: Rożanka (Roszanka), karczmarz a w r. 1552 należy do wdowy po nim¹⁾. Wykaz czynszów z r. 1564 wymienia właścicielem Jana Rożankę, kuśnierza, który był, zdaje się synem poprzedniego karczmarza i sukcesorem jego

¹⁾ Registr censuum nr. 2509.

kamienicy. Ten posiada ją jeszcze w roku 1564¹⁾, następnie należy do Stanisława Rożanki, doktora filozofii i medycyny, syna Anny i Drwieńskiego alias Roszanki, lekarza przybocznego Jana Tarnowskiego, hetmana w. koronnego²⁾. W jakim zostawał pokrewieństwie do poprzednich Rożanków, nie możemy wskazać. Kamienicę na ul. Floryańskiej otrzymał drogą spadku. St. Rożanka był wpływowym i zamożnym lekarzem a jeszcze więcej gorliwym i stałym aryaninem. Ożeniony był z Brygidą, siostrą Jakóba Krainy, doktora medycyny. Oprócz domu na ul. Floryańskiej posiadał kamienicę »podle Baranów« w Rynku krakowskim. W r. 1570 był rajcą krakowskim. Umarł z końcem r. 1571 lub na samym początku 1572, przekazując testamentem³⁾ »dom na Tworzyańskiej ulicy«, który go kosztował »dziewiętnaście set złotych, co tam przebudował i długi spłacał«, matce swojej na używanie do żywota i sumę, którą miała na tym domu od niego zapisaną oraz na mieszkanie ciotce swej. Jest też ta kamienica zapisana w wykazie czynszów z roku 1577 jako »domus haeredum doctoris Rozanka«.

W końcu XVI-go wieku należy do Marcina Fihausera, rajcy krakowskiego. Na niego żalił się w r. 1590 właściciel sąsiedniej kamienicy W. Kloczkiewicz (l. or. 38), że nowy mur graniczny

¹⁾ Registr censuum nr. 2518.

²⁾ Ob. Lachs J. dr.: Kronika lekarzy krakowskich do końca XVI w., Kraków 1909.

³⁾ Drukowany w całości przez Dra Lachsa: Kronika lekarzy, Dodatek I, zawiera szczegółowy wykaz jego majątku.

między fortkami tylnymi Fihausera, przyczepiony do jego muru, porysował ściany a indermaszek drewniany przy furtce tylnej cały zwiesił się na tył Kloczkiewicza ¹⁾).

Na początku XVII-go wieku jest w rękach Macieja Rossochy (Roszocha), krawca krakowskiego. Od tego właściciela zwie się później kamienicą »Rossoszyńską«, »Roszczyńską«, »Roszczanka«. W posiadaniu rodziny mieszczańskiej Rossochów pozostawała przez pierwsze dwa dziesiątki lat XVII wieku. Następnie należy do Mikołaja Tochniewicza, kupca krakowskiego. Rewizya kamienicy w r. 1625 dnia 14 paźdz. przeprowadzona ²⁾ wykazała wielkie »zdezelowanie« kamienicy, bez okien, ram, etc. W sieni dyłowania niema, wrota złe, bez kraty nad niemi. Izba dolna w sieni porysowana, środkiem rozpadlina wielka, ławy i listwy niedobre. Na tyle są stajnie, trzy ściany w nich z tarcic. M. Tochniewicz zamierza je murem wywieść. Rynna rynsztokowa przez sień niedobra, wskutek tego przecieka do piwnicy. U sklepu na dole drzwi żelazne i posadzka. Kamienica była dwupiętrową o rozkładzie takim samym, jaki spotykamy w kamienicach o 3 oknach frontu, bez błon okiennych i t. d. Była pusta i niezamieszkała. Tochniewicz kazał ją wyrestaurować, bo w r. 1638, dnia 26 sierpnia po śmierci jego wiertelnicy krakowscy na żądanie ks. Walentego Kabackiego, kanonika opatowskiego, oszacowali kamienicę »Tochniewiczowska«, w gruntach, piwnicach, gmachach, sklepach i niższym budynku«

¹⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 453.

²⁾ Toż nr. 1378, str. 378.

na sumę 10.000 złp.¹⁾ W połowie XVII-go wieku należy do Jana Ścibora z Chełmu Chełmskiego, łowczego krakowskiego i starosty »ujskiego« (1656). (Był on także posłem i deputatem na trybunał koronny, sędzią kapturowym w r. 1648. Obwiniano go, że w wojnie szwedzkiej 1655-1660 okazywał przychylność najeźdźcom i wielu żądało, aby był z kraju wywołany, umarł w r. 1665). Stan kamienicy za czasów tegoż właściciela był również niedobry. Rewizya z r. 1661 dnia 8 lutego opisuje, że drzwi do sklepu z ulicy były błotem zawałone, drzwi do kamienicy w odrzwiach kamiennych złe, tak samo w złym stanie była izba dolna, sklepik przez izbę i sklep ku ulicy. Na I-e piętro prowadziły schody drewniane z balasami toczonymi, na sali posadzka zrujnowana. Izba »na przodek« na II-em piętrze z 3 oknami, całe to piętro upadło, starością zrujnowane, również strych i ganki drewniane były zgniłe. Do stajenki pod indermachem ściana drewniana upadła i t. d.²⁾

W posiadaniu rodziny Chełmskich była także w r. 1674³⁾, pod koniec XVII-go wieku należy do oboźnego koronnego⁴⁾ Marcyana Ścibor Chełmskiego, pułkownika gwardyi król. (1680) jednego z najdzielniejszych wojowników swego czasu, ulubieńca króla Jana III i uczestnika w bitwie pod Wiedniem 1683 r.

Jeszcze w r. 1714 zwie się kamienica P. Chełm-

1) Revisio quart. nr. 1379, str. 12.

2) Toż, nr. 1379, str. 477.

3) Registr censuum nr. 2673.

4) Toż, nr. 2706.

skiego¹⁾ a w r. 1723 należy do pani kasztelanowej inowłodzkiej Małachowskiej, w ręku której jest jeszcze w 1738²⁾.

Wykaz czynszów z r. 1750 wymienia właścicielem: kasztelana inowrocławskiego, Chryzostoma Radojewskiego († 1753), a w r. 1764 należy do Łętowskich, po których jest własnością Wielowiejskiego, pułkownika (1781) i w jego posiadaniu jest jeszcze w r. 1790 (generał Wielowiejski).

Na początku XIX wieku należy do architekta Lebrun (1806) a następnie do Udrańskiego, za którego czasów kamienica była w znacznej ruinie. W r. 1814 stwierdzono³⁾, że stajnie i stancje na widermachu zapadnięciem grożą i już powała częścią zawaliła się, 2) że dach nad I-em piętrzem tego widermachu zupełnie już zgniły, 3) iż kuchnia i izdebka w tymże widermachu zawaliła się wraz z kominem, 4) że drugie piętro całkiem nie istnieje i że schody przerobione a altana wymurowana być musi. W kamienicy tej stali kwaterą w roku 1814 i w pierwszej połowie 1815 r. żołnierze rosyjscy, umieszczeni na I-em piętrze widermachu. Kamienicę tę posiadał już w r. 1818 Marcin Olechowski, który restauruje ją i przerabia na dom zajezdny. Do tego celu przysposobiony został częściowo w r. 1819.

W r. 1821 jest już własnością Małgorzaty Grudkowskiej, która w latach 1822-24 przeprowadza restaurację kamienicy t. j. odnowienie

¹⁾ Regestr censuum, nr. 2773.

²⁾ Toż, nr. 2797.

³⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

fasady i przerobienie kuchni (naprzeciw schodów) na I-em i II-em piętrze, według planów Wawrzyńca Borońskiego, majstra murarskiego. Fasada odnowiona w r. 1824 miała attykę, której już dzisiaj kamienica nie ma, zachowała jednak ówczesny zewnętrzny wygląd. Według planu tej kamienicy sporządzonego w r. 1821 ma ta kamienica sieni przy ścianie kam. l. or. 38, obszerną sklepioną z oknem w ulicę. Ta część sieni z oknem została w r. 1821 zamienioną na sklepik przez wymurowanie dwóch ścianek ze ściętym narożnikiem w ścianie tylnej. Sklepik ten pozostał niezmieniony do dzisiaj. Dalej na planie z r. 1821 jest wejście z sieni przy schodach do »sklepu«, sklepionego, z niego ku tyłowi przejście sklepione do izby tylnej o dwóch oknach, przedzielonej już w r. 1821 na dwie izby. Z izby przy sieni węższej od sieni głównej, a wychodzącej ku podwórzowi, sklepionej, jest wyjście, obok niego wejście do piwnicy.

Na pierwszym piętrze są dwa pokoje frontowe: jeden o dwóch oknach nad sienią, drugi obok o jednym. W obu tych pokojach naznaczone są piece okrągłe. W tyle pokoju o 2 oknach kuchnia sklepiona a z niej drzwi do wąskiego pokoju z jednym oknem na podwórze, z tego pokoju wejście do pokoju tylnego o dwóch oknach i małych drzwiach przy murze kam. l. or. 34, prowadzące na ganek. Drugie piętro zmienione było o tyle od pierwszego w rozkładzie, że nad kuchnią I-go piętra jest ciemne przejście z pokoju wielkiego do tylnego (o 1 oknie), mała kuchenka i przedpokój.

W r. 1824 wymieniony jest właścicielem Jerzy Grudkowski. W r. 1830 jest własnością Michała

Rayskiego, który w tym roku otrzymał pozwolenie na odmurowanie z fundamentu widermachu nowego. W r. 1851 jest własnością Jana Bętkowskiego, w r. 1878 Eleonory Schlichtingowej a w r. 1886 Dra Alfreda Schlichtinga, w którego posiadaniu pozostaje do dnia dzisiejszego.

Kamienica ta zachowała w swoim wewnętrznym rozłożeniu dawny typowy rozkład i wygląd. Ma jeszcze sień wjazdową ze sklepieniem po lewej ręce, wystawionem w r. 1821. Pierwsza część sieni (do schodów) ma sklepienie lunetowe, druga ku podwórzcu beczkowe, izba tylna o dwóch oknach (bez przepierzenia środkiem). Za sklepikiem wejście na schody, pod którymi wejście do piwnicy. Schody są drewniane z balasami takież z listew pionowych i ukośnych. W podwórzcu na ścianie od kam. I. or. 38 ganki I-go i II-go piętra drewniane na kroksztynach, oszalowane są aż pod dach deskami, z kwadratowemi małemi okienkami. Powierzchnia tej realności wynosi 525 m².

L. or. 38, sp. 339, Gm. VI, 518. Należała kamienica ta w połowie XVI-go wieku (1564) do Pawła Kijaka, karczmarza krak., w następnym dziesiątku (1577) do Tomasza Bożejowskiego, również karczmarza¹⁾, potem do Wawrzyńca (Lorenca) Kloczkowica (1590)²⁾, z końcem zaś wieku (1593) do Sałacińskiego (Szalaciński). W spisie czynszu z tego roku (1593) wymieniony jest także jako mieszkający w tej kamienicy: Stefan, drukarz³⁾. Sa-

¹⁾ Regestr censuum nr. 2518, 2533.

²⁾ Revisio quart. nr. 1377, str. 453.

³⁾ Regestr censuum, nr. 2559.

łaciński był właścicielem jeszcze w r. 1607, następnie Jan Kurek, rzeźnik krak. Ten w roku 1611 dn. 24 stycznia zabezpieczył w sądzie ławniczym ¹⁾ na swojej kamienicy sumę widerkaufową 200 złp. z 6% dla Collegium minus, a w r. 1620 dnia 17 czerwca zażądał oszacowania kamienicy. Wiertelnicy krakowscy oznaczyli jej wartość na 3.200 złp. po 30 groszy na jeden złoty licząc ²⁾. Następnie jest własnością Andrzeja Głowy, karczmarza krak. (1607) i od niego nazywano ją później: »Głowińską«.

W r. 1636 nabył ją Andrzej Wiey, karczmarz krak. ³⁾ i kazał sporządzić jej rewizję (dnia 18 lipca). Miała wówczas wejście do piwnicy z ulicy o 4-ech stopniach kamiennych, reszta drewnianych. Wrota do kamienicy w węgarach kamiennych, okno w sieni, ani kraty, ani błon nie ma, sień brukowana kamieniem, w niej kuchnia i filarek pod schodami z cegły.

Izba dolna z 2 oknami na zadź, drzwi połupane, węgary kamienne łątane, kominek przy piecu murowany, piec kaflowy zły, zielony, ław ani listew nie ma. Sklepik nad gankiem, chodzenie do niego z izby, ale schodów nie ma. Od podwórza drugie wejście do piwnicy, stajnia w podwórzu zła.

Idąc z sieni na I-e piętro, są schody kamienne, stopnie połamane, poręcz żelazne bez prętów. Na tem piętrze izba z dwoma oknami na zadź z węgarami kamiennymi, kwadratowymi, po 2 łokcia wszerz i wżwyż, powała »nie ma nawozu, tylko

¹⁾ Akta hipoteczne m. Krakowa (Archiwum).

²⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 307.

³⁾ Revisio quart. nr. 1378, str. 599.

goła leży z tarcie w murze«, ław ani listew w tej izbie nie ma. Izdebka z 2 oknami na ulicę, w niej posadzka ceglana, piec zielony. Nad tą izbą i nad sienią »piętro pogniłe, gdzie ratowano kroksztynami drewnianymi«. Na sali posadzka zła, ceglana, błon, ani ram na dwóch oknach nie ma. Przy izbie na sali »w oknie forsztu kamiennego nie masz, a w drugim oknie nie ma całego kamiennego krzyża«.

Na strych z tej sali idąc, nie ma schodów, tylko po drabinie chodzą; dachy i rynny nad całą kamienicą złe.

Następnie przechodzi kamienica »Głowińska« do rąk Walentego Kapłowicza, karczmarza i żony jego Cecylii (1656), potem do Zgłobickich inaczej »Kalwaryczyńska« albo »Kalwaryjska« zwana, a w r. 1674 jest już własnością Kazimierza Janickiego, kotlarza krakowskiego. Ten w roku 1690 dnia 30 sierpnia zabezpieczył przed aktami radzieckimi krak. sumę widerkaufową 500 złp. na 6°/_o dla szpitala św. Ducha w Krakowie¹⁾. Janicki znać nie dorobił się ani na kotlarstwie, ani na kamienicy, bo wykaz czynszów z r. 1706²⁾ daje przy jego nazwisku objaśnienie: »pauper-ubóstwo«. Kamienica jego przeszła też niebawem w inne ręce t. j. Złotnickiego (1709), wreszcie w trzecim dziesiątku XVIII-go wieku (1732) do Piotra Bianchi, (Bianki) podczaszego liwskiego³⁾. Była ona już wów-

¹⁾ Akta hipoteczne m. Krakowa.

²⁾ Registr cens. nr. 2738.

³⁾ Bianchi pochodził z rodziny włoskiej szlacheckiej. Jeden z niej Jacek B., starszy pisarz skarbu koronnego,

czas dwupiętrową lecz bardzo zniszczoną, tak, że rewizya z r. 1732 określa ją: »signum tantum lapideae a fronte repraesentasse« ze zbutwiałym browarem i słodownią. I rewizya z r. 1750 dnia 23-go czerwca¹⁾ odbyta na żądanie Piotra Bianchi i żony jego Salomei z Karskich opisuje ruinę tej kamienicy, że mur wspólny z kamienicą l. or. 36 Adama hr. na Małachowicach Małachowskiego, jest nadwieszony i porysowany, facyata tylna nad oknami również porysowana i węgary kamienne potrzaskane, mur od kamienicy XX. Wikaryuszów kleparskich (l. or. 40) przegniły dołem, z przyczyny bagna w tyle ich kamienicy się znajdującego.

W r. 1771 należy do p. »Biankowej« podczaszyny liwskiej²⁾, wdowy po poprzednim właścicielu.

W dziesięć lat później była już z powrotem w rękach mieszczan krakowskich, mianowicie Jana Kinasta, stelmacha i żony jego Barbary. Rewizya kamienicy przeprowadzona dn. 30 marca 1781 r.³⁾ podaje, że była jednopiętrową⁴⁾ i miała facyatę przez dół i piętro pierwsze »aż nad dachy« ciągnącą się, czyli z attyką, podszkarpowaną, gzemsy z dachówek odpadły. Wejście odrzwiami kamienicami starymi w cyrkiel nad drzwiami, sień skle-

otrzymał w r. 1662 indygenat polski, został sekretarzem król. i podczaszym różańskim a w r. 1664 podczaszym warszawskim (Uruski hr. Rodzina, herbarz).

¹⁾ Revisio quart. nr. 1386, str. 505.

²⁾ Regestr censuum nr. 2832.

³⁾ Revisio quart. nr. 1395, str. 91.

⁴⁾ Por. rewizję z r. 1732, która mówi, że była dwupiętrowa. To II-gie piętro stanowiła zapewne izba na froncie kamienicy, którą później zniesiono.

piona, w niej komórka deskami opierzona z oknem w ulicę, sklep również sklepiony z oknem ze szymbami prostymi w ołowiu i odrzwiami kamiennymi. Kamienica była wówczas bardzo zrujnowaną, rozkład typowy innych kamienic, miała w izbach odrzwia kamienne, powały ze stragarzami, niektóre siostrzanicami powleczone. Indermachu nie było, tylko w podwórzu dwie izdebki drewniane. W posiadaniu Kinastów była jeszcze w r. 1791, następnie należała do Józefa Dörla (Dörl, Derli) (1806). Właściciel ten nie zajmował się sam kamienicą, lecz ją wdzierżawiał. W roku 1810 był dzierżawcą Rozmanit a w r. 1816 urodzony Marcin Olechowski na lat 3, t. j. do r. 1819. Dzierżawcy nie troszczyli się o dobry stan kamienicy, to też w r. 1816 stwierdzono, że belki sufitowe na I-em piętrze w 2 pokojach frontowych zgniły i połowa sufitu w pierwszym pokoju zawałiła się¹⁾, również i cały widermach z drzewa wystawiony był zdezolowany (1818 r.).

W r. 1823 dnia 30 grudnia nabył ją na licytacji sądowej za 5.700 złp. jako kamienicę spustoszałą: Tomasz Obrębski, który w roku 1827 zamierzał przystąpić do jej restauracji, którą dopiero następny właściciel Wincenty Kaliciński (Kaliciński) w r. 1838—40 przeprowadził. Tenże w r. 1851 przeprowadził jeszcze budowę »altany« dla oświetlenia schodów w kamienicy frontowej i restaurację drugiego piętra i położenie nowego dachu i odbudowanie drugiego piętra widermachu.

W r. 1878 należy kamienica do Karoliny Nowakowej, następnie do syna jej Dra Gu-

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

stała Nowaka (1886) i współwłaściciele, którzy w roku 1897 przerabiają klatkę schodową i fasadę frontową kamienicy ¹⁾).

W r. 1901 jest właścicielem Emil Nowak, a w r. 1907 Józef Bialik, masarz, i radca m. Krakowa, (właściciel kamienicy l. or. 51 przy ul. Florjańskiej).

Dzisiaj ma drzwi w bramie dwuskrzydłowe w półkolistych od góry odrzwiach, pochodzące z pierwszej połowy XIX-go w., drągiem drewnianym do zapierania i dwoma otworami do zasuwania bramy zaporą drewnianą. Sień tylko w przedniej części sklepią, w dalszej (od podwórza) sufitowa, izba dolna o 2 oknach na tył. Schody kamienne z żelazną kutą balustradą, nad schodami ładna sklepią altana. Na te schody wychodzą okna zakratowane z przedpokojów mieszkań I-go i II-go piętra. W podwórzu oprócz oficyny są na murze od kam. l. or. 36 ganki oszklone, murowane na arkadach w dolnej części. — Realność ta obejmuje 450 m².

L. or. 40, sp. 340, Gm. IV, 519. Kamienica w połowie XVI-go wieku w posiadaniu mieszczan krakowskich będąca a mianowicie Jana Pierzchały, karczmarza (1564), w roku zaś 1577 syna jego Jakóba Pierzchały, także karczmarza krakowskiego ²⁾, pozostała w ich rękach do końca tegoż wieku. W tej kamienicy »Pierzchalińskiej« mieszkał w r. 1593 Ludwik Wierzbęta ³⁾).

¹⁾ Akta budownictwa miejskiego (plany).

²⁾ Registr census nr. 2518, 2533.

³⁾ Toż, nr. 2559.

W początku XVII-go wieku należy do X. X. Wikaryuszów kościoła św. Floryana (rok 1607)¹⁾, którzy zarządzali nią przez swoich »gospodarzy«. Od nazwisk tych administratorów kamienica nazywana bywa nieraz w wykazach czynszów. Takim gospodarzem był w r. 1607 Andrzej Podbielski, w r. 1637 niejaki Czarnecki. Do Kollegium XX. Wikaryuszów kościoła św. Floryana na Kleparzu należała kamienica ta aż w okres lat siedmudziesiątych XVIII-go wieku (1762-4). XX. Wikaryusze nie bardzo starali się o dobre utrzymanie kamienicy, jak niemniej o dobre stosunki z sąsiadami. Wynikały stąd obustronne spory. Sąsiedzi skarżyli się przed urzędem na zdezelowanie ich kamienic z przyczyny XX. Wikaryuszów i sprowadzali urzędowe rewizye kamienicy, XX. Wikaryusze niepozwalali niejednokrotnie wejść takiej »komisyi« na rewizyę swojej kamienicy, lub nawzajem zanosili »żałobę« na szkody wynikłe ze złego stanu kamienic sąsiedzkich. — Tak w r. 1750 skarżą się XX. Wikaryusze, że od strony kamienicy Kawińskiego (l. or. 42) spadki z dachu, »z włoska« danego, spływają na dach ich kamienicy, tudzież i okapy ze stajni Kawińskiego i t. d., wskutek czego tworzy się na podwórzu bajoro, które podmaka znów mury kamienicy (l. or. 38) p. Piotra Biankiego, podcześnie liwskiego, o co ten ma pretensye do XX. Wikaryuszów²⁾.

W roku 1764 należy już do Umińskiego (Umieński, Umiejski), kotlarza krakowskiego a po

¹⁾ Registr censuum, nr. 2574.

²⁾ Revisio quart. nr. 1387, str. 25.

jego śmierci do jego spadkobierców do r. 1788¹⁾. W tym roku jest własnością »sławetnych Lekszyckich«, więc mieszczan krakowskich, skoro mają predykat »sławetny, famatus«. Dla nich to przeprowadzili sukcesorowie Umińskiego rewizję i oszacowanie kamienicy w r. 1788 dn. 5 lipca²⁾. Kamienica była wówczas jeszcze jednopiętrową, miała facyatę przez dół, piętro pierwsze pod dach ciągnącą się (więc bez attyki), filarem środkiem podjechaną. Ten filar, czyli raczej szkarpa, podpira i dzisiaj tę kamienicę w środkowej jej części. Wchodząc do kamienicy, odrzwia kamienne, stare, drzwi drewniane w pół otwierające się.

W sieni powała i stragarze podstemplowane, rynsztok, w murze od kam. Kosińskiego (l. or. 42), szafka z zawarciem, frambug cztery. Idąc po lewej ręce do warsztatu ściana drewniana stara, z niego okno w ulicę, szyby tafłowe z dwiema okiennicami drewnianymi z »zawłoką«, komin murowany. Z warsztatu wejście do sklepu, odrzwia kamienne, drzwi żelazne, jedno okno w ulicę z żelazną okiennicą. Sklep ten był sklepiony, w murze od kam. Kinastów (l. or. 38) frambuga. W tejże sieni przy izbie tylnej ognisko deskami opierzone. Izba dolna miała odrzwia i drzwi drewniane, tudzież dwie ściany drewniane i 2 okna w podwórze z rynienkami miedzianymi przy nich, w izbie powała i stragarze, podłoga, piec kaflowy przy nim kominek kapiasty z blachą żelazną i przepierzenie z desek.

Idąc z sieni »na górę« t. j. na I-e piętro, są schody drewniane proste z poręczami i balasami

¹⁾ Regestr censuum nr. 2822, 2836.

²⁾ Revisio quart. nr. 1396, str. 159.

prostemi, w tej sieni przepierzenie z desek i kuchenka. Po prawej ręce sklep ze zrysowanem sklepieniem i odrzwiami kamiennymi, okno 1 w ulicę, podłoga z tarcic, piec kafl., kominek przy nim szafiasty, z którego jest palenie do pieca. W tej izbie »przepierzenie z blejtramów szarem płótnem podwleczone«. Wychodząc ze sklepu, w sionce przepierzenie z deszczek stare, powała i stragarze, okno w ulicę Floryańską. Przy tem przepierzeniu izba czyli spiżarnia z dwiema ścianami drewnianymi, jednym oknem także w ulicę, powała w niej i stragarze też same, co w sieni — czyli jednolite. Izba tylna miała również z dwóch stron ściany drewniane, pokręcone, okno w podwórze, powała i stragarze w niej »przeźroczyste«. — W izbie drugiej w podł. izby tylnej jest jedna ściana drewniana, dwa okna w podwórze, powała ze stragarzami, piec kaflowy i przepierzenie drewniane. Z tego opisu widoczna, że tylko część tej kamienicy na I-szem piętrze była drewniana. Dach nad całą kamienicą zły, stary.

Z sieni dolnej, idąc w podwórze, były odrzwia murowane, facyata tylna popekała. Na podwórzu studnia o 2 słupach z wałem i wiadrem miedzianem, także »przykłapa« na 4 słupkach dachem nakryta, zamiast muru granicznego parkan. Indermach był drewniany, całkiem zgniły, w nim dwie izdebeczki.

Pod kamienicą były tylko wówczas dwie piwnice: jedna pod sienią, druga pod sklepem, wejście do nich ze sieni, okna dwa w ulicę.

Kamienicę Lekszyckich oszacowano w tej rewizyi na 2960 złp., — wliczając w to widerkaufy, jakieby się na niej znalazły.

W końcu XVIII-go wieku (1791 r.) należy do

Piotra Waygnera (także Waydnera, Waynera zwanego), mosiężnika i żony jego Maryanny z Witalskich. Waygner zmarł przed r. 1815, a kamienica przechodzi na własność wdowy ¹⁾ po nim. W tymże r. 1815 przerobiono okno od kam.l. or. 38 na drzwi sklepowe, które w r. 1821 »zakasowano«, a wybito drzwi z drugiego przyległego okna. W indermachu kamienicy była kuźnia kotlarska niesklepiona, która w r. 1841 przez właściciela Franciszka Waygnera przerobioną została na murowaną stajnię i wozownię. Kamienica ta wystawiona była w roku 1842 d. 23 listopada ¹⁾ na licytację w cenie 25.600 złp. Według opisu edyktu była »cała murowana, składająca się z dołu, pierwszego i drugiego piętra, widermachu, piwnic murowanych, podworca, strychów, o facyacie od dołu aż do wierzchu murowanej«. — Nabył ją Józef Krzywicki i posiadał przez lat dziesięć. Po jego śmierci na żądanie wdowy Maryanny Krzywickiej sprzedaną została na licytacji w r. 1851 Tomaszowi Pindelskiemu, który w tymże roku uzyskał pozwolenie na »przeistoczenie bramy frontowej od ulicy« przez przesklepienie tejże półkolisto dla wzmocnienia murów z podciągnięciem nowych węgarów kamiennych wraz z progiem«, tudzież na urządzenie pieca piekarskiego pod izbą tylną w piwnicy.

W r. 1860 jest właścicielką Katarzyna Pin-

¹⁾ Maryanna Waygnerowa już jako wdowa zabezpiecza na swojej kamienicy w r. 1822 dnia 10 listopada 2.000 złp. z procentem 5 na rzecz funduszu szpitala obłąkanych w Krakowie. — Akta hipoteczne m. Krakowa w Arch. m. Krakowa.

²⁾ Dziennik rządowy z r. 1842, dodatek nr. 128/9.

delska, wdowa, a następnie Julian Pagaczewski, właściciel browaru i b. radca miejski. Po jego śmierci należy do Michaliny Pagaczewskiej, która przeprowadza wzniesienie piętra drugiego na tylnej części kamienicy frontowej oraz wymurowanie altany nad schodami głównymi, dotychczas ścianami drewnianymi opatrzonej¹⁾ (1879). W roku 1884 wystawiono jednopiętrową oficynę o 2 izbach a w r. 1893 przerobiono okno frontowe na parterze przy kam. l. or. 38 na wejście sklepowe. W kamienicy tej była przez długi czas piekarnia M. Opidowicza.

W posiadaniu tej właścicielki i syna jej Dra Juliana Pagaczewskiego, obecnie profesora historii sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, pozostaje kamienica do dnia dzisiejszego, zajmując powierzchni całej 471 m².

Kamienica ta zachowała dawniejszy swój wygląd, ma bramę wjazdową w obramieniu kamiennym, półkolem od góry zakończonem, drzwi dwuskrzydłowe, drewniane, z drągiem z tyłu do zapierania. Sień jest cała wjazdowa, ma w pierwszej połowie sufit, w drugiej (od schodów ku podwórzu) jest sklepią beczkowo, ściany jej (z framugami po stronie prawej t. j. od kam. l. 42) mają dołem »tablatury« drewniane. W pokoju na I-em piętrze zachował się kominek pochodzący z czasów Ludwika XVI-go.

L. or. 42, sp. 341, Gm. IV, 520. Kamienica, znana dzisiaj jako »Hotel polski«, albo »Ho-

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

tel pod Białym Orłem¹⁾, była w połowie XVI-go wieku własnością niejakiego Wojciecha Zdunka (Zdunek) (1564) a pod koniec Korzeńskiego²⁾ (Korzinski), a w roku 1609 już Jana Dzierzka, krawca, alias Waczanowskiego. Kamienica »Dzierzkowska« była jeszcze w posiadaniu J. Waczanowskiego w r. 1644³⁾, a w r. 1652 należy do wdowy po nim: Janowej Dzierzkowej, a około r. 1670 do Grzegorza (Grygier) Axona (Jaxona), skrzypka (muzykanta), który pozostawił ją swoim potomkom na początku wieku XVIII-go. W roku bowiem 1702 d. 3 stycznia przeprowadzono na żądanie sukcesorów nieboszczyka Grygiera Axona oszacowanie kamienicy tudzież ogrodu z budynkami »Iglarzowskie« nazwanego, przy lazarecie nad stawem szpitala św. Sebastyna położonego⁴⁾. Opis ten podaje, że kamienica ma przestronną sien sklepioną a z niej sklep także sklepiony od ulicy z dwójgim drzwiami żelaznymi i drewnianymi, okno z niego na ulicę z kratą żelazną i okiennicą; przy sklepie zapierzona drzewem komora. Na dole izba z alkie-rzem, na górze od strony Kikulinusa (l. or. 44) izba sklepista, po drugiej stronie izba z ciemną komorą. Na tyle nad dolną izbą mieszkania pobudowanego nie masz, tylko miejsce na niego i komory dwie od kamienicy XX. Wikaryuszów kościoła św. Flo-ryana (l. or. 40). Pod kamienicą piwnic trzy. Inder-

1) Godło hotelu »pod Białym Orłem« znamy już od roku 1858.

2) Regestr censuum nr. 2518, 2559.

3) Revisio quart. nr. 1379, str. 167.

4) Revisio quart. nr. 1381, str. 3.

mach jest, ale »nic po nim, z drzewa, spróchniały, stajen cztery na zadzi«.

Kamienicę oszacowano wówczas na 4400 złp. włączając w to legat 600 złp. księdzu Axonowi przez ojca naznaczony. Tegoż roku 1702 d. 6 maja¹⁾ nastąpił podział na 5 części tak kamienicy jak i ogrodu »Iglarzowskie« między spadkobierców Grzegorza Axona, t. j. na dzieci Mateusza Zaleskiego, nożownika krak., zrodzone z nieboszczki Agnieszki Axonównej, na syna Tomasza Axona, jego braci i siostrę, uzupełniony jeszcze przez podział w roku 1723 przeprowadzony²⁾. Następnie należy do Kawińskiego (Kawieńskiego), krawca krak. (r. 1738), za którego w r. 1750 był dach na kamienicy »z włoska dany«, potem już w r. 1764³⁾ do starosty rożańskiego.

W końcu XVIII-go wieku (r. 1791)⁴⁾ należy do rządu kamienic »szlacheckich«, będąc wówczas własnością urodzonego Kosińskiego, komornika granicznego.

W pierwszych dziesiątkach XIX (w r. 1821) należała do Macieja Kossowicza, który nie mieszkał w Krakowie, lecz w t. zw. Galicyi austryackiej i wydzierżawił kamienicę na »oberżę« Franciszkowi Staniszewskiemu. Stan tego domu zajezdneho w r. 1827 był znacznie »zdezelowany«. Wykazuje to urząd budownictwa miejskiego w piśmie do Wydziału spraw wewnętrznych i Policji Senatu Rządzącego

1) Revisio quart. nr. 1384, str. 5.

2) Tamże, str. 541.

3) Registr censuum nr. 2797, 2822.

4) Opis zabudowania m. Krakowa z r. 1791.

woln. m. Krakowa z dn. 18 czerwca 1827 roku¹⁾. Mur facyaty frontowej zrysowany nad bramą wjezdną i oknami górnymi przez dwa piętra potrzebuje przebrania rysów tudzież przesklepienia nowego nad temiż oknami przy obmurowaniu osady węgarów bramy.²⁾ W podwórzu mur pod gankami od schowanki na sieczkę cienki zrysował się i upadkiem grozi..., potrzebuje przemurowania z dobraniem fundamentu, 3) w stajni filar, na którym sklepienie tejże wspiera się, osiadł, sklepienie pociągnął i zrysował, 4) mur wspólny graniczny od wdermachu sąsiedzkiego domu Drelinkiewicza (na ul. św. Jana) potrzebuje przebudowania, 5) na wdermachu, gdzie stancye gościnne się znajdują, ściany należy przemurować i przesklepić.

W posiadaniu M. Kossowicza była kamienica do r. 1830 dn. 30 marca, w którym przeszła na własność Franciszka Staniszewskiego, utrzymującego dalej w niej »oberżę«. W r. 1836 dnia 8 czerwca wystawiono ją na licytację²⁾ w cenie 35.000 złr. z poprzedniego nabycia na licytacji wziętej. Była ona »na oberżę urządzona i wszelkimi konsensami do domu zajezdneho przywiązany mi zaopatrzon«. Cała z fundamentu murowana, od frontu na zielono malowana, składała się z mieszkań dolnych, pierwszego i drugiego piętra, wdermachu, piwnic, stajen murowanych i podwórza. Obejmowała wszystkich pokoi 24. Sień sklepiona, brukowana. W 2 pokojach na dole sufity gipsowe. W pokojach na piętrze kominki szafiaste z tabla-

1) Akta Budownictwa miejskiego.

2) Dziennik rządowy woln. m. Krakowa.

turami, przed nimi posadzka marmurowa. W podwórzu ganek drewniany z balaskami w trójkąt ustawiony na I i II-em piętrze, spichlerzyk murowany z kryjówką ciemną, pod zabudowaniami widermachu stajnia duża sklepiona na 24 koni. Nad kamienicą dach spadzisty, nad którym altana z oknami dającymi światło wewnątrz kamienicy. W tyle widermachu był jeszcze drugi podwórczyk.

W r. 1847 akta wymieniają właścicielką tej kamienicy Staniszewską, wdowę po Franciszku Staniszewskim. W tymże roku (1847) nabył od Staniszewskiej kamienicę Jan Wartalski. W r. 1858 jest własnością Juliana Zalewskiego, który otrzymuje w r. 1860 pozwolenie na wybudowanie »nowej oficynki w drugim dziedzińcu realności«, a następnie do Feliksa Bojanowskiego, który w r. 1876 dał nowy dach ogniotrwały, urządził nową altanę nad klatką schodową oraz odnowił facyatę frontową kamienicy. Widok tej facyaty podaje rysunek z roku 1876¹⁾. »Hotel Polski« miał wówczas bramę wjazdną; zajeżdżali też do niego powozami i brykami okoliczni i z Królestwa Polskiego właściciele dóbr. — W ręku Feliksa Bojanowskiego jest Hotel Polski w r. 1889 a następnie od r. 1896 Stanisława Niedośpiała i żony jego Wiktoryi. Poprzednią facyatę Hotelu zmieniono w r. 1910 o tyle, że bramę wjazdową zamieniono na bramę do wejścia z progiem kamiennym i nowymi drzwiami oszklonemi a nad bramą wystawiono oszkloną od góry markizę żelazną na dwóch bocznych wspornikach, wykonaną w fabryce Józefa

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

Goreckiego. Na czole z frontu markizy jest stylizowany Orzeł polski, na dwóch wspornikach w kole: herb Pogoń litewska. Markiza ta osłania wejście hotelu do dzisiaj. Od października 1913 roku jest ta kamienica własnością księcia Adama Ludwika Czartoryskiego, który kupił ją dla powiększenia kompleksu budynków na ulicy św. Jana, gdzie mieści się część zbiorów »Muzeum XX. Czartoryskich«. Kamienica ta nie jest jeszcze do tego kompleksu ściśle włączona, wydzierżawiona jest dalej na użytek »Hotelu Polskiego«.

Powierzchnia parceli tej kamienicy wynosi 583 m².

L. or. 44, sp. 342, Gm. IV, 521. Kamienica naróżna przy dawnych murach miejskich i basztach, które się dochowały, bokiem zwrócona do nich, czyli w t. zw. wówczas przecznice, należała pierwotnie do mniej urządzonych i zabudowanych domów krakowskich, jakimi były domy stojące na granicy właściwego miasta. Była ona zawsze w posiadaniu mieszczan krakowskich, kamienicą mieszczańską. Od połowy XVI-go wieku aż w drugą połowę XVIII-go miała tylko dół murowany, pierwsze jej piętro było drewniane, dlatego należy do tych budowli, które urzędowo nazywano domami w przeciwstawieniu do budynków w całości zmurowanych (pierwsze i drugie piętro), nazywanych: kamienicami.

Właścicielem w połowie XVI-go wieku (1564) był Wawrzyniec Stypuła a następnie Jan Koń, karczmarsz (1577). W końcu XVI-go wieku

regestra czynszów wymieniają właścicielem tej kamienicy (używamy nazwy kamienica według dzisiejszego jej stanu) niejakiego Seczemińskiego v. Secemińskiego (1503) a na początku XVII-go w.¹⁾ Jana Matlocha alias Wątroby, piwowara i karczmarza krak. (1607). Umarł on około r. 1637, gdyż registr czynszowy z tego roku podaje za właścicielkę: Wątrobinę. W r. 1644 dn. 30 czerwca przeprowadzono urzędową rewizję »domu narożnego« wedle domu Dzierzka alias Jana »Waczanowskiego«, na żądanie Maryanny Matlochowej wdowy, tudzież potomków jego: »Katarzyny Adama Wałczyńskiego, Zuzanny Tomasza Sobkowicza, Łucyi Jana N., zegarmistrza, małżonek, także Szymona i Jakuba Matlachowiców«. Rewizya, w której brali udział rzeczoznawcy: Wojciech Dyxon, Franciszek Mucyni, majster murarski,²⁾ Wojciech Węgrzynowicz, określiła, że piwnice są złe, także ściana od domu Dzierzka (l. or. 42), »browar, gumno i słodownia złe i od przecznicy podparte«. Nad sienią na I p. izba i sklep zły, komór sześć, dachy i rynny również złe³⁾.

W połowie XVII-go wieku należy do Zelaszkowica (1652). Wówczas mieszkał w niej Adam Celny, karczmarz, który w r. 1656 wymieniony jest już właścicielem, również i dziesięć lat później (1666)⁴⁾. Następnie należy do Adamczyka, zdaje

¹⁾ Registr censuum nr. 2574, 2588.

²⁾ Wiadomości do niego podaje: Dr. St. Tomkowicz, Przyczynki do hist. kultury Krakowa, Kraków, 1912, str. 97 i nast.

³⁾ Revisio quart. nr. 1379, str. 176.

⁴⁾ Registr censuum nr. 2627, 2645.

się, syna poprzedniego Adama Celnego, jakby na to imię patronimiczne: Adamczyk wskazywało. W roku 1677 jest już własnością Balcera alias Paulfesty, białoskórника krak. i jego żony. Od tych właścicieli zwaną też jest później kamienicą »Paulfeścińską«. Właściwe imię i nazwisko tego właściciela było Paweł (Paul) Festa, powszechnie jednak zwano go: Paulfesta.

Rewizya kamienicy, przeprowadzona na żądanie tego właściciela w roku 1677 dn. 18 sierpnia ¹⁾, wykazała także ruinę w piwnicach, izbie dolnej; browar drewniany, stary, zły, studnia popsuta, a na I-szem piętrze posadzka w »szpiklerzu« ceglana była »popsowana« na szerokości łokci 7 a na wzdłuż łokci 6, powała zła i wszystko, co było drewnianego na tem piętrze, zgniło«. W r. 1689 należy już do »Paulfeściny Reginy, białoskórniczki, kaczmarki«, wdowy ²⁾). Mieszkał wtenczas w tej kamienicy Michał Kikulinus, kupiec, »co miód robi, który naprzód dzierżawił kamienicę »Paulfeścińską« a na początku XVIII-go wieku został jej właścicielem. Registr czynszu z r. 1714 podaje, że kamienica należy do p. Kikulinusowej Reginy (Jadwigi?), z dopiskiem: »szynkuje«. W jej posiadaniu była do r. 1738 t.j. do śmierci właścicielki. W tym roku d. 21 października przeprowadzono rewizyę i takse kamienicy nieboszczki Reginy Kikulinusowej, narożnej na ul. Floryańskiej, na instancją Andrzeja Kikulinusa, rajcy krakowskiego i Jana Zielińskiego, podwójcego krak., jako egzekutorów testamentu. Poda-

¹⁾ Revisio quart. nr. 1383, str. 67.

²⁾ Registr censuum nr. 2703.

jemy ogólny opis kamienicy na podstawie tej re-wizyi ¹⁾).

Facyata cała obielona, ale tylko mur do pierw-szego piętra a dalej drewniane ściany. Odrzwia do kamienicy kamienne, drzwi drewniane dębowe, na których szyny żelazne, z furtką. W sieni podłoga, po prawej ręce przepierzenie z tarcic, z któ-rej okno na ulicę, z okiennicą drewnianą. W tejże sieni na prawej ręce sklep sklepiony, okno na ulicę z kratą żelazną i takąż okiennicą, »ankrów dwie przez ten sklep idzie«, podłoga z tarcic, piec kaflowy biały, szafek murze dwie«. Z tego sklepu drzwi do kuchni sklepionej, okno z kratą w ulicę (przecznicę). Przy niej izba na tył, odrzwia w niej drewniane, powała małowana, drewniana, niezła, okna 2 na tył po 4 kwatery, piec kaflowy na fun-damencie ceglany, »szafka w murze na szkło stara«.

Na I-e piętro idąc, schody drewniane, z bala-sami; na sali powała zgniła, z niej dwa okna na ulicę. Na tej sali przy izbie komin lepiiony i wapnem otynkowany. Izba z odrzwiami i drzwiami drewnia-nemi, powała ze stragarzami, dwa okna na ulicę z dobrymi kwaterami. W tej izbie komnata o 1 oknie, przebudowana z drzewa; wszystkie ściany w izbie i komnacie i od ulicy są z drzewa. Dalej komora o jednym oknie.

Idąc na tył jest per mondum szpichlerz, do którego drzwi żelazne, w nim 3 okna z kratą żelazną i posadzka ceglana; podle szpichlerza ko-mórka prosta.

Na tyle jest ganek sklepiony, w którym

¹⁾ Revisio quart. nr. 1384, str. 1679.

jest sklepik sklepiony z 2 oknami, w nich po dwa pręty żelazne. Obok sklepiku kuchenka.

W podwórzu na tyle stajnia, jak wozownia, z niej druga stajenka z oknem na przecznicy. Tutaj także studnia z cembrzyną i wałem okowanym z 2 korbami.

Wejście do piwnicy było pod schodami, w jednej dwa okna na tył, jedno na ulicę, druga piwnica sklepiona a trzecia mała piwniczka z oknem. Wartość całej kamienicy wraz z widerkaufami oszacowano na 2.500 zł.

W r. 1748 należała kamienica do Putanowiczowej, która w tymże roku aż do r. 1752 przeprowadza w niej »reparację«. Rewizya¹⁾ z r. 1752 wymienia te naprawy: na pierwsze piętro schody nowo dane z poręczami nowymi, nad wschodami balasiki, izdebka z kuchenką przy schodach, na tył okna mająca, całkiem nowo wyreperowana. Na tyle ściana drewniana od strony kam. Kawińskiego (l. or. 42) in anno 1748 de novo dawana, słupy nowe dębowe z dębowymi przyciesiami, stajnia i izdebka przy niej z drzewa starego ale dobrego. Ściana od ulicy publicznej (frontowa na I p.) z drzewa starego przestawiana. W izbie rezydencyjalnej p. Putanowiczowej i w komnacie podłoga nowo dana, piec kaflowy nowy, drzwi nowe, dębowe stolarską robotą.

W r. 1760 jest kamienica »Putanowiczowska« własnością Piotra Fontaniego, ławnika wyższego prawa na zamku krak. i żony jego Elżbiety. W r. 1762 dnia 5 sierpnia przeprowadzono znowuż

¹⁾ Revisio quart. nr. 1387, str. 211.

»rewizyę« i oszacowanie kamienicy¹⁾, która wykazuje znaczne »zdezelowanie«. Z rewizyi tej podajemy tylko, że: »facyata od ul. Floryańskiej przez dół, pierwsze piętro ciągnąca się, jest murowana, w pierwszym piętrze kawałek facyaty jak sień szeroka aż pod dach drewniana, gliną polepiona, dalej zaś tak z facyaty jako podłużnym murze od murów miejskich, piętro pierwsze całkiem drewniane i gliną polepione«... Oszacowano kamienicę na 3.200 złp. wraz z widerkaufami.

Pod koniec XVIII-go wieku (1788) należy do Karola Tacła, kupca win i ławnika miasta Krakowa. K. Tacel ożeniony był w trzecim małżeństwie²⁾ z Maryanną Fontani, córką poprzedniego właściciela (1783). Umarł w końcu 1796 r., w testamencie swoim napisał, że kamienicę, w której z żoną mieszka, odzyskał prawnie i uznaje, że żonie jego cała kamienica po ojcach się należy. Tacel zostawił trzech synów małoletnich, urodzonych z trzeciej żony: Jana, Wincentego i Antoniego³⁾.

Na początku XIX w. należy do Antoniego Netza, a już w r. 1814 do Antoniego Sapałskiego, który w tym czasie prosi o uwolnienie czterech pokoi z alkową od kwaterek oficerskiego przechodzących przez Kraków wojsk (rosyjskich), ażeby mógł wykonać w nich naprawy. Po uczynionej urzędowej »rewizyi kwatery oficerskiej« widziano, iż cztery pokoje z alkową bardzo są porysowane,

¹⁾ Revisio quart. nr. 1390, str. 28.

²⁾ Pierwszą żoną jego była Klara Maryani, drugą Małgorzata Sztumer, z którą żył pięć tygodni, umarła w roku 1728.

³⁾ Testamenta, nr. 783.

bowiem przez usiáwienie fundamentów pod nowo w murowanym widermachem poprzeczne pięć murów odeszły od muru głównego«, nadto wszystkie te pokoje należy oczyścić, posadzki nowe położyć i t. d.¹⁾ Dalszą restauracyę przeprowadza Antoni Sapalski w r. 1827 to jest »rozprzestrzenienie bramy dla wjazdu, wybicie drzwi w miejscu okna od strony murów miejskich, przerobienie ślepego okna na widoczne bez zmiany podziału symetrycznego facyaty tej strony, wystawienie ganków... pobielenie i umalowanie facyaty od frontu.

W połowie XIX w. należy do Antoniego Schwarza, a potem przechodzi do rąk rodziny: Wodaków, t. j. Florentyny Wodak a po jej śmierci (r. 1889) na spadkobierców, Emila, Magdaleny, Olgi i Matyldy (Meleniewskiej) Wodaków i w ich posiadaniu utrzymuje się do dzisiaj, którzy, może ze swoim uszczerbkiem, strzegą jej, żeby pozostała tylko w polskich i chrześcijańskich rękach.

Kamienica ta ma jeszcze wygląd, który miała na początku XIX w. Tylko parę okien na parterze (jedno od frontu) od ulicy Pijarskiej przerobiono na wejścia sklepowe i wywiedziono na dachu szeroki komin, kiedy w ósmdziesiątych latach XIX w. przerobiono piwnice na piekarnię. Odrzwia wchodowe do kamienicy mają obramienie kamienne, brama wjazdna o drzwiach dwuskrzydłowych, sień ma zachowane sklepienie beczkowe; sklepione są również niektóre izby dolne. W podwórzu obiegają ganki drewniane, z takimiż balasami na ładnych wspornikach. Na podeście schodów II-go piętra

¹⁾ Akta Budownictwa miejskiego.

posadzka z cegły, klatkę schodową oświetca wysoka ponad dach wywiedziona, murowana »altana« t. j. »latarnia« schodowa. W r. 1914 w sierpniu umieściły właścicielki w narożniku kamienicy na wysokości I-go piętra figurkę Małki Boskiej, rzeźbioną w drzewie i polichromowaną, która przedtem znajdowała się w kruście kościoła XX. Pijarów w Krakowie. Przy ustawieniu tej figurki umieszczono przy niej napis na pergaminie, zamknięty w rurce a od góry osłonięto kutym miedzianym daszkiem.

Niechże wzniesiona tu ręką właściolelek Matka Boska ma ten dom »w swojej obronie«!

WYKAZ OSÓB.

(Liczby w nawiasach () oznaczają rok, bez nawiasów stronę).

- A.**
- Adamczyk 170, 171
 Aichler (1552) 33
 Alexander I, cesarz rosyjski (1805) 58, 59
 Anglikowicz, jubiler (1694) 118
 Axon, Jaxon, Grzegorz, muzykant-skrzypek (1670) 165, 166
 Axon, ksiądz (1702) 166
 Axon Tomasz (1702) 166
 Axonówna Agnieszka ob. Zaleska
- B.**
- Babski Szymon, kupiec (1700) 93
 Badeniowa hr. Cecylia ze Skrzyńskich (1894) 130
 Baldi Dziuli 67
 Baldi Justyna z Sybeneicherów (1609) 67
 Banaś Stanisław (1896) 88
 Bandurski Roman, budowniczy (1913) 139
 Baranowska Salomea (1722) 120
- Baranowski Jakub (1722) 120
 Barszcz Wawrzyniec (Lorenc) (1636) 33
 Baumowa (1788) 79
 Bazes Gustaw Gerson, kupiec (1900) 130
 Bąk Jakub (1666) 24
 Bąk (XVI) 140
 Bechm dr. medycyny, rajca krak. (1664) 34
 Bęgli, kupiec krak. (1723) 135
 Belica Marcin, krawiec (1762) 37
 Belicowa Elżbieta (1762) 37
 Bełdowscy małoletni 116
 Bełdowska Maryanna (1815) 115
 Bełdowski (1811) 115
 Bełza Andrzej, rajca krak. (1635) 24
 Ber Tekla ob. Fritzowa
 Berowa Regina ob. Bulińska
 Berwald Aron (1909) 39
 Berechowiczówna Anna ob. Zastawna
 Bełkowski Jan (1851) 154

- Bezechowic, ob. Bezokowic
 Bezokowic (Bezechowic) Piotr,
 kupiec (1623) 112
 Bialik Józef, masarz i radca
 m. Krakowa (1907) 159
 Biały 77
 Bianchi, Bianki, Piotr, podcza-
 szy litewski (1732) 156, 157,
 160
 Bianchi Salomea z Karskich
 (1750) 157
 Biborski Aleksander, budo-
 wniczy krak. (1895) 82
 Biron Tomasz (1810) 15
 Bojanowski Feliks (1876) 168
 Bojarska Jadwiga z Ciechom-
 skich 16
 Bojarski Marcei, zegarmistrz
 (1905) 16
 Bojarski Władysław, zegar-
 mistrz (1905) 16
 Bomfilii, doktor (med.) (1706) 35
 Borek Alexy (1530) 83
 Borek Stanisław ks. kantor
 katedry poz., kanonik krak.
 (1530) 83
 Borkowa Zuzanna (1609) 67
 Boroński Wawrzyniec, majster
 murarski (1824) 153
 Bossowska Anna, przełożona
 klasztoru PP. Prezentek przy
 kościele św. Jana 62
 Bożejowski Tomasz (1577), kar-
 czmarz kr. 154
 Bractwo Miłosierdzia (1656)
 73, 141
 Bruczi ob. Suchocki
 Brzuchański Stanisław (1639) 24
 Bukowska hr. Henr. ob. Zaklika
 Bulińska Maryanna (1831) 48
 Bulińska Konstancya ob. Ko-
 sicka
 Bulińska Regina z Florkow-
 skich 1° v. Berowa (1804) 47
 Buliński Józef (1804) 47
 Burczyńscy 54
 Burczyńska Agnieszka (1752),
 wdowa po Anton. 2° v. Ko-
 złowska 52, 57, 69
 Burczyński Antoni, ławnik
 wyższ. prawa (1750) 52, 54
 Burtan, artysta malarz 82
 Burtanowa z Sataleckich Aniela
 82, 91
 Byczyńska Joanna ob. Stattle-
 rowa

C.

- Carli, Karli, rajca. krak. 95
 Celiński (1706) 112—113
 Celny Adam, karczmarz (1656)
 170, 171
 Cerasinowa Anna z Fogelwe-
 derów (1561) 40
 Cerasinówna Anna 41
 — ob. Cyrusowa
 Cerasimus-Kierstein Jan (po-
 łowa XVI w.), wójt wyższego
 prawa 39, 40
 Cercha Józef (1770), mydlarz
 krak. 98, 140
 Chachłowska ze Świątków An-
 tonina (1894) 81
 Chachłowski Jan, rzeźnik (1894)
 81
 Chaciński (1771) 140
 Chmiel Adam 139
 Chmiel Jan (Kmeller) (1564) &
 Chełmski Jan Scibor z Chełmu,
 łowczy krak. (1656) 151

- Chełmski Marceyan Ścibor, pułkownik gwardyi król. (1680) 151, 152
- Condrath Stanisław, kupiec krak. (1609) 18
- Conrath, Cunradt. Foltin (Walenty), kupiec kr. (1552) 17
- Conrath Jan (1577) 17
- Conrath Stanisław (1577) 17
- Conrathowa Anna, żona C. Foltina (1577) 17
- Conrathowie 9
- Conratów potomkowie 18
- Corde, ob. Korde
- Cunradt ob. Conrath
- Cypcer Anna ob. Jelonkowa
- Cyrus Franciszek, wójt i rajca kr. (1637) 41, 42
- Cyrus Jan 41
- Cyrus Samuel, przysiężnik wyż. prawa (1595) 41
- Cyrus Sebastyan, ławnik krak. (1630) 33
- Cyrus Sebastyan, przysiężnik, wójt wyż. prawa (1590) 40, 41, 42
- Cyrus Stanisław 41
- Cyrusowa Anna z Cerasinów (1590) 40
- Cyrusowa Wojciechowa (1690) 42
- Cyrusówna Anna 42
- Czapnicki Leopold (1907) 32
- Czarnecki (1637) 160
- Czartoryski książę Adam Ludwik (1913) 169
- Czaykowiec Jakób, złotnik (1656) 121
- Czczołka - Tłokiński Erazm (1560), rajca kr. 101, 109, 111
- Czerkowicowa Marc. (XVIII) 35
- Czyżowski (XVII) 84
- D.**
- Dajkowski Maryan (1912) 117
- Darowski (1743) 140
- Darowscy 135
- Dąbrowa Wojciech (1637) 140
- Dąbski (1734) 140
- Dembiński, obersztlejtnant (1734) 77, 86
- Dembiński Piotr, star. czchowski, kasztelan oświęcimski (1674) 140
- Dembiński ob. Dębiński
- Derli ob. Dörl
- Derda ob. Dyrda
- Dębińska z Prowanów Elżbieta 50
- Dębińska Konstancya ob. Komorowska
- Dębiński Andrzej Samuel, kasztelan biecki, 50
- Dębiński Stanisław 50
- Dębski Jakub (1742) 135, 137
- Dilagowicz Jan (1607) 144
- Dilagowiczówna Anna (1626) ob. Wołkowa, 144
- Dilagowiczówna Katarz. (1626) ob. Toporkowa 144
- Dirda ob. Dyrda
- Dirąg ob. De Ronchi
- Dłużyńska Marya (1906) 48
- Dłużyński Wacław, dentysta (1906) 48
- Dobrzański Feliks (1887) 117
- Dörl, Derli, Józef (1806), 158
- Drelinkiewicz, introlig. (1706) 25, 167

Drzymaldi ob. Grimaldi
 Dubienic (Dubiewicz) Jakub
 (1652) 119
 Dubiewicz ob. Dubienic
 Dutkiewicz Andrzej (1841) 87
 Dyrda, Derda, Dirda Maciej,
 piekarz (1577) 121
 Dyrąm ob. De Ronchi
 Dyrąm ob. De Ronchi
 Dytrych, rękawicznik krak.
 (1762) 74
 Dyxon Wojciech (1644) 170
 Dżianotti, rajca krak. (1743) 13
 Dzierzek alias Waczanowski
 Jan, krawiec (1609) 165, 170
 Dzierzkowa Janowa (1652) 165

F.

Feig, Feik (1870) 88
 Feik Franciszka Ksaw. (1878)
 88
 — ob. Żychowiczowa
 Feik Maryanna (1878) 88
 — ob. Kaczorowska
 Feistmantel Józef, rajca krak.
 (1751) 77
 Festa Paul ob. Paulfesta, 171
 Feystmantel, rajca kr. (1771)
 87
 Faff ob. Pfaff
 Fihauser Marcin, rajca krak.
 (XVI) 149, 150
 Firlej Marcin, krawiec krak.
 (1577) 33
 Filipkiewicz alias Skoczylas,
 krawiec (1656) 10
 Filipkiewiczowa Elżbieta (1666)
 10
 Florkowska Regina ob. Bulińska

Fogelweder Anna ob. Cerasi-
 nowa
 Fontani Bąbysta (1594) 18
 Fontani Maryanna zam. Taclo-
 wa (1783) 174
 Fontani Piotr, ławnik wyż.
 prawa na z. krak. (1760) 173
 Fox Jan (1820) 15
 Foxowa Tekla (1820) 15
 Fritkowa Tekla z Berów 47
 Francman Zygmunt (1912) 117
 Fuchs Gotlib (1766), kupiec
 krak. 25, 26

G.

Gadomska Wikt. ob. Ponset
 Gadomski Alfred (1890) 70
 Gajowicz Anna (1635) 23
 Gajowicz Grzegorz (1635) 23
 Gałka Erazm (1564) 83
 Gałek Leon, szewc (1895) 108
 Gawłowska Salomea 122
 Gawłowski Stanisław 122
 Gawrońska z Sierhiewiczów
 Konstancya (1722) 120
 Gawroński Andrzej. (1722) 120
 Gędzicka Barbara 19
 Gędzicki 11
 Gędzicki Tomasz, kuśnierz kr.
 (połowa XVII) 19
 Gędzicki Tomasz, mag. nauk
 wyzw. i doktor fil. (1659) 19
 Gędzicki Walenty (1637) 19
 Gędzierska Stanisława 138
 Gędzierski Stanisław 138
 Gierczycka Anna (1577) 121
 Gierczycki Andrzej, piekarz
 (XVI) 121
 Gierczycki Marcin, piekarz i
 i karczmarz (1544) 120, 121

- Gierczycka Mikołajowa (1593) 121
 Gitnerowa Teresa (1743) 86
 Glacz Seweryn, kuśn. (1577) 65
 Glaczówna Anna ob. Węgrzynowicowa
 Glińska Barbara ob. Meciżewska
 Głowa Andrzej, karcz. (1607) 155
 Głowa Maciej (1510) 109
 Goldfinger Samuel (1891) 70
 Gorecki Józef, fabrykant wyrobów ślusarsk. (1913) 21
 Gośliński Stanisław, krawiec (1577) 144
 Gostkowicz Stanisław, kowal (1577) 74, 75
 Goryszowska Cecylia z Sybenicherów 67
 Goryszowski Sebastyan 66, 67
 Goryszowski Wojciech 67
 Górnicka (XVII) 145
 Gvillaume Anna ob. Hilmanowa
 Grabowski Ambroży 60
 Grimaldi (Drzymaldi) Piotr (1612) 140
 Grudkowska Małg. (1821) 152
 Grudkowski Jerzy (1824) 153
 Grudziński Piotr, star. średzki i mieścicki (1652) 51
 Grudzińska z Komorowskich Katarzyna (1689), starościna średzka, 51
 Guilon ob. Gvillaume
 Gutteter Pangratus 83
 Gvillaume Ludwik, Guilon Louis (1714) 42
- H.**
- Handlikowic Wawrzyniec, złotnik (1699) 112
 Häusler Gustaw, fabr. instrum. muzycznych (1896) 100
 Hebdowski Jędrzej, kamieniarz (1689) 19
 Hedłowska 33
 Hedłowski 23
 Hedłowski Jan (1593) 33
 Hellerówna Anna 41
 Henc, Hencz, Jan (1577) 8
 Hendrych ob. Heynik
 Herc, Hertz, Krzysztof (1607) 9
 Hercok, budowniczy (1834) 81
 Hercok Jan, budown. (1896) 90
 Hercowa Jadwiga, żona Krzysztofa (1616) 10
 Hercówna Katarzyna (1628) 10
 Heyn ob. Heynik
 Heynik, Heyn, Hendrych, kotlarz (1714) 85
 Hilman Jan, ławnik (1764) 45
 Hilmanowa Anna z Gvillaume (1764) 45
 Hofmann Karol (1858) 38
 Honacyusz Piotr ks., kanonik kolegiaty św. Floryana, 91
- I.**
- Irzykowiczówna Elżbieta zamężna Prowana (1570) 50
- J.**
- Jakub, kowal (XVI) 91
 Jakub, malarz (1607) 18
 Jan III, król pol. 151
 Janicki Kazim., kotlarz (1674) 156

- Jarzyna Jędrzej, kupiec (1616) 33
 Jaskier Katarzyna ob. Królew-
 ska
 Jaskier Serafin (XVI) 109
 Jaślikowska z Kośliów Zuzanna
 132
 Jaślikowski Ambroży, kuśnierz
 (1592) 132
 Jaszczurkowic Maciej (Matys),
 kuśnierz (1607) 10, 18, 19
 Jaxon ob. Axon
 Jelonek Antoni (1790) 29, 30
 Jelonkowa Anna z Cypcerów
 (1826) 30
 Jelonkówna Julia 30
 Jelonkówna Maryanna 30
 Jelonkówna Wiktorya 30
 Jerry i Sp., fabryka urządzeń
 ameryk. biurowych 131
 Jurga Hans, kamieniarz (1738)
 74
 Jurkowski Jan, doktor medyc.
 (1633) 72, 75
- K.
- Kabacki Walenty, kanon. opa-
 towski (1638) 150
 Kaczkowska Teresa (1817) 69
 Kaczkowski Andrzej (1817) 69
 Kaczkowski Ignacy (1834) 69
 Kaczorowska z Feików Ma-
 ryanna (1886) 88
 Kalisiński, Kaliciński Wincenty
 (1838) 158
 Kaptowicz Walenty, karcz-
 marz (1656) 156
 Kaptowiczowa Cecylia (1656)
 156
 Karbiński (XVII) 92
- Karli, ob. Carli
 Karska Salomea ob. Bianchi
 Kawiński, Kawieński, krawiec
 kr. (1738) 160, 166, 173
 Kierstein-Cerasinus Jan (poł.
 XVI), wójt wyższ. prawa
 39, 40
 Kijak Paweł, karczmarz krak.
 (1564) 154
 Kikulinus Andrzej rajca krak.
 (1738) 165, 171
 Kikulinus Michał, kupiec (1689)
 171
 Kikulinusowa Regina (1714)
 171
 Kinast Jan, stelmach (1781)
 157, 158, 161
 Kinastowa Barbara 157, 158
 Kizling 8, 9
 Kloczkiewicz, Kloczkowicz
 (Lorenc) Wawrzyniec (1590)
 149, 150, 154
 Kloniowska z Krzyżanowskich
 Urszula (1608) 111
 Kmeller (Chmiel) Jan (1564) 8
 Kmochowicowa Kat. (XVIII)
 35
 Knowiakowski Jan Kanty, cu-
 kiernik (1850) 48
 Knowiakowska Józefa (1887)
 48
 Kochman, kotlarz kr. (1714) 11
 Kohn Dawid (1878) 138
 Kohnowa Marya (1878) 138
 Kolankowska Tekla z Mayów
 (1833) 80
 Komorowska Katarzyna ob.
 Grudzińska 51
 Komorowska z Dębińskich
 Konstancya (1631) 50

- Komorowski Alexander hr. na Liptowie (1631) 50
 Kondrat ob. Conrath
 Konopnicka Regina 72
 Konopnicki Stanisł., kuśnierz kr. 72
 Konstanty w. książę rosyjski (1805) 58, 59
 Koń Jan, karczmarz (1564) 131, 169
 Korandy (1656) 24
 — Jan 25
 Kordas (XVII) 92
 Kordasowa Regina (1656) 92
 Kordaszowski (1682) 85
 Korde Józef, doktor medycyny (1829) 106
 Korde Justyna, zam. Weissowa (1829) 106
 Korde Marcin (1829) 106
 Korde Mikołaj, doktor medyc. i akuszer (1789) 106
 Kordowa Wiktorya, 1° v. Ponset 106
 Kornacki Jan, krawiec krak. (1687) 10, 11
 Kornblum Małka (1873) 21
 Kornblum Mojż. (1873) 21, 22
 Korzeński, Korziński (XVI) 165
 Kościuszko Tadeusz 146
 Kosiński, komornik graniczny 161, 166
 Kosicka z Bulińskich Konstancya (1831) 47, 48
 Kosicki Ludwik, prof. liceum św. Anny (1846) 48
 Koslia 133
 Koslia, Koszla, Hanus, kowal (XVI) 132
 Koślia Agnieszka ob. Suchocka
 Koślia Małgorzata ob. Pieskowa
 Koślia Zuzanna ob. Jaślikowska
 Kossowicz Maciej (1821) 166, 167
 Kossowski Józef, kotlarz (1817) 138
 Kossowski Henryk (1871) 138
 Kostecki Antoni (1824) 116
 Koszla ob. Koslia
 Koszlanowa Urszula Danuszowa (1588) 132
 Kotlicka Urszula z Sybeneicherów (1609) 66
 Kotlicki Krzysztof (1609) 66, 67
 Kowalski Andrzej, kupiec win (1791) 15
 Kowalski Wojc. (1878) 99
 Kozłowska Agnieszka 1° v. Burczyńska (1754) 57
 Kozłowska Wiktorya (1878) 31
 Kozłowski, rajca krak. (1788) 69
 Kozłowski Ignacy, rajca (1764) 57
 Kozłowski Józef, majster szewski (1878) 31
 Kraina Brygida ob. Rożankowa
 Kraina Jakób, dr. med., rajca krak. (1570) 149
 Krawczyński M., architekt (1896) 100
 Kritzler Bernard (1874) 38
 Kritzler Zofia ob. Trzcńska
 Krokier Wojciech, intrtoligator (1698) 25
 Królewska z Jaskrów Katarzyna (XVI) 109

- Królikowa Elżbieta (1609) 67
 Kruczkiewicz Jacek, kuśnierz (1656) 76
 Kruczyńska Felicya Teodorya ob. Stattlerowa
 Krywult Aleksander, sztukator (1878) 16, 17
 Krywultowa Felicya (1878) 16
 Krzywokolska Marta 2° v. Łuzińska 72
 Krzywokolski Paweł, rajca kr. (1564) 71, 72
 Krzyżański Wojciech, licencyat o. praw, regent kancel. konsyst. krak. (1706) 35
 Krzyżanowska Anna ob. Narborthowa
 Krzyżanowska Urszula zam. Kloniowska (1608) 111
 Krzyżanowska Magdalena zam. Symoniuszowa (1608) 111
 Krzyżanowski Erazm (Rozmus) (1608) 111, 112
 Krzyżanowski Joachim (1608) 111, 112
 Krzyżanowski Sebast. (1608) 111, 112
 Krzyżanowski Stanisław Andrzej (1906) 109
 Krziżek ob. Krzyżik
 Krzyżek, Krziżek, Szymon, kowal (1577) 91
 Krzyżekowa Zofia (1577) 91
 Kurek Jan, rzeźnik (1607) 155
 Krzywicka Maryan. (1851) 163
 Krzywicki Józef (1842) 163
 Kubecka Tekla ob. Lipnicka
 Kubecki Benedykt, kup. krak. i sędzia apel. (1788) 87
 Kuderski Jan (1832) 16
- L.**
- Labach Kasp., Schoth (Szwed) (XVI) 83
 Laberschek (1905) 48
 Lansner, garbarz (XVII) 144
 Lansnerowa, Laysnerowa, Zuzanna (1637) 144, 145
 Lasocki Józef (1858) 116
 Latińska Marya (1871) 147
 Laysner, Laysnerowa, ob. Lansner
 Lipnicka z Kubeckich Tekla (1826) 87
 Lipnicka z Nasturkiewiczów Urszula (1817) 37, 38
 Lipnicki Dominik (1817) 38
 Lipsziczowa, Lupcziczowa, Lupsziczowa, Agnieszka (1544) 22
 Lebrun, architekt (1806) 152
 Lekszyccy (1788) 161, 162
 Lenczowska Maryanna z Majeranowskich (1706) 121, 122
 Lenczowski Stanisław (1706) 121, 122
 Lenicki, złotnik kr. (1714) 113
 Lewicka Joanna (1878) 63
 Lewicki Daniel (1878) 63
 Louis-Wawel Józef 3
 Lubomirska Marya ks. z hr. Zamojskich 130
- Ł.**
- Łańcuccy 20, 36
 Łańcucki Józef (1674) 25
 Łasiczka Krzysztof, mydlarz (1602) 72
 Łasiczkowa Dorota (1602) 72
 Łącka Barbara 1° v. Straszowa (1636) 50

Łacki Jan (1636) 50
 Łętowscy (1764) 152
 Łodziński Jakub, murgrabia
 (1810) 129
 Łomow, naczelnik departam.
 krak. (1813) 60, 61
 Łuzińska Marta, 1° v. Krzyw-
 kolska 72
 Łuziński Szymon, rajca krak.
 (1593) 72

M.

Majeran Benedykt (Bieniasz),
 ślusarz (1576) 100
 Majeranowska Maryanna ob.
 Lenczowska
 Majeranowski Andrzej, stal-
 mach (1628) 121
 Majeranowski Dominik 122
 Majeranowski Jakub 122
 Majeranowski Jan, karczmarz
 (1656) 121
 Majeranowski Józef, ksiądz 122
 Małachowska, kasztelanowa
 inowłodzka (1723) 152
 Małachowski hr. Adam na Ma-
 łachowicach (1750) 157
 Marcin, kannegiser, odlewacz
 (metali) (1510) 100, 109
 Marciszewski Kazimierz (1833)
 116
 Matloch Jan alias Wątroba, pi-
 wowar i karczmarz krak.
 (1607) 170
 Matloch Katarzyna ob. Wał-
 czyńska
 Matloch Łucya 170
 Matloch Maryanna 170
 Matloch Zuzanna ob. Sobko-
 wiczowa

Matlachowic (Matloch) Jakub
 170
 Matlachowic (Matloch) Szy-
 mon (1644) 170
 Matlachowska Eleonor. (1886)
 70
 Matlachowska Florent. (1886)
 70
 Matusiński Jacek, budowniczy
 38
 Mączynski Franciszek, archi-
 tekt 32
 May Jan, księgarz, drukarz, re-
 daktor »Gaz. krak.« (1793)
 79, 80
 Mayówna Tekla ob. Kolan-
 kowska
 Meciszewska Barbara z Gliń-
 skich 62
 Meciszewska z Szydłowskich
 Józefa (1829) 62
 Meciszewska Maryanna z Pi-
 klewiczów 62
 Meciszewski Hilary (1829) 62, 63
 Meciszewski Kasper (1803) 62
 Menert Stanisław (młodszy),
 aptekarz (1633) 75
 Menert Stanisł., jurysta (1603)
 75
 Menertowa Zofia (1603) 75
 Meleniewska Matylda 175
 — ob. Wodak
 Michalski Aleksander, »radca
 na Wiśniczu« (1728) 13
 Michałowicz Jan z Urzędowa,
 rzeźbiarz 40
 Miskowicz Sebast. (1603) 75
 Mogiłańska Barbara (1635) 101
 Mogiłańska Regina (1635) 101
 Mogiłańska Zuz. (1635) 101

- Mogilański Andrzej (1635) 101
 Mogilański Jan (1635) 101
 Mogilański Jakub, ślus. (1607) 101
 Mogilański-Płaczek Wojciech, ślusarz (1602) 92, 101, 119
 Mojecki Jan, pisarz miejski (1632) 121
 Morbicer, ławnik krak. (1781) 105
 Morbicer ob. Morbitzer
 Morbitzer (Morbicer) Andrzej, kupiec (połowa XVIII w.) 113, 115
 Morbitzer Zofia 115
 Morsztyn Jan, kasztelan wiślicki, 123
 Morsztyn Joachim, kawaler orderów polskich (1807) 128, 129
 Morsztyn Józefa ob. Ossolińska
 Morsztyn Teodor na Raciborsku, starosta skotnicki (1760) 128
 Morsztynowa Natalia ze Szembeków (1750) 123
 Mościcki Jan (1593) 140
 Możdżeńska z Sosnickich Wiktorya (1817) 37
 Możdżeński Franciszek (1817) 37
 Mroczkowicz Wawrz. (1656) 140
 Myszkowski-Wielopolski Franciszek, margrabia na Mirowie, Żywcu i Pieskowej Skale (1727) 3, 4
 Myszkowski z Mirowa Zygm. margr., marsz. kor. 10
 Mucyni Franciszek, majster murarski (1644) 170
- N.**
- N. Jan, zegarmistrz (1644) 170
 Naibaur Jan, kowal (1577) 131, 132
 Narborth Jan (1593) 111
 Narborthowa z Krzyżanowskich Anna (1608) 111, 112.
 Nasturkiewicz Urszula ob. Lipnicka
 Naymanowa Antonina (XVIII) 35
 Netz Antoni (XIX) 174
 Niciński Michał, cyrulik kr. (1781) 104
 Niedospiał Stanisław (1896) — Wiktorya 168
 Nikoledon Ignacy, patron Trybunału cywilnego I instanc. (1813) 98
 Nikoledonowa Zofia z Senderkowskich (1826) 98
 Niska Anna (1609) 18
 Niska Katarzyna (1609) 18
 Niski Jan (1577) 17, 18
 Nonarth Jan (1598) 22, 23
 Nonarth Katarzyna (połowa XVI w.) 22
 Nowak Emil (1901) 159
 Nowak Gustaw dr. (1886) 158, 159
 Nowakowa Karolina (1878) 158
- O.**
- Ochocki Piotr (1681) 51, 52
 Ochocki Piotr (1637) 67, 68
 Obrębski Tomasz (1823) 158
 Olechowski Marcin (1818) 152

- Opidowicz M., piek. (XIX) 164
 Ormianie 135
 Ossolińska z Morsztynów Józefa (1807) 129
 Ossoliński Stanisław (1807) 129
- P.**
- Pagaczewska Michalina 164
 Pagaczewski Julian, właściciel browaru i radca miejski 164
 Pagaczewski Julian, dr. prof. Uniw. Jag. 164
 Pallmann Anna (1858) 70
 Pallmann Franciszek (1858) 70
 Parzychmiel Wojciech, piwowar (XVI) 121
 Paulfesta alias Balcer (1677), białoskórnik 171
 Paulfescina Regina (1689) 171
 Paweł, haftarz (1706) 25
 Pawikowicz, kuśnierz krak. (XVII) 140
 Pernus Baltazar (1553) 8
 Pernus Henryk, ławnik krak. (1544) 8
 Pernus Kasper (1553) 8
 Pernus Melchior, dr. med. 8
 Peter Władysław (1656) 102
 Pfaff Jan, kotlarz krak. (1682) 92, 93
 Pfaff (Faff) Michał, kotlarz (XVII) 84, 85, 94, 102
 Pfaffowa Anna (1700) 2° v. Szczurowiczowa 93, 102
 Pianowska Katarzyna 22
 Pianowski Wojciech 22
 Pierzchała Jan, karczmarz (1564) 159
 Pierzchała Jakób, karczmarz krak. (1577) 159
 Piesek Jan (Pieskowicz), muzyk-skrzypek krak. (1626) 133, 135
 Piesek Stanisław, prasol (1592) 133
 Piesek Stanisław (młodszy) (1626) 133, 134
 Pieskowa z Kośliów Małgorzata (1592) 133
 Pieskowic Stanisław, książdz (1689) 135
 Pieskowiczowa (1652) 134
 Pieskowiczowa (1709) 135
 Piklewicz Maryanna ob. Meczewska
 Pindelska Katarzyna (1860) 163, 164
 Pindelski Tomasz (1851) 163
 Piotkowicz Stanisław, aptekarz (1656) 76
 Pisarscy (1717) 73
 Płaczek ob. Mogiłański
 Podbielski Andrzej (1607) 160
 Podczaski Stanisław (1887) 108
 Ponset Wiktorya z Gadomskich (1805), 2° v. Kordowa, 106
 Potocki hr. Włodz. (1805) 58
 Potocki, starosta krasnostawski (1734) 74
 Pstrucha v. Pstruszyńska Józefa 70
 Pstrucha v. Pstruszyński Szymon 70
 Prowana Barbara ob. Dębińska
 Prowana Irzykowiczówna Elżbieta (1570) 50
 Prowana Prosper, właśc. Cieklina, star. będziński, adm. żup wielic. i boch. (1570) 50

- Przechodzki, snycerz (1771) 79
 Putanowiczowa (1748) 173
- R.**
- Raciborski (Raciborowski) Hieronim (1607) 84
 Radkowska Jadwiga (1609) 67
 Radojewski Chryzostom, kasztelan inowrocł. (1750) 152
 Ramoń Mikołaj (1510) 109
 Raysik (Raysig, Rayzik, Razik, Reiszik) Marcin, pasamonik i pisarz prowentów miejsk. (1602) 72, 73
 Rayski Michał (1830) 153, 154
 Ratyński (1876) 147
 Rejowski ob. Rojowski
 Remer Jerzy (1656) 101
 Rennert Salomon (1910) 138
 Rey Andrż. z Nagłowic (1590) 8
 Rey Mikołaj 8
 Riza Mahomet mirza, poseł perski (1807) 60
 Rojowski (Rejowski) (1690) 112
 Rojowski Jakub, kasztelan wisklicki (1694) 118
 De Ronchi (Dirang, Dyrąm, Dyrang, murarz (1573) 110
 Rossocha, Roszocha, krawiec krak. (XVII) 150
 Roszanka ob. Rożanka
 Rottermell Dawid (1577) 22
 Rottermell Dawid, serwitor thesauri regni (młodszy) (1598) 23
 Rottermell Dawid 40, 41
 Rottermell Jerzy (1598) 22
 Rottermell Kasper (starszy) (1598) 23
 Rottermell Mikołaj (1598) 23
 Rottermellowa Magdal. (1590) 22, 23
 Rottermellówna Agn. (1598) 22
 Rottermellówna Małg. (1598) 22
 Rottermellówna Małg. (1635) 23
 Rozwadowska ze Sławińskich Teresa (1774) 145
 Rozwadowski Wojciech (1774) 145
 Rożanka, Roszanka, karczmarz (1544) 148
 Rożanka Jan, kuśnierz (1564) 148
 Rożanka Stanisław, (Drwieński) dr. fil. i med. (XVI) 149
 Rożankowa Brygida z Krainów 149
 Rudolf, kołtrznik, kup. (1612) 9
 Ruffer Henryk Gustaw (1858) 63
 Rutkowscy (1788) 74
 Rutkowska Karolina (1818) 74
 Rutkowski Ignacy (1818) 74
 Rutkowski Karol, kupiec (1791) 74
 Rutkowski Kazimierz (1858) 147
 Rutkowski Walenty (1817) 74
 Rychlicka Maryanna (1734) 113
 Rychlicki Jan, cyrulik (1734) 103, 113
 Rychliński Jan, kuśnierz krak. (1689) 77
 Ryłko Feliks (1901) 117
 Rysman, Ryzman, mosiężnik krak. (1764) 69
 Ryzman ob. Rysman

S.

- Sadowicz Mikołaj, stelmach-kołodziej (1666) 119
 Sadowicz Mikołaj (1722) 120
 Sadowiczowa Małgorz. (1722) 120
 Sadowiczówna Gertr. (1722) 120
 Sadowiczówna Magdal. (1722) 120
 Sakowicz Jerzy (1684) 10
 Sałaciński, Szalaciński (1593) 154
 Samelson dr. (1871) 129, 130
 Samuel, ślósarz (1593) 84
 Sapalski Antoni (1814) 174, 175
 Sartorei Jakub (1616) 112
 Sasnowicz Andrzej, aptekarz (1637) 92
 Satalecka Aniela ob. Burtanowa
 Satalecka Elżbieta (1831) 21
 Satalecka Karolina (1895) 81, 82, 91
 Satalecki Jan (1836) 21
 Satalecki Wincenty, masarz (1895) 81, 82, 90, 108
 Schlichting Alfred dr. (1886) 154
 Schlichtingowa Eleon. (1878) 154
 Schneider Ludwik dr. med., rajca krak. (1897) 148
 Schönberg Joachim 80
 Schreiter Józef (1833) 30, 31
 Schreiter Regina (1833) 30, 31
 Schwarz Antoni (XIX) 175
 Sebastyan, stelmach (1564) 119
 Seczeński, Secemiński (1503) 170
 Sendrakowska ob. Senderkowska
 Senderkowska Mar. (1805) 98
 Senderkowska Zofia ob. Nikoledonowa
 Serejowicz ob. Serhiejowicz (Serhiejowicz) Serejowicz Michał, ślusarz (1699) 119, 120
 Serhiejowicz (Serejowicz) Michał, rusznikarz kr. (1690) 119
 Siechowski, Świechowski Jan (1628) 84
 Sienkowska Zofia (1742) 37
 Sienkowski (1745) 25
 Sienkowski Józef dr. fil. i prof. (1742) 37
 Sienkowski Marcin, majster murarski (1742) 37
 Sienkowski Wojciech, majster mur., karczmarz, 37
 Sierhiewicz Michał (1722) 120
 Sierhiewiczówna Konstancya zam. Gawrońska (1722) 120
 Silnicki (1612) 112
 Silnicki Gabryel, kaszt. kamieniecki (1681) 51
 Skoczylas ob. Filipkowicz
 Skrzyńska Cecylia ob. Badienowa
 Sławiński ob. Sławiński
 Sławińska Teresa ob. Rozwadowska
 Sławiński, Sławiński (1750) 145
 Słoński Gabryel, rajca krak. i architekt (1593) 18
 Słowakowic Stanisł. dr. med., rajca krak. (1689) 34, 35
 Śmiałek Stanisław (1628) 140
 Śmiałek, kucharz (1626) 133, 134

- Smukrowicze (XVIII) 96, 104
 Sobkowicz Tomasz (1644) 170
 Sobkowiczowa z Matlochów
 Zuzanna (1644) 170
 Sokołowska Regina (1839) 31
 Sokołowski Kasper (1850) 31
 Soldadini Franciszek, rajca kr.
 20, 25
 Soldadini Paweł, rajca krak.
 (1728) 11, 13, 20
 Sołtykiewicz ob. Sołtykowicz
 Sołtykowa hr. Anastazy (1852)
 129
 Sołtykowicz, Stanisław, zło-
 tnik krak. (1714) 95
 Sośnicka Apolonia (1773) 37
 Sośnicka Wiktorva ob. Moż-
 dzeńska
 Sośnicka Teresa (1817) 37, 38
 Sośnicki Jakub, krawiec krak.
 (1773) 27, 37
 Sośnicki Walenty 37
 Sosnowski Paweł (1846) 16
 Sroczyńska Barbara (1734) 102
 Sroczyński Szymon (1734) 102
 Stachowicz Michał, art. malarz
 79
 Stachowicz Stanisław, drukarz
 79
 Stadler ob. Stattler
 Stalmachowa (1706) 85
 Stalmachowicz Winc. (1658),
 kuśnierz kr. 76, 77, 84, 85
 Stanisław August, król polski
 146
 Staniszevska (1847) 168
 Staniszevski Franciszek (1827)
 166, 167, 168
 Staniszevska Zofia (1602) 92
 Staniszevski, Stanuszowski,
 Staszowski, Stanisław, kra-
 wiec kr. (1602) 92, 102
 Stanuszowski ob. Staniszevski
 Starzevska Franciszka (1883)
 63
 Staszowski ob. Staniszevski
 Stawiarski (1734) 145
 Stayzon Józef, krawiec krak.
 (1751) 77, 79
 Stattler Erazm Sylwian (1813)
 146, 147
 Stattler Feliks (1826) 147
 Stattler Henryk Sabin (1816)
 146, 147
 Stattler Ignacy (1826) 147
 Stattler Jan (1800) 138
 Stattler Jan Kanty (1800) 138
 Stattler Joachim, kotlarz krak.
 (1800) 145, 146
 Stattler Joachim Józef (młody)
 (1811) 146
 Stattler Joachim (1800) 138
 Stattler, Stadler, Sztattler Józef,
 kotlarz (1788) 137, 138
 Stattler Józef, kotlarz 145
 Stattler Józef (1820) 146
 Stattler Józef z Kopertynu
 Maurycy (1821) 146
 Stattler Otto, Leo, Metodyusz
 (1814) 146
 Stattler Wojciech Korneli, art.
 malarz (1824) 145—147
 Stattler Katarzyna (1800) 138
 Stattler Maryanna (1800) 138
 Stattler Teresa (1800) 138
 Stattler Weronika (1800) 138
 Stattlerowa Felicya Teodozja
 z Kruczyńskich 146
 Stattlerowa Joanna z Byczyń-
 skich 146

- Stattlerowa z Witayskich Justyna (1788) 137
 Stattlerówna Emilia Ludwika (1815) 146, 147
 Stattlerówna Felicja Teodozya (1824) 146, 147
 Stattlerówna Florentyna Karolina (1822) 146, 147
 Stattlerówna Józefa (1826) 146, 147
 Stattlerówna Julianna (1826) 146
 Stattlerówna Maryanna ob. Westfalewiczowa (1826) 146, 147.
 Stattlerówna Wiktoryna (1826) 146, 147
 Stecz Jakub 23
 Stec Samuel (1630) 23
 Stefan, drukarz (1593) 154
 Stocki, burgr. krak. (XVIII), 118
 Stojowski (1577) 83
 Straszowa Barbara 2° v. Łącka (1636) 50
 Strauss Jerzy, kupiec (1764) 14, 15
 Straussowa (1791) 15
 Stróżecki, adwokat 63
 Struzikiewicz Łukasz, cyrulik krak. (1766) 104
 Struzikiewiczowa Agn. (1756) 104
 Struzikowic And. (XVIII) 95
 Struzikowic Paweł, szewc kr. (1738) 95
 Struzikowiczowa Anna (1737) 95
 Struzima Adam, szewe krak. (1640) 84
 Strzelecka Stefania (1880) 99
 Strzelecki Aleksand. (1886) 99
 Stypuła Wawrzyn. (1564) 169
 Suchocka z Kośliów Agnieszka (1592) 132
 Suchocki-Bruczi Wojc., miecznik kr. (1592) 132
 Świątek Antonina ob. Chachłowska
 Świechowski, ob. Siechowski
 Świetlik Mac., kowal (XVI) 92
 Świetlikowa Matys. (1593) 92
 Sybeneicher Just., jurysta (1609) 67
 Sybeneicher Cecylia ob. Goryszowska
 Sybeneicher Mac., rajca kr. 66
 Sybeneicherówna Anna ob. Trąbkowiczowa
 Sybeneicherówna Justyna ob. Baldi
 Sybeneicherówna Urszula ob. Kotlicka
 Symonius Szymon (Simonii Simon), doktor medycyny (1608) 112
 Symoniuszowa z Krzyżanowskich Magdal. (1608) 111, 112
 Szabaszowski Mich. (1740) 104
 Szalaciński ob. Sałaciński
 Szczepański (Szczepanowski) Wojciech, murarz (1738) 35
 Szczurowic Tomasz 93
 Szczurowiczowa Anna 1° v. Pfaffowa 93
 Szembek Jan Kanty (1826) 141
 Szembek hr. Stanisław (1803) 140, 141
 Szembek Wojc. Piotr (2 im.) na Słupowie, wojski księstwa

- zator. i oświec. (1721), kaszt. oświec. (1730) 120, 122, 123
 Szembekowa Barbara z Nielepców (1721) 120, 122
 Szembekowa Urszula Rozalia (1826) 141
 Szembekowa, kaszt. oświec. 135, 137
 Szembekówna Natalia ze Słupowa ob. Morsztynowa
 Szklarski Andrzej (1886), majster rymarski 31
 Sznurowany Jan (1510) 109
 Sznurowany Feliks 108
 Sztadler Jan, kotlarz (1767) 137
 Sztattler, ob. Stattler
 Szukiewicz Maciej 146
 Szwarec Florentyna ob. Wodak
 Szydłowska J. ob. Meciszewska
 Szydłowski Andrzej 62
 Szydłowski Jan Alojzy, oberżysta (XIX) 57–62
 Szydłowski Jan Kanty 62
 Szydłowski Kajetan 62
 Szymański K. (1788) 140
 Szypiński (1628) 19

T.

- Tacel Antoni 174
 Tacel Jan 174
 Tacel Karol, kupiec win i ławnik m. Krak. (1788) 174
 Tacel Wincenty 174
 Taclowa z Fontanich Maryanna (1783) 174
 Talowski Teodor, architekt (1897) 31
 Tarnowski Jan, hetman w. k. (XVI) 149
 Tlachna Leop., bud. (1895) 82

- Tłokiński ob. Czeczotka
 Tochniewicz Mikołaj, kupiec (1625) 150
 Tomasz, aptekarz (1607) 140
 Tomasz, organista (1593) 133
 Tomaszewicz Jan, kuchler (piernikarz) (1700) 93
 Tomkowicz Stanisław dr., konserwator (1908) 32, 73, 90, 130
 Toporkowa z Dilagowiczów Katarzyna (1626) 144
 Torbe K., budown. (1908) 70
 Toroszowicz Jakub, kupiec kr. (1696) 11
 Toroszowiczowa Anna (1714) 11
 Toruńczyk Jakub, ślus. (1603) 119
 Towarzystwo zaliczkowe 70
 Trąbkowicz Mikołaj, złotnik krak. (1609) 66
 Trąbkowiczowa Anna z Syben-eicherów (1609) 66
 Trzińska Zofia z Kritzlerów (1909) 39
 Turek Franciszek, art.-malarz (1913) 139
 Tworzyński (1646) 134

U.

- Udrański (1814) 152
 Umiński, Umieński, Umiejski (1764), kotlarz 160, 161
 Urbankowicz Marcin (1594) 18
 Uszyńska Jadwiga (XVI) 139, 140
 z Urzędowa ob. Michałowicz

W.

- Waczanowski ob. Dzierzek
 Wałaszek Wojc., kraw. (XVI) 84

- Wałczyńska z Matlochów Katarzyna (1644) 170
 Wałczyński Adam (1644) 170
 Wałkanowscy (1674) 145
 Waniachowicz Szymon (1619), krawiec 140, 141
 Wartalski Jan (1847) 168
 Wawel-Louis Józef 3
 Wawrzyniec, piwowar (1564) 74
 Waydner, Waygner, mosiężnik (1734) 77
 Waydner ob. Waygner
 Waygner Franc. (1841) 163
 Waygner, Waydner, Wayner, Piotr, mosiężnik (1791) 163
 Waygnerowa z Witalskich Maryanna (1791) 163
 Wayss ob. Weiss
 Wątroba ob. Matloch
 Węgrinowicz ob. Węgrzynowicz
 Węgrzynowicz Gallus (Vegrinus) Aleksander, doktor med. i fil. (1600) 65
 Węgrzynowicz Andrzej, rzeźnik krak. (1600) 66
 Węgrzynowicz Jerzy, kupiec (1637) 73
 Węgrzynowicz Wojc. (1644) 170
 Węgrzynowiczowa z Glaczów Anna 65, 66
 Węgrzynowiczowa (Gallusowa, doktorowa) 72
 Weiss (Wayss) Józef, kupiec (1829) 106—108
 Weissowa Justyna z Kordów (1829) 106
 Wesołowski Stanisław 119
 Wesołowski Tomasz, ślusarz (1593) 119
 Westwalewicz Stanisław (1833) 69, 74, 80, 81
 Westfalewiczowa z Stattlerów Maryanna (1826) 146, 147
 Wichman Daniec, kupiec (1612) 9, 10
 Wichman Mikołaj (1641) 10
 Więckowicz Jerzy, kupiec krak. (1606) 73
 Więckowski Jakub, kowal (1788) 145
 Wielogłowska Maryannaz Wielogłowskich 129
 Wielogłowski Ignacy (1817) 129
 Wielopolski Franciszek, margrabia (XVII) 3
 Wielowiejski, pułk. (1781) 152
 Wierzbicka Ludwik (1593) 159
 Wierzyńska Regina (1789) 106
 Wierzyński Piotr (1789) 106
 Wiew Andrzej, karczm. krak. (1636) 155
 Wikaryusze XX. kościoła św. Floryana na Kleparzu (1607) 157, 160, 165
 Wincenty, muzyk królą JMci (1598) 23
 Wiślicki Józefat (1804) 47
 Witajska Justyna ob. Stattle-
 rowa
 Witajski 127
 Witajski, siodlarz (1750) 137
 Witalska Maryanna ob. Way-
 gnerowa
 Wodak Emil (1888) 81, 175
 Wodak ze Szwarców Floren-
 tyna (1878) 81, 175

- Wodak Olga (1888) 81, 175
 Wodak Magdalena (1888) 81, 175
 Wodak Matylda zam. Mele-
 niewska 81, 175
 Wodzicki hr. Stanisław, prezes
 Rzpłtej krak. 58
 Wohlman Michał, rajca krak.,
 sekret. JKMci, starszy Brac-
 twa Miłosierdzia (1790) 141
 Wolnowicz Błażej (1640) 101
 Wołek Stanisław (1626) 144
 Wołkowa z Dilagowiczów Anna
 (1626) 144
 Wosiński Stanisław (1659) 19
 Wosiński Walenty, złotnik kr.
 (1659) 19
 Wrzeszcz Jan (1681) 51
 Wypiański Stanisław 139
 Wytyszkiewicz (1776) 14, 20
 Wytyszkiewicz Józef, rajca kr.
 (1766) 27
 Wytyszkiewicz ks. kan. (1831)
 21
- V.**
- Vegrinius ob. Węgrzynowicz
- X.**
- Xiężarski (1828) 15
- Z.**
- Zaleska z Axonów Agnieszka
 166
 Zaleski Mateusz, nożownik kr.
 (1702) 166
 Zalewski Julian (1858) 168
 Zaklika h. Topór Edward, bu-
 downiczy (1913) 143
 Zaklika Henryka z hr. Bukow-
 skich (1913) 143
- Zamojska hr. Marya ob. Lubo-
 mirska
 Zastawna z Berechowiczów
 Anna (1637) 24
 Zastawny Daniel, cyrulik krak.
 (1637) 24
 Zawadzki Stanisław, cyrulik
 krak. (1781) 104
 Ząbek Mikołaj, karczm. krak.
 (1564) 144
 Ząbecki Jan, mydlarz (1628)
 119
 Zdunek Wojciech (1564) 165
 Zelaskowicz (1652) 170
 Zejgler, Zejglerowa ob. Zey-
 dler, Zeydlerowa
 Zeydler, Zejgler, Wojciech,
 kotlarz (1724) 86
 Zeydlerowa, Zejglerowa Ma-
 ryanna 86
 Zejgler ob. Zeydler W.
 Zeyler (Zayler) Jan Godfryd
 (1790) 79
 Zgłobiccy (XVII) 156
 Zieliński, instygator (1788) 45
 Zieliński (1771) 79
 Zieliński Jan, podwójci krak.
 (1738) 171
 Złotnicki (1709) 156
 Zygmunt III. król polsk. (1590)
 91
- Ż.**
- Żóttowski Stefan, podstarości
 rabsztyński (1645)
 Żoratyński Jan, malarz (1640)
 73
 Żulińska Franciszka, cześni-
 kowa buska (1750) 52, 54
 Żuliński Józef (1750) 54

Żuliński Michał, podczaszy bu-
ski (1731) 68, 69
Żychoń K., inż. i bud. (1880) 99

Żychowiczowa Franciszka Ksa-
wera, 1° v. Feikowa (1886)
88

A.

Adwokat, ob. Stróżecki.
Akusz, ob. Korde M.
Aptekarz, ob. Menert, Piotko-
wicz, Sasnowicz.
Architekt, ob. Lebrun, Mączyń-
ski, Słoński, Talowski.
— ob. budowniczy.

B.

Białokórnik, ob. Paulfesta.
Browaru właśc. ob. Pagaczew-
ski J.
Budowniczy, ob. Bandurski,
Biborski, Hercok, Matusiń-
ski, Tlachna, Torbe, Zaklika
E., Żychoń.
— ob. architekt.

C.

Cukiernik, ob. Knowiakowski.
Cyrułik, ob. Niciński, Rychli-
cki, Struzikiewicz, Zastawny,
Zawadzki.
Cześnikowa buska, ob. Żulińska.

D.

Dentysta, ob. Dłużyński.
Drukarz, ob. May, Stachowicz
Stan., Stefan.

G.

Garbarz, ob. Lansner.

H.

Haftarz, ob. Paweł.

I.

Introligator, ob. Drelinkiewicz,
Krokier, Zieliński.
Inżynier, ob. Żychoń.

J.

Jubiler, ob. Anglikowicz.

K.

Kamieniarz, ob. Hebdowski.
Kannegiser, ob. Marcin.
Kanonik krak., ob. Borek S.
Wytyszkiewicz.
— kollegiaty św. Floryana, ob.
Honacyusz.
— opatowski, ob. Kabacki.
Kantor, poznański, ob. Borek S.
Karczmarz, ob. Bożejowski
Celny A., Gierczycki M, Ka-
ptowicz, Kijak, Koń Jan, Ma-
jeranowski Jan, Matloch,
Pierzchała Jan i Jakub, Ro-
żanka, Sienkowski, Wiew,
Ząbek.
Kasztelan, biecki, ob. Dębiński.
— inowłodzka ob. Małachow-
ska.
— inowrocławski, ob. Rado-
jewski.
— kamieniecki, ob. Silnicki
— oświęcimski, ob. Dembiński,
Szembek Wojciech.
— wiślicki, ob. Morsztyn Jan,
Rojowski Jakób.
Kołodziej, ob. Sadowicz.

Koltrlinik, ob. Rudolf.
Konserwator zabytków, ob. Tomkowicz.

Kotlarz, ob. Kochman, Kossowski, Pfaff Jan i Michał, Stattler Joachim i Józef, Sztadler Jan, Umiński, Zeydler,

Kowal, ob. Jakub, Gostkowicz, Koslia Jan, Naibaur, Świetlik, Więckowski,

Krawiec, ob. Belica M., Dzierzek, Filipkowicz, Gośliński St., Kawiński, Kornacki, Rossocha, Sośnicki, Staniszowski, Stayzon, Waniachowicz, Właszek.

Księgarz, ob. May Jan.

Kuchler-piernikarz, ob. Tomaszewicz.

Kupiec, ob. Babski, Bazes, Bezokowie, Begli, Condrath St., Fuchs, Jarzyna, Kikulinus M., Kowalski Andrzej, Kubecki, Morbitzer, Rudolf, Rutkowski K., Strauss J., Tacel, Toch-niewicz, Toroszewicz, Wichman, Więckowicz, Weiss J., Węgrzynowicz.

Kuśnierz ob. Gędzicki, Glacz Sew., Jaślikowski, Jaszczurkowiec, Konopnicki, Kruczkiewicz, Pawikowicz, Rożanka J., Rychliński, Stalmachowicz Winc.

L.

Ławnik miejski krak., ob. Cyrus Seb., Hilman J., Morbicer, Pernus H.

— wyższego prawa, ob. Bur-

czyński A., Fontani P., Tacel K.,

Łowczy krak., ob. Chełmski Jan.

M.

Malarz, ob. Jakub.

— artysta ob. Burtan, Stachowicz Michał, Stattler Wojciech, Korneli, Turek Fr.

Marszałek kor., ob. Myszkowski J.

Masarz, ob. Bialik, Satalecki.

Medycyny doktor, ob. Bechm, Bomfili, Jurkowski, Korde Józef, Korde M., Kraina J., Pernus M., Rożanka Stanisław, Rożanka-Drwieński, Schneider Ludwik, Słowakowicz St. Symonius Szym., Węgrzynowicz.

Miecznik, ob. Suchocki-Bruczi.

Mosiężnik, ob. Rysman, Way-gner.

Murarz (majster) ob. Boroński, Mucyni, De Ronchi, Sienkowski Marcin, Szczepański W.

Murgrabia, ob. Łodziński.

Muzyk, ob. Axon, Piesek Jan, Wincenty.

Muzycznych instr. fabr., ob. Häusler.

Mydlarz, ob. Cercha, Łasiczka.

N.

Nożownik, ob. Zaleski M.

O.

Obersztlejtant, ob. Dembieński.
Organista, ob. Tomasz.

P.

Pasamonik, ob. Raysik M.
Patron Trybunału, ob. Nikole-
don I.
Piekarz, ob. Gierezycki An-
drzej i Marcin, Opidowicz.
Piernikarz, kuchler, ob. To-
maszkiewicz.
Pisarz miejski, ob. Mojecki Jan.
— prowentów, ob. Raysik.
Piwowar, ob. Matloch, Parzy-
chmiel, Wawrzyniec.
Podczaszy buski, ob. Żuliński.
— litewski, ob. Bianchi P.
Podstarości rabsztyński, ob.
Żółtowski.
Podwójci krak., ob. Zieliński
Jan.
Posel perski, ob. Riza Maho-
met.
Prasoł, ob. Piesek Stan.
Profesor, liceum św. Anny ob.
Kosicki.
— Uniw. Jagiell. ob. Paga-
czewski.
— ob. Sienkowski Józef.
Przysiężnik wyższ. prawa, ob.
Cyrus Samuel i Sebastyan.
Pułkownik gwardyi, ob. Chełm-
ski.

R.

Radca, rajcy krak. ob. Bechm,
Belza And., Bialik, Carli, Cy-
rus Fr., Czeczotka-Tłokiński
Erazm, Dzianotti, Feystman-
tel, Fihauser, Kikulinius And.,
Kozłowski Ign., Kraina Ja-
kub, Krzywokolski, Łuziński,
Schneider L., Słoński Gabr.,

Słowakowic St., Soldadini P.,
Sybeneicher Maciej, Wohl-
man Michał, Wytyszkiewicz
Józef.
— na Wiśniczu, ob. Michał-
ski A.
Regent kancel. konsyst. krak.
ob. Krzyżański W.
Rękawicarz, ob. Dytrych.
Rusznikarz, ob. Serhiejowicz.
Rzeźbiarz, ob. Michałowicz J.
Rzeźnik, ob. Chachłowski, Wę-
grzynowicz Andrzej.

S.

Sekretarz JKMci, ob. Wohlman
Mich.
Sędzia apelacyjny, ob. Kubecki.
Siodlarz, ob. Witayski.
Ślusarz, ob. Gorecki, Majeran
B., Mogiłański Jakub i Piotr,
Samuel, Serhiejowicz, We-
sołowski Tom.
Snycerz, ob. Przechodzki.
Stelmach, stalmach, ob. Kinast
J., Majeranowski Andrzej,
Sadowicz M., Sebastyan.
Starosta będziński, ob. Prowa-
na Prosper.
— czchowski, ob. Dembiński P.
— krasnostawski, ob. Potocki.
— rożański (1764) str. 166.
— skotnicki, ob. Morsztyn Te-
odor
— średzki, ob. Grudziński P.
Szewe, ob. Gąlek, Kozłowski,
Struzikowic P., Struzima A.
Sztukator, ob. Krywult.
Szulmagister, niemiec (1762)
str. 74.

W.

Wojski zatorski i oświęc. ob.
Szembek Wojciech Piotr.
Wójt miejski kr. ob. Cyrus Fr.
— wyższego prawa, ob. Cerasi-
nus-Kierstein, Cyrus Seb.

Z.

Zegarmistrz, ob. Bojarski Mar-
celi i Władysław, N. Jan.

Żłotnik, ob. Czaykowic, Han-
dlikowic, Lenicki, Sołtyko-
wicz, Trąbkowic Mik., Wo-
siński Wal.

Ż.

Żup solnych wielick. i bocheń-
administrator, ob. Prowana
Prosper.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW
HISTORII I ZABYTKÓW KRAKOWA

ZA ROK 1919

KRAKÓW, 1920. — DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI.

Katastrofa, wywołana brakiem papieru i nadmiernem podrożeniem cen druku, spowodowała w całej Europie zanik produkcji literackiej. W tem położeniu znajduje się także i nasze Towarzystwo. Rozporządza ono wprawdzie funduszami, które w normalnych czasach wystarczyłyby na kosztowne wydawnictwa, ale w chwili obecnej są one niewystarczające na wydanie najskromniejszego Rocznika. Zmuszeni też jesteśmy ograniczyć się tylko do wydania Biblioteki Krakowskiej, która nie wymaga ani ozdobniejszego papieru, ani też ilustracyj. Mamy też przygotowanych kilka prac, które w ciągu roku wydać zamierzamy, a zwłaszcza dalszy ciąg tak zajmującej historii domów Krakowskich przy ulicy Floryańskiej p. Adama Chmiela.

Ze względu na ustawiczną dewalucję, zmuszeni byliśmy podnieść wkładkę członków zwyczajnych na 20 kor. czyli 14 Marek polskich, członków założycieli zaś na 1000 kor. czyli 700 Marek.

Do tego kroku zmuszone zostały wszystkie Towarzystwa naukowe, to też nie przypuszczamy ani na chwilę, abyśmy z tego powodu mieli utracić członków, którzy w złej i dobrej doli wiernie przy nas

stali. Liczba członków, przekroczyła w tym roku cyfrę 700. Nie dosięga ona tej cyfry, jaką wykazują pokrewne nam Towarzystwa zagranicą. Z żalem też stwierdzić należy, że wielu takich, którzy chcą uchodzić za miłośników Krakowa, nie poczuwają się do obowiązku, przystąpienia do naszego Towarzystwa. W tym względzie liczymy na wydatniejszą propagandę ze strony naszych wypróbowanych przyjaciół.

Z chwilą zjednoczenia się Państwa Polskiego, Warszawa stała się oczywiście ośrodkiem życia politycznego. Ale niestety objawiać się tam zaczyna duch centralizmu, który dąży do skupienia w stolicy państwa życia naukowego i artystycznego całej Polski. Jest to objaw bardzo niezdrowy i przeciw któremu zwłaszcza Kraków bronić się musi bardzo energicznie. Kraków był i pozostać musi nadal duchową stolicą Polski. Tutaj w chwili największego zwątpienia przechowała się tradycja polska, tutaj czy w Uniwersytecie, czy w Akademii Umiejętności nauka polska kroczyła naprzód.

Sztuka polska w Krakowie osiągnęła swój najwyższy rozwój i do dziś dnia prym wiedzie. Te skarby więc nadal nietylko zachować musimy, ale dążyć także i do dalszego pod tym względem rozwoju. Urządziliśmy na ten temat w Kole artystyczno literackim konferencję, w której wzięli udział wszyscy wybitni przedstawiciele świata naukowego i literackiego.

Wynikiem tej konferencji był szereg artykułów umieszczonych w miesięczniku »Maski«, omawiających sprawę Muzeum Narodowego, Wawelu, Biblioteki Jagiellońskiej, Akademii architektury i teatru.

Sprawa pomieszczenia Muzeum Narodowego

jest bolączką, która trapi nas od kilku lat. Zbiory Muzeum od początku wojny zamagazynowano w pakach w gmachu poszpitalnym na Wawelu, który jeszcze przed wojną miał być zaadaptowany na cele muzealne. Rozpoczęta restauracja tego gmachu, wskutek wojny wstrzymana została. Ale stan ten dłużej cierpianym być nie może, gdyż zbiory pomieszczone w budynku, który się dzisiaj przedstawia jako rudera, narażone są na zniszczenie. Sfery artystyczne Krakowa wypowiedziały się stanowczo przeciw odnowieniu gmachu poszpitalnego, ze względów, że budynek ten jako będący w ruinie, wymaga raczej zburzenia, a nie milionowych wkładów na jego restaurację. Namętne polemiki dwóch zwalczających się obozów, znane są dostatecznie z prasy codziennej. Sprawa ta jak przypuszczać należy, dozna obecnie pomyślnego załatwienia. Prof. Szyszko-Bohusz, którego energii restauracja Zamku na Wawelu zawdzięcza tak szybki i korzystny postęp, zaproponował, aby Zbiory Muzeum Narodowego pomieścić w Zamku królewskim w ubikacjach parterowych i I. piętra, podczas gdy II. piętro zarezerwowane być ma na cele reprezentacyjne. Przypuszczać należy, że tak komitet restauracji Wawelu, jak i Muzeum Narodowego projekt ten zatwierdzą, a w ten sposób za dwa lub trzy lata najdalej doczekałybyśmy się mogli otwarcia Muzeum Narodowego w Zamku na Wawelu.

Zupełne zaniedbanie ze strony Władz krajowych Archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie, bogatego w materiały historyczne, sięgające od wieków średnich i tak ważnego dla polskiej nauki, a o które ani Wydział kra-

jowy ani Rząd centralny wcale się nie troszczył, skłoniło nas do wystosowania memoriału do Wydziału archiwów państwowych w Warszawie o przyspieszenie przejęcia Archiwum przez państwo. Sprawa ta z końcem 1919 r. pomyślnie załatwioną została.

Zwróciliśmy się także z prośbą do Kapituły katedralnej krak., by w czasie uroczystości kościelnych i narodowych nie dzwoniło równocześnie w Zygmunta i w dzwony mniejsze, które wobec powolnego tempa Zygmunta nie dostrajają się do jego tonu i wywołują nieprzyjemny dla ucha rozdźwięk.

Na życzenie Magistratu udzieliliśmy opinii w sprawie dekoracji miasta podczas uroczystości narodowych. Zwróciliśmy uwagę, że chorągwie narodowe w górnym swem polu, powinny mieć kolor biały, w dolnym zaś polu czerwony.

Celem ujednostajnienia tej dekoracji, wydaliśmy w Bibliotece krakowskiej rozprawę p. Adama Chmiela pt. Barwa i chorągiew polska, którą wręczyliśmy posłom Sejmu i rozesłaliśmy w znacznej liczbie egzemplarzy do miast województwa Poznańskiego i Pomorskiego.

Sprawa grania hejnałów na wieży Maryackiej wywołała ożywioną dyskusję w prasie i dla tego dla pamięci przedstawić należy genezę tego zwyczaju.

Tomasz i Julianna Krzyżanowscy przeznaczili zapisem z r. 1810 kapitał w kwocie 300 złp. zabezpieczonych na kamienicy l. 379 przy ul. Szpitalnej na granie hejnału podczas oktawy Bożego Ciała. Niezawisłe od tego istnieje także dawny zwyczaj grania pieśni o Matce Boskiej przez miesiąc maj tudzież

w oktawę święta Wniebowzięcia N. P. Maryi w sierpniu. Zarząd kościoła P. Maryi wypłacał na ten cel 3 trębaczom za granie w maju 60 K., za oktawę Bożego Ciała 25 K., za oktawę Wniebowzięcia 30 K. Zmarły w r. 1873 dr Szymon Wróblewski wypłacał trębaczom za granie hejnału od czerwca do końca września po 24 K. miesięcznie. Po śmierci dr Wróblewskiego siostrzeńcy jego panowie Miczyńscy z Wieliczki tradycję tę podtrzymywali i kwotę powyższą aż do roku 1918 wypłacali, w zeszłym roku jednakże datek ten cofnęli. Obecnie zarząd kościoła P. Maryi podwyższył wynagrodzenie za granie hejnału w maju i za granie pieśni w oktawę Bożego Ciała i Wniebowzięcia M. Boskiej i przez to zwyczaj ten częściowo uratował. Cofnięcie subwencji przez pp. Miczyńskich mogło spowodować zaprzestanie grania hejnału w czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu, dlatego też Towarzystwo nasze wystosowało prośbę do gminy m. Krakowa o przejęcie na siebie obowiązku wynagradzania trębaczy za wymienione miesiące. Prośbie Towarzystwa Magistrat m. Krakowa uczynił zadość, przez co ta piękna tradycja krakowska utrzymana nadal została.

Celem uczczenia wielkiego miłośnika Krakowa, zasłużonego art. malarza śp. Stanisława Tondosa rozpisaliśmy konkurs na akwarelę przedstawiającą jeden z zabytków Krakowa krakowskiej architektury dla uczniów Akademii sztuk pięknych w Krakowie, przeznaczając na ten cel 300 K.

Mianowanemu uchwałą Walnego Zgromadzenia członkiem honorowym Towarzystwa Dr Stanisławowi Tomkowiczowi wręczyliśmy następujący dyplom:

»Czcigodny Panie!

Urodzony w Krakowie, z najpiękniejszych tradycyj rodzinnych, odziedziczyłeś po autorze »Okolic Krakowa« przywiązanie i miłość do naszego grodu, które zaświadczyłeś Twym pracowitym żywotem. Kamienie Krakowa przemawiały do Ciebie cichą a głęboką mową, którą odczuć potrafią tylko dusze wybrane. One to kazały Ci być ich czujnym stróżem, troskliwym opiekunem i bronić przed niszczycielską ręką.

Bonum certamen certavi — możesz z dumą o sobie powiedzieć, bo że tyle zabytków uratowanych zostało od zagłady, że nasz królewski Wawel z wiekowego zaniedbania budzi się dzisiaj do nowego życia, to Twoja w tem zasługa. Zgłębiłeś jego bogate dzieje, dając nam nietylko na tradycjach piśmiennych, ale na żywym obcowaniu z jego murami zbudowane dzieło — dzieło pomnikowe, które potomnym przywozdić będzie na pamięć najpiękniejszą epokę naszej kultury artystycznej.

W ciągłej pracy szedłeś przez życie, nie jak gnusowie żyją. Skory Twój duch niezna odpoczynku, bo ożywia go głęboka miłość do wszystkim nam drogiego Krakowa.

Do szczególnej wdzięczności za to umiłowanie Krakowa, poczuwa się względem Ciebie nasze Towarzystwo, którego jesteś jednym z założycieli i oddanym współpracownikiem. W Rocznikach naszych imię Twoje zapisało się trwale i dawać będzie wymowne świadectwo o głębokiem umiłowaniu i znawstwie tak bogatej przeszłości naszego grodu.

Jest też potrzebą naszego serca widzieć Cię w szeregu tych, którzy są naszą chlubą i ozdobą. Zaliczyliśmy Cię w poczet naszych członków honorowych, bo taką tylko najwyższą godnością rozporządzamy. Przyjmij ją od nas z tą miłością z jaką Ci ją dajemy. Ad multos annos.

W Krakowie, dnia 28 marca 1919.

Pragnąc wyszkolić zawodowych przewodników po zabytkach krakowskich, których brak daje się dotkliwie odczuwać, zwłaszcza obecnie przy wzmożonym ruchu turystycznym cudzoziemców, zwróciliśmy się do Wydziału opieki nad inwalidami z propozycją utworzenia kursu tego rodzaju przewodników z pośród inwalidów. Sprawę tę jednak objęło Towarzystwo krajoznawcze, które taki kurs zapoczątkowało.

Na naszą prośbę wydała Rada szkolna krajowa okólnik (30/5 1919 L. 18136/IV—1918) zalecający nasze wydawnictwa dla bibliotek szkół średnich, za co wyrażamy jej gorące podziękowanie.

Przy tej sposobności podnieść musimy z podziękowaniem gorące poparcie, jakiego nam udzielił Dr Franciszek Wajda, jednając nam kilkudziesięciu nowych członków.

W roku ubiegłym przystąpili do Towarzystwa jako członkowie założyciele pp.: 1) Dr Stanisław Henryk hr. Badeni ze Lwowa (500 K), 2) Maciej Biesiadecki z Krakowa, 3) Dr Aleksander Birkenmajer z Krakowa, 4) Marya Ludwika Dembińska, 5) Dr Aleksander Komornicki z Krakowa, 6) Kazimierz Krzyżanowski z Krakowa, 7) Dr Franciszek Nowicki ze Stanisławowa, 8) Antoni Kostka Pogło-

dowski z Krakowa, 9) Alfred hr. Potocki z Łańcuta (1000 K), 10) Dr Jan Ptaśnik z Krakowa i 11) Tadeusz Stryjeński z Krakowa.

Zrealizowany w roku ubiegłym legat śp. Eustachego Jaxy Chronowskiego w kwocie 5000 K. umieściliśmy w pożyczce państwowej.

Z powodu zgonu śp. Stanisława Cerchy, X. Gerarda Kowalskiego i Tadeusza Wojciechowskiego przesłaliśmy kondolencje rodzinom.

Książki i wydawnictwa nadesłane nam w drodze wymiany w liczbie 24 (29 tomach) oddaliśmy bibliotece Archiwum aktów dawnych m. Krakowa, tejsamej instytucji oddaliśmy także 84 fotografii zabytków krakowskich.

Bezpłatnie ofiarowaliśmy wszystkie nasze wydawnictwa Bibliotece Uniwersytetu w Wilnie.

Delegatem Towarzystwa w Radzie artystycznej m. Krakowa był p. Hendel, w Krajowym Związku turystycznym p. Kubalski.

Z gorącym podziękowaniem zwracamy się do Gminy m. Krakowa i Kasy Oszczędności m. Krakowa za udzielenie nam subwencji tudzież do Redakcyi dzienników krakowskich, za życzliwe popieranie naszych celów.

Żałobnem wspomnieniem zamykamy nasze sprawozdanie. Ubyli z naszego Grona: członek nasz honorowy prof. Tadeusz Wojciechowski, który znakomitemi pracami zjednał sobie wybitne stanowisko wśród polskich uczonych, prof. Bolesław Ulanowski, jeden z założycieli naszego Towarzystwa, zasłużony sekretarz generalny Akademii, głęboki znawca prawa polskiego i historyk. Straciliśmy także dwóch członków Wydziału, a mianowicie śp. Sta-

nisława Cerchę, zasłużonego i cichego pracownika na polu historii Krakowa i jego zabytków, współautora »Pomników Krakowa« i śp. O. Gerarda Kowalskiego, członka Zakonu Cystersów w Mogile, który umiłowaniem i znajomością zabytków przeszłości Krakowa i zasługami, jako konserwator dycecezalny, tudzież osobistemi zaletami jednał sobie serca wszystkich. Był to jeden z niewielu kapłanów, którzy zabytki naszej przeszłości gorąco umiłowali i o zachowanie ich zabiegali. Wymienić tu także należy śp. prof. Ludwika Boratyńskiego historyka, Bronisławę Gorczyńską, Cezara Hallera, członka rodziny, od wieków związanej z naszym miastem, poległego w obronie Śląska przed inwazyą czeską, Ludwika Halskiego, prof. Stefana Jentysa i Felicjana Szczepanowskiego, szczerych naszych przyjaciół. Żegnamy ich z żalem.

Obraz stanu finansowego podaje szczegółowe sprawozdanie dochodów i wydatków, oraz tabela statystyczna:

Rok	Ilość członków	Dochód		Rozchód		Pozosta- łość	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
1897	176	1364	76	937	82	+	426 94
1898	327	5065	91	3760	55	+	1305 36
1899	377	7989	90	6180	30	+	1809 60
1900	482	9258	81	8992	01	+	266 80
1901	502	6387	76	5468	47	+	919 29
1902	511	7504	44	5958	71	+	1545 73
1903	524	9834	77	9387	50	+	347 27
1904	637	10522	32	10329	09	+	192 69
1905	642	14618	40	13992	09	+	626 31
1906	647	11651	95	10925	87	+	726 08
1907	673	10995	19	10155	40	+	840 79
1908	655	11678	80	11115	40	+	563 40
1909	648	14864	58	12901	57	+	1963 01
1910	628	14802	63	13977	97	+	824 66
1911	648	13473	37	12857	35	+	616 02
1912	680	16681	89	14325	67	+	2056 22
1913	679	13219	63	10405	45	+	2814 18
1914	622	7892	53	6259	78	+	1632 75
1915	618	4883	54	3043	97	+	1839 57
1916	664	12302	67	10209	09	+	2093 58
1917	672	9266	14	7421	04	+	1645 10
1918	675	17597	80	15890	29	+	1707 51
1919	764	22008	87	14961	61	+	7047 26

SPRAWOZDANIE KASOWE
ZA CZAS OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 1919 R.

I. FUNDUSZ OBROTOWY.

Dochód.	Koron
1. Saldo z r. 1918	1707·51
2. Wkładki członków zwyczajnych	8323.—
3. Subwencya gminy m. Krakowa	1200.—
4. Subwencya Kasy Oszczędności miasta Krakowa za rok 1918	500.—
5. Dochód z wydawnictw	10063·51
6. Dary	65.—
7. Odsetki od kapitału obrotowego za r. 1919	149·85
Ogółem	22008·87
Rozchód.	
1. Druk wydawnictw (Bibl. 55—57	4961·50
2. Klisze do wydawnictw	202·50
3. Honorarya autorskie	368.—
4. Introligator	430.—
5. Koszta obchodu konika zwierzynieckiego	740.—
6. Na fundusz rezerwowy	3000.—
7. Na fundusz źródeł historycznych	2000.—
8. Podatek ekwiwalentowy	36·79
9. Wkładka do krajowego Związku turystycznego	60.—
10. Wieńce dla zmarłych członków	50.—
11. Czynsz za magazyn	438.—
12. Kancelarya	840.—
13. Wydatki drobne i portorya	650·62
14. Kursor i pobór wkładek	1194·20
	14961·61
Saldo	7047·87
Ogółem	22008·87

II. FUNDUSZ REZERWOWY.

	Koron
1. Saldo z r. 1918	2757 ⁰⁰
2. Przeniesienie z funduszu obrotowego	3000 ⁰⁰ —
3. Odsetki za rok 1919	<u>57³⁷</u>
Saldo	5794 ³⁸

III. FUNDUSZ ŻELAZNY (CZŁONKÓW ZAŁOŻYCIELI).

1. Saldo z r. 1918	7898 ⁵³
2. Wkładki członków założycieli:	
a) Dr Aleksandra Birkenmajera	200 ⁰⁰ —
b) pp. Maryi Dembińskiej, Macieja Biesiad- ckiego, Kazimierza Krzyżanowskiego, Dr Ste- fana Komornickiego, Antoniego K. Pogłodo- wskiego, Dr Franciszka Nowickiego, Tadeusza Stryjeńskiego i Dr Jana Ptaśnika po 300 K.	2400 ⁰⁰ —
c) Dr Stan. Henryka hr. Badeniego	500 ⁰⁰ —
d) Alfreda hr. Potockiego	1000 ⁰⁰ —
3. zrealizowany legat śp. Chronowskiego	5717 ³⁶
4. Odsetki za r. 1919	<u>417⁹¹</u>
Saldo	18130 ⁸⁰

IV. FUNDUSZ ŹRÓDEŁ HISTORYCZNYCH.

1. Saldo z r. 1918	5235 ⁵¹
2. Przeniesiono z funduszu obrotowego	2000 ⁰⁰ —
3. Odsetki za r. 1919	<u>126²⁸</u>
Saldo	7421 ⁷⁹

PODSKARBI:

Edward Kubalski w. r.

KOMISYA KONTROLUJĄCA:

Władysław Baran w. r. *Józef Dorawski w. r.*

Dr Roman Grodecki w. r.

SKŁAD WYDZIAŁU W ROKU 1919.

PREZES:

Dr. MUCZKOWSKI JÓZEF.

WICEPREZES:

Dr. KUTRZEBA STANISŁAW.

SEKRETARZ:

Dr. KACZMARCZYK KAZIMIERZ.

PODSKARBI:

KUBALSKI EDWARD.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU:

Dr. BĄKOWSKI KLEMENS.	Dr. MYCIELSKI JERZY Hr.
CHMIEL ADAM.	Dr. PAGACZEWSKI JULIAN.
Dr. GUMOWSKI MARYAN.	PROKESCH WŁADYSŁAW.
N. Dr. FIJAŁEK JAN.	Dr. PTAŚNIK JAN.
HENDEL ZYGMUNT.	Dr. SZARSKI HENRYK.
ROPERA FELIKS.	Dr. SZYSZKO-BOHUSZ A.
N. KOWALSKI GERARD †	Dr. TOMKOWICZ STAN.
LEPSZY LEONARD.	TUREK FRANCISZEK.

KOMISYA KONTROLUJĄCA:

BARAN WŁADYSŁAW. DORAWSKI JÓZEF.
Dr. GRODECKI ROMAN

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA W R. 1917.

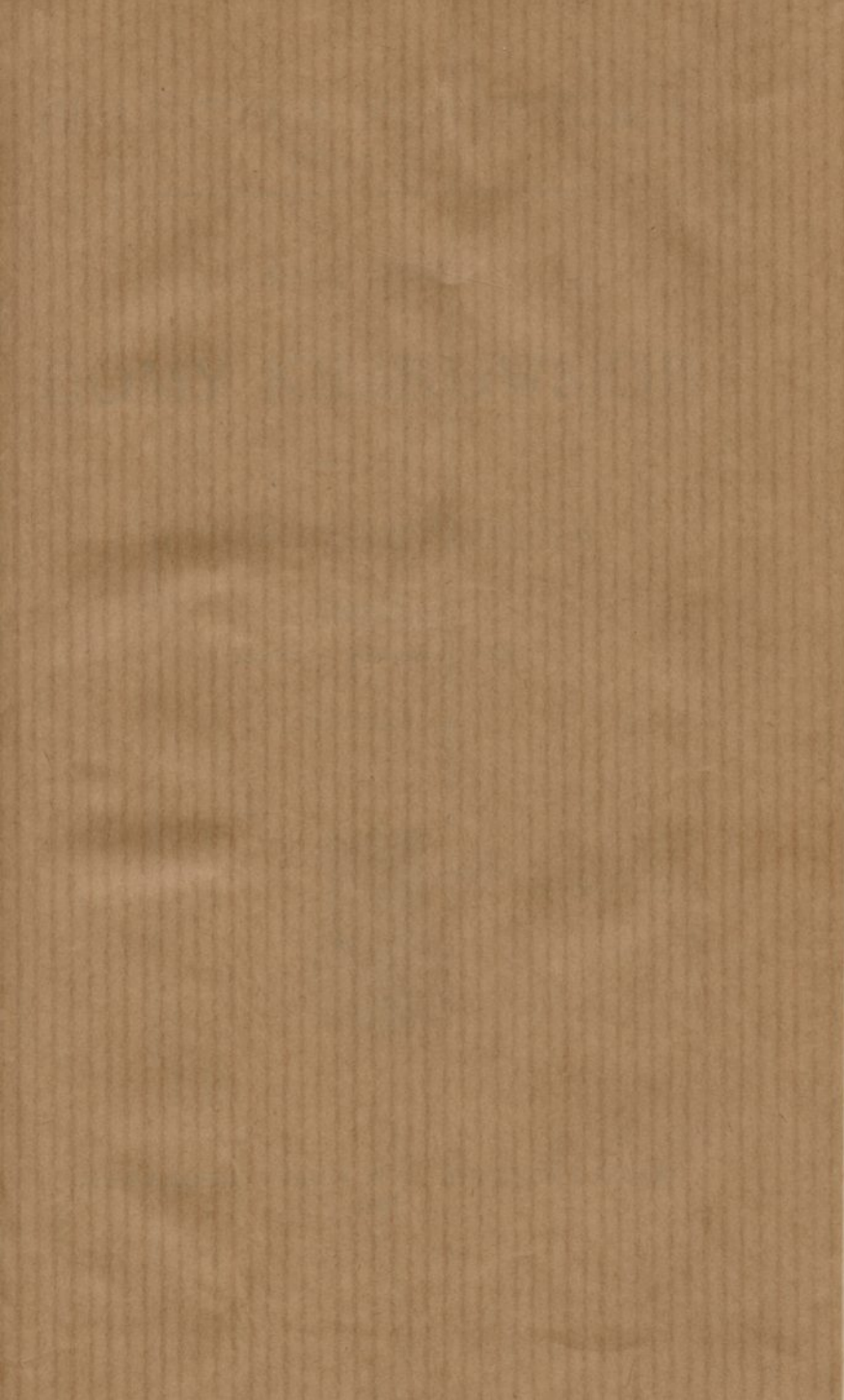
CZŁONKOWIE HONOROWI:

Dr. BĄKOWSKI KLEMENS.
ERZYŻANOWSKI STANISŁAW †
BIEKOSIŃSKI FRANCISZEK †
SOBOŁOWSKI MARYAN †
Dr. TOMKOWICZ STANISŁAW.
WOJCIECHOWSKI TADEUSZ †

CZŁONKOWIE ZAŁOŻYCIELE:

1. Ańcyc Waclaw, właściciel drukarni.
2. Badeni Stanisław Henryk hr., we Lwowie.

3. Bąkowski Klemens, dr., adwokat.
 4. Biblioteka Kórnicka.
 5. Biesiadecki Franciszek, wł. dóbr Firlejów.
 6. Biesiadecki Maciej.
 7. Birkenmajer Aleksander, dr.
 8. Branicka Anna hr. w Wilanowie.
 9. Cech rzeźników i masarzy w Krakowie.
 10. Chronowski Jaxa Eustachy †
 11. Czartoryski Zygmunt, książę w Rokossowie.
 12. Dembińska z Michałowskich Marya Ludwika w Gór
 13. Deskurowa Zofia w Sancygnowie.
 14. Dudziński Jan, dr., lekarz w Nowym Targu.
 15. Hupka Jan, dr., wł. dóbr w Niwiskach.
 16. Jawornicki Józef, kupiec, w Krakowie.
 17. Kajut Teobald, przeor OO. Cystersów w Mogile.
 18. Komornicki Stefan, dr.
 19. Kosch Teodor, dr. adwokat w Krakowie.
 20. Krzyżanowski Kazimierz †
 21. Łukasiewicz Włodzimierz, dr., prof. Uniw. we Lwów
 22. Nowicki Franciszek, dr., w Stanisławowie.
 23. Orzechowicz Andrzej, właściciel dóbr †
 24. Orzechowicz Bolesław, właśc. dóbr w Kalnikowie.
 25. Orzechowiczowa z Obniskich Zofia, wł. dóbr †
 26. Orzechowiczowa z hr. Rozwadowskich Marya †
 27. Peroś Jan, architekt, w Krakowie.
 28. Pogłodowski Kostka Antoni.
 29. Potocki Alfred, hr., w Łańcucie.
 30. Ptaśnik Jan, dr. prof. Uniw.
 31. Rygier Michał, właściciel dóbr †
 32. Sapieha Adam Stefan, książę, biskup krakowski.
 33. Starzeński Adam, hr., właśc. dóbr w Płazie.
 34. Szarski Henryk, dr., kupiec, w Krakowie.
 35. Świeykowski Emanuel †
 36. Tarnowska Karolina, hr. w Chorzelowie.
 37. Tomkowicz Stanisław, dr., w Krakowie.
 38. Torosiewicz Klemens, właśc. dóbr Putiatyńce.
 39. Tyszkiewicz Stanisław, hr. w Krakowie.
 40. Tyszkiewiczówna Natalia, hr.
 41. Wodzicki Antoni, hr., tajny radca †
-

231 N

BI-12

32/5